

1230_Az_Æyani_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 1230 Torpaqşünaslığın əsasları

1 ərazidəki torpağın, suyun və havanın xüsusi tərkibi ilə əlaqədar olan xəstəliklər necə adlanır ?

- endemik
- etoloji
- patogen
- ekoloji
- bioloji]

2 Biokimyəvi vəziyyət ilə əlaqədar ən geniş yayılan xəstəliklər hansı elementin çatışmazlığından əmələ gəlir ?

- kükürdün
- dəmirin
- oksigenin
- kalssiumun
- yodun

3 İnsan orqanizmində maddələr mübadiləsinin pozulması, inkişafın ləngiməsi və psixikanın pozulması hansı elementin çatışmaması ilə əlaqədardır?

- dəmirin
- kalsiumun
- karbonun
- yodun
- maqneziumun

4 Korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün hansı metoddan istifadə edilir?

- suvarma metodundan
- suvarma metodundan
- qazılma metodundan
- rekultivasiya metodundan
- köçürmə metodundan

5 Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yayıldığı əraziləri tap 1.Şirvan çaylarının gətirmə konuslarında 2.Samur və Qusarçayın deltasında 3.Qızılağac körfəzinin kənarlarında 4.Kür-Araz və Xəzəryanı ovalıqlarda 5.Qarabağ düzünün şimilində 6.Arazyanı düzənliklərdə 7.Keşçay və Şinçayın ətrafında 8.Gəncə-Qazax çayları sahillərində

- 1, 2,5, 7
- 3, 4, 7, 8
- 1, 3, 4, 6
- 1, 2, 3, 5
- 2, 5, 6, 7

6 Çəmən-bataqlıq torpaqlarından kənd təsərrüfatında hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- suvarma əkinçiliyi üçün
- çöl quşlarının qorunması üçün
- mal-qara otarılması üçün
- dəmyə əkinçiliyi üçün
- biçənək sahələri kimi

7 Şoran torpaqların məhsuldarlığının artırılması və mühafizəsi üçün hansı tədbirlər görülür?

- terraslaşdırma işləri aparılır
- torpaqlara kimyəvi gübrələr verilir
- torpaqlar duzlardan yuyulur
- suvarmadan daha çox istifadə olunur
- yalnız otarılmada istifadə olunur

8 Bataqlıq və çəmən-bataqlıq torpaqlarının yaranma səbəbləri nədir ?

- humusun miqdarının az olması
- illik yağıntı miqdarının çox olması
- çay şəbəkəsinin sex yerləşməsi
- günəşli saatların miqdarının çox olması
- qrunut sularının səthə çox yaxın yerləşməsi

9 Meliorasiya tədbirləri nədir ?

- torpaqların duzlardan yuyulması
- torpaqlara gübrələrin verilməsi
- torpaqların növbəli əkilməsi
- torpaqlara pestisidlərin səpilməsi
- heyvandarlıq sahələrinin genişləndirilməsi

10 Şoran torpaqların arealı daxilində yayılan torpaq tipləri hansılardır?

- dağ-çəmən bozqır, dağ qara
- dağ-meşə qara, çəmən-meşə, sarı
- boz, çəmən-boz, boz qəhvəyi
- tünd şabalıdı, gəcli şabalıdı, açıq qəhvəyi
- qırmızı ferralit, çəmən bataqlıq

11 Sopka şoranları hansı ərazilərdə əmələ gəlir?

- çayların gətirmə konuslarında
- palçıq vulkanı brekçiləri üzərində
- qrunut suların səthə yaxın ərazilərində
- çökəklik və batıq sahələrdə
- alçaqdağlığın meşə-çöl hissəsində

12 Şoran torpaqların əsas tipləri hansılardır?

- çəmən-meşə və boz-qəhvəyi
- dağ qara və boz-çəmən
- açıq şabalıdı və gəcli şabalıdı
- bataqlıq və çəmən-bataqlıq
- avtomorf və hidromorf

13 Korlanmış torpaqların rekultivasına ilə bərpa edilməsinin texniki işlər etasında hansı işlər görülür?

- parklar, xiyabanlar salınır
- su tutarlar, dəryaçalar tikilir
- tikinti və abadlıq işləri aparılır
- çökəkliklər, karyerlər doldurulur
- çökəkliklər, karyerlər qazılır

14 Hansı torpaqlar tikinti yaxud başqa işlər üçün istifadə oluna bilər?

- duzlaşmış torpaqlar
- şoranlaşmış torpaqlar
- eroziyaya uğramış torpaqlar
- əkinə yararsız torpaqlar
- bataqlılaşmış torpaqlar

15 Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhrələşməsi 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.

- çox yüksək səhrələşmə, məhsuldarlıq yoxdur
- adi vəziyyətdir, məhsuldarlıq yüksəkdir
- orta dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 10-50% azalır
- Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhrələşməsi 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil.
- yüksək dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 50%-dən çox azalır

16 Korlanmış torpaqların rekultivasiya ilə bərpa olunmasının bioloji etasında hansı işlər görülür?

- tikinti, abadlıq işləri aparılır
- yaşıllıqlar, parklar salınır
- karyerlər, karxanalar işlədilir
- ağaclar, kollar kəsilir
- su tutarlar, dəryaçalar inşa olunur

17 Torpağı eroziyadan qorumaq üçün relyef, iqlim, torpaq nəzərə alınmaqla hansı növ əkinə keçmək məsləhət görülür?

- çoxillik əkinə keçmək
- növbəli əkinə keçmək
- monokulturayam keçmək
- dənli bitkilərə keçmək
- qarışıq əkinə keçmək

18 Torpağın mühafizə olunacağı sahələr bunlardır .Hansı cavab düzgün deyil?

- korlanmış torpaqların rekultivasiyası
- növbəli əkin sistemi təşkil etmək
- torpağa qulluq edilməsindən imtina etmək
- torpağın su və külək eroziyasından mühafizəsi
- meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsi

19 Torpağı mühafizə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilməlidir? Hansı cavab düzgün deyil

- şoranlaşmanın qarşısının alınması
- torpağın çirklənmədən qorunması
- duzlaşmaya və bataqlılaşmaya qarşı mühafizə
- flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması
- torpağa antropogen təsirləri artırmaq

20 Aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirləri həyata keçirilməklə torpağı hansı prosesdən mühafizə etmək olar?

- bataqlılaşmadan
- susuzluqdan
- duzluluqdan
- şoranlaşmadan
- eroziyadan

21 Qoruqlarda torpaq nizamlayıcı tədbirlərə aşağıdakılardan hansı aid deyil?

- Əkin sahəsini inkişaf etdirmək üçün torpaqların gübrələnməsi.
- Rekultivasiya tədbirləri
- Fitomeliorativ tədbirlər.
- Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri.
- Aqrotexniki tədbirlər.

22 Rekultivasiya olunacaq obyektlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil?

- neftlə çirklənmiş sahələr
- bərk tullantılar yığılan sahələr
- tikinti işləri zamanı pozulan torpaqlar
- karyerlər, karxanalar
- münbit torpaq sahələri

23 Rekultivasiya işləri neçə etapda aparılır?

- bioloji, kimyəvi, texniki
- qazma, doldurma, suvarma
- texniki, fiziki, suvarma
- texniki, fiziki, suvarma
- texniki, bioloji, tikinti

24 Rekultivasiya olunacaq torpaqların səthinin planı, münbit torpağın gətirilməsi, sahənin iş üçün hazırlanması kimi işlər hansı etapda yerinə yetirilir?

- texniki işlər bölməsində
- fiziki işlər bölməsində
- mexaniki işlər bölməsində
- bioloji işlər bölməsində
- tikinti işləri bölməsində

25 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi kimi tədbirlərə nə deyilir?

- aqrotexniki tədbir
- şumlama tədbirləri
- termiki tədbirlər
- mexaniki tədbirlər
- suvarma tədbirlər

26 Torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması kimi tədbirlər necə adlanır?

- şumlama tədbirləri.
- suvarma tədbirləri
- hidrotexniki tədbirlər
- meşə meliorativ tədbirlər
- mexaniki tədbirlər

27 Azərbaycan Respublikasında Abşeron yarımadasından başqa neftlə çirklənmiş rayonları hansılardır?

- Zəngilan, Şabran, Xızı, Siyəzən
- Ordubad, Şərur, Şahbuz, Babək
- Şirvan, Neftçala, Siyəzən, Muradxanlı
- Lənkəran, Astara, Yardımlı, Bəhramtəpə
- Naftalan, Daşkəsən, Kəlbəcər, Laçın

28 Azərbaycan ərazisində ən çox kimyəvi gübrələrdən, pestisidlərdən və defoliantlardan hansı ərazilərdə istifadə edilir?

- Qarabağ maili düzənliyində
- Naxçıvan MR-da
- Samur-Dəvəçi ovalığında
- Kür-Araz ovalığında
- Lənkəran düzənliyində

29 Atmosfer havasına və torpaq sahələrinə atılan tullantıların həcminə və xüsusi çəkisinə görə fərqlənən şəhərlər hansılardır?

- Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Gəncə, Mingəçevir
- Bakı, Naxçıvan, Daşkəsən, Ağcabədi
- Gəncə, Şəki, Qusar, Xaçmaz, Ağdaş
- Lənkəran, İmişli, Gədəbəy, Sumqayıt
- Mingəçevir, Yevlax, Zaqatala, Şabran

30 Respublika torpaqlarının ən çox alüminium oksidləri ilə çirklənmə prosesi hansı sənaye şəhəri ətrafında müşahidə olunur?

- Naxçıvan şəhəri
- Mingəçevir şəhəri
- Sumqayıt şəhəri
- Bakı şəhəri
- Gəncə şəhəri

31 Sənaye şəhərlərinin pozulmuş landşaftların torpaqlarının rekultivasiyası hansı mərhələlərlə aparılır?

- hidromeliorativ və texniki
- texniki və bioloji
- fitomeliorativ və kimyəvi
- aqrotexniki və fiziki
- gübrələmə və yumuşaltma

32 Təsərrüfatın müxtəlif sahələrində pozulmuş təbii landşaftların bərpası üçün tətbiq edilən tədbirlər kompleksi necə adlanır?

- fitomeliyativ tədbirlər
- meliorativ tədbirlər
- rekultativ tədbirlər
- akkumlyativ tədbirlər
- aqrotexniki tədbirlər

33 Azərbaycan ərazində dik yamaclardan istifadə etmək məqsədilə hansı metoddan istifadə olunur?

- rekultivasiya
- terraslaşdırma
- transformasiya
- irriqasiya
- meliorasiya

34 Respublikada ümumiyyətlə neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş ərazilərin sahəsi nə qədərdir?

- 28,8 min. hektar
- 57 min. hektar
- 22 min hektar
- 35 min. hektar
- 73,6 min hektar

35 ən çox aşınma eroziyasına məruz qalmış torpaq sahələri Azərbaycanın hansı ərazilərində müşahidə olunur?

- Naxçıvanın orta və yüksək dağlıq sahələrində
- Kür-Araz ovalığının irriqasiya təsərrüfatı sahələrində
- Əsasən dağlıq ərazilərin dəmyə əkinçiliyi sahələrində
- Lənkəranın düzənlik və dənizsahili ərazilərində
- Qarabağ maili düzənliyinin suvarılan ərazilərində

36 Azərbaycanın düzənlik torpaqlarının şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- ərazidəki torpaqların allüvial-prolüvial, gətirmələrdən təşkil olunması
- intensiv otarılma, yağıntuların orta illik miqdarının aşağı olması
- torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı
- Kür çayı və onun qollarının fəsildən asılı olaraq daşması

37 Üzümçülük və pambıqçılıq rayonlarında əkin sahələri ən çox hansı maddələrlə çirklənir?

- azot oksidləri ilə
- pestisid və defoliantla
- intensiv suvarma ilə
- təbii gübrələrlə
- karbon dörd oksidlə

38 Abşeron yarımadasının bərk tullantıların çirklənməsinə səbəb olan əsas sənaye müəsisələri hansılardır?

- Azərneftyağ istehsalat birliyi və Azərsun şirkətlər qrupu
- H.Əliyev adına Neft emalı zavodu
- Qaz emalı zavodu və Keşlə maşınqayırma zavodu
- Abşeron DRES-i və Qaradağ daş karxanası
- Qaradağ sement zavodu və Bakı Gips məmulatı zavodu

39 Dağ-mədən sənayesinin bir çox sahələrində baş verən əsas hansı problemlər ətraf mühiti korlayır və torpaq fondunu azaldır?

- yataqlarda kəşfiyyat işlərinin aparılması
- yükdaşıma zamanı ağır texnikanın hərəkəti
- qazma işlərinin fasiləsiz aparılması
- çox qiymətli xammal itkisinin baş verməsi
- istehsal zamanı istifadə edilən texniki suların ətraf ərazilərə axıtılması

40 Sənaye şəhərlərində bərk tullantıları zərərsizləşdirmək məqsədilə hansı tədbirlər görülməlidir?

- torpaqlar yalnız sanitar-müdafiə zonalarına ayrılmalıdır
- yalnız meliorativ tədbirlər həyata keçirilməlidir
- rekultivasiya prosesi gücləndirilməlidir
- utilizasiya zavodları tikilməlidir
- quyulara yığılaraq basdırılmalıdır

41 Respublikanın sənaye şəhərlərində müəsisələrin atdıqları tullantıların qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- müəsisələr istədikləri qədər tullantı atmağa qadirdirlər
- şəhərdən kənar ərazilərə yığılaraq yandırılır
- xüsusi dövlət müəsisələri tərəfindən monitorinqlər aparılır
- müəsisələrin daxilində xüsusi ölçmə cihazları yerləşdirilir
- Xəzər dənizinin dərinliklərinə atılır

42 Respublikada sənaye tullantıları, yeraltı sərvətlərin dağıntıları, qazıntı vasitəsi ilə başdırılmış və çirkləndirilmiş torpaqlar hansı üsulla bərpa edilir?

- rekultivasiya
- texniki
- aqrotexniki
- meliorasiya
- yumuşaltma

43 Rekultivasiya olunacaq sahələrin mənimsənilməsinin iqtisadi cəhətdən ən ucuz növü hansıdır?

- əraziyə əhəngin verilməsi və 60 sm dərinliyə kimi yumuşaltma
- sahələrdə meşə əkinlərinin həyata keçirilməsi
- təzyiqli sular vasitəsi ilə yuyulması
- torpaqların səthinə mineral gübrələrin verilməsi
- torpaqlarda mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirmək

44 Respublika ərazisində Abşeron yarımadasından sonra rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri haradadır?

- Talış dağlarında
- Böyük Qafqazın cənubunda
- Kiçik Qafqazda
- Şəki-Zaqatalada
- Qobustan rayonunda

45 Respublika ərazisində ən çox sənaye müəsisəsi yerləşən şəhərlər hansılardır və onların payına sənaye potensialının necə faizi düşür?

- Bakı və Sumqayıt şəhərlərində, 70 %
- Sumqayıt və Lənkəran şəhərlərində, 77 %
- Bakı və Xaçmaz şəhərlərində, 55 %
- Gəncə və Qazax şəhərlərində, 67 %
- Naxçıvan və Bakı şəhərlərində, 60 %

46 Azərbaycanda zərərli tullantıların basdırılması və zərərsizləşdirilməsi hansı istiqamətlərdə aparılır?

- Tullantılar ümumi şəkildə anbarlaşdırılaraq yandırılır
- Şəhər kənarında açıq poliqonlara atılır və ya yandırılır
- Bakı buxtasında xüsusi borular vasitəsi ilə dənizə axıtılır
- Abşeron yarımadasının cənub sahillərində dənizə atılır
- xüsusi poliqonlarda xəndəklər qazılaraq, tullantıların burada basdırılması

47 Filiz yığıntılarının ən çox toplandığı ərazi hansıdır?

- Siyəzəndə neft yataqları və neftin emalı
- Abşeronda daş karxanaları və neft yataqları
- Gədəbəydə qızıl yataqları və civə emalı
- Daşkəsən filiz yataqları və Zəylik alümit yataqları
- Naxçıvanda polimetall filizləri və molibden yataqları

48 Hansı şəraitdə faydalı qazıntıların çıxarılması nəticəsində əvvəlkindən əsaslı fərqlənən süxur yığınları və torpaq tipləri yaranır ?

- Filiz çıxarılması zamanı xammalın torpaqla qarışması nəticəsində
- Açıq şəraitdə aparılan qazma işlərində
- Qazma işləri zamanı üst münbit qatın qazılmasında
- Dərinlik üzrə qazılan yataqlarda
- Qapalı formada aparılan kəşfiyyat işlərində

49 Mis mədənləri, pirit, kobalt, alunit filizi yataqları istismar edilən sahələrdə süxurların turşuluğuna qarşı hansı mübarizə ilə başlamaq lazımdır?

- kimyəvi rekultivasiya
- bioloji rekultivasiya
- aqrotexniki rekultivasiya
- fiziki rekultivasiya
- texniki rekultivasiya

50 Rekultivasiya işləri aparılan zaman tətbiq edilən tədbirlər sisteminin düzgün ardıcılığını tap

- aqrotexniki, bioloji, fiziki
- fitomeliorativ, texniki, kimyəvi
- bioloji, aqrotexniki, fiziki
- meliorativ, hidrotexniki, kimyəvi
- texniki, kimyəvi, bioloji

51 Respublikamızda şiddətli dərəcədə eroziyaya uğramış meşə meliorasiya tədbirlərinə ehtiyacı olan sahələr nə qədərdir?

- 52300 ha
- 25500 ha
- 30000 ha
- 60000 ha
- 43000 ha

52 Sürüşmə və denudasiya proseslərinin qarşısını almaq məqsədilə yaradılan antropogen-terras komplekslər əsasən hansı zonalarda ?

- yüksək və orta dağlıqda
- alçaq dağlıqda
- yarımsəhra və quru çöllərdə
- arid düzənliklərdə
- düzən meşələrində

53 Quru subtropik ərazilərdə neft və lay suları ilə çirklənmiş torpaqlarda öz-özünə təmizləmənin müddəti təxminən nə qədərdir ?

- 8 il
- 3 il
- 5 il
- 2 il
- 10 il

54 Kiçik miqyaslı xəritələrdə torpaq konturlarının birləşdirilməsi prosesi necə adlanır?

- müfəssəllik
- bonitirovka
- generalizasiya
- kadastr
- kartoqram

55 Miqyası 1 : 5000 – 1 : 2000 olan və təcrübə stansiyalarında istifadə olunan xəritələr hansılardır?

- müfəssəl xəritələr
- iri miqyaslı xəritələr
- orta ölçülü xəritələr

- icmal xəritələr
- kiçik miqyaslı xəritələr

56 Torpaq xəritələrinin hansı növlərini fərqləndirmək mümkündür? 1.icmal 4. miqyassız 7. məzmunu görə 2.kiçik miqyaslı 5.orta miqyaslı 8.məqsədinə görə 3. şərti 6.iri miqyaslı 9.müfəssəl

- 1, 2, 5, 6, 9
- 1, 4, 6, 8, 9
- 3, 5, 6, 8, 9
- 2, 3, 5, 7, 8
- 2, 4, 6, 8, 9

57 Bataqlıq-laqun torpaq tipləri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır?

- Tərtərçay və Gəncəçayın deltalarında
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
- Naxçıvanın ortadağlığında
- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
- Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində

58 Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır?

- 1/2
- 1/5
- 1/4
- 1/3
- 4/5

59 Eroziya prosesinin əmələ gəlməsinin və inkişafının əsas səbəbi nədir?

- əhali sayının sürətlə artması
- kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı
- orta illik yağıntıların bərabər paylanması
- seliteb komplekslərin yayılması
- qlobal istiləşmənin baş verməsi

60 Eroziya prosesinin ən çox inkişaf etdiyi qurşaq hansıdır?

- mülayim
- subqütb
- ekvatorial
- subtropik
- tropik

61 Kartoqram nədir?

- torpaqların tərkib hissəsinin sxemidir
- sxematik kənd təsərrüfatı xəritəsidir
- eroziyaya uğramış sahələrin xəritəsidir
- dağlıq ərazilərin xəritəsidir
- torpaq tiplərinin xəritəsidir

62 Torpağın üst münbit qatının yağış və qar suları vasitəsi ilə yuyulub aparılması və ya külək tərəfindən sovrulub dağılması necə adlanır?

- abraziya prosesi
- deqradasiya prosesi
- ekzarasiya prosesi
- defilyasiya prosesi
- eroziya prosesi

63 Torpaq inkişaf edən aşınma qabığının ən nazik və sadə quruluşlu olduğu qurşaq hansıdır ?

- yarımşəhra
- subnival
- tropik

- ekvator
 nival və arid

64 Bozqır və torf yanğınları atmosferdə hansı maddələrin əmələ gəlməsinə səbəb olur?

- radioaktiv elementlərin
 mineral tozların
 karbon dördoksidin
 ionlaşmış molekulların
 kosmik şüaların

65 Ürək-damar və nəfəs yolları xroniki xəstəliklərin həssaslaşmasına səbəb olan qaz birləşmələri hansıdır?

- ammoniyak
 hidrogen sulfid
 azot oksidləri
 karbon oksidləri
 natrium xlorid

66 Tropik torpaqları yayılan əraziləri tap?

- Cənub-şərqi Asiya, kiçik Asiya və İran yaylasının ətəkləri
 Şimali Amerikanın və cənub qərbi Avropanın enliyarpaqlı meşələri
 Orta və Mərkəzi Asiyanın dağlıq hissəsi
 Qafqazın Qara dəniz və Xəzər dənizi sahilləri
 Cənubi Amerika, Afrika, Hindistan yarımadası, Avstraliyanın böyük hissəsi

67 Bitkilərin əsas qida maddələri mənbəyi nədən ibarətdir?

- geoloji quruluşundan
 torpağın bərk və maye fazasından
 torpaq mikroorqanizmlərin fəaliyyətindən
 torpaqda rütubətin miqdarından
 relyef formasından

68 Karbon və azotun torpaqda toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır?

- bitki və mikroorqanizm qalıqları
 iqlim elementləri
 bitki və heyvan qalıqları
 dağ süxurları və mineralları
 insanın təsərrüfat fəaliyyətilə

69 İstənilən xəritələrin, o cümlədən torpaq xəritələrinin tərtibində əsas hansı parametrlərdən istifadə edilir?

- riyazi qanunlar, kartoqrafik generalizasiya
 ərazinin yfiqi və şaquli differensiasiyası
 torpaqların yayılma xüsusiyyətləri
 ölkə ərazisinin coğrafi mövqeyi
 üzvi maddələrin və dispers hissəciklərin yayılması

70 Yalnız örüş kimi istifadə edilən və xarakterik cəhətcə qalın olmayan torpaq tipi hansıdır?

- boz-qonur torpaqlar
 şumlanmış torpaqlar
 səhra və yarımsəhra torpaqları
 dağ-çəmən torpaqları
 dağ-qara torpaqları

71 Səhra-bozqır zonasında suvarmanın mümkün olmadığı massivlər və dağlıq relyefə malik ərazilər ən çox hansı məqsədlər üçün istifadə edilir?

- yaşayış məntəqələri üçün
 dağ sahələri üçün
 dəmyə əkinçiliyi üçün
 suvarma əkinçiliyi üçün

örüş sahələri üçün

72 Təbiətdə su eroziyası hansı formalarda təzahür edir?

- suvarma eroziyası
 səthi və xətti eroziya
 üfqi və şaquli eroziya
 nizamsız və intensiv eroziya
 yamac və hündürlük eroziyası

73 Təbii su eroziyası adətən torpağın hansı hissələrində baş verir?

- okean və dəniz sahillərində yeraltı suların səthə çıxması
 gursulu çayların subasarlarında
 yalnız şumlanmış əkin zonalarında
 subtropik qurşaqların arid zonalarında
 bitki örtüyü ilə mühafizə olunan landşaft zonalarında

74 Dünyada torpaqların təbii su eroziyasına məruz qalması hansı coğrafi qanuna tabedir?

- coğrafi uzunluq qanununa
 coğrafi enlik qanununa
 coğrafi hündürlük qanununa
 coğrafi zonallıq qanununa
 üfqi zonallıq qanununa

75 Torpaqların deqradasiyasına əsas səbəb və ən çox kütləni təşkil edən eroziya prosesi hansıdır?

- su eroziyası
 yamac eroziyası
 kimyəvi eroziya
 külək eroziyası
 fiziki eroziya

76 Yamaclarda baş verən səthi eroziya prosesinin yaratdığı problemlər hansılardır?

- çaylarda sululuq artır və sel hadisələri aktivləşir
 yamac kəndlərində sürüşmə hadisələri aktivləşir
 torpağın münbitliyi aşağı düşür, məhsuldarlıq azalır
 meşə sahələri seyrəkləşir və ya məhv olur
 dərin yarıqlar, dyumlar və barxanlar əmələ gəlir

77 Mülayim qurşaqlarda eroziya proseslərinin çox inkişaf etməsinə əsas səbəb nədir?

- kifayət qədər yağıntıların düşməsi
 suvarma əkinçiliyinin intensivləşdirilməsi
 quraq günlərin üstünlük təşkil etməsi
 dəmyə əkinçiliyinin inkişaf etdirilməsi
 dağ-dərə küləklərinin baş verməsi

78 Azərbaycanda torpaq eroziyası üzrə aparılmış tədqiqatlar nəticəsində torpaq eroziyası xəritəsini kim tərtib etmişdir?

- N.N.Mikayılov
 K.Ə.Ələkbərov
 M.Y.Xəlilov
 X.M.Mustafayev
 V.Ə.Əhmədov

79 Şinçay, Kişçay, Girdimançay, Pisaatçay və Qozluçay hovzələrində yağışlar zamanı dəhşətli sellərin yaranmasına səbəb nədir?

- çaysahili ərazilərin meşəsiz olması
 çayların dərələrinin ensiz olması
 çay sahili ərazilərin daşlı-çenqili olması
 çay sahillərində əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi
 çaylardan suvarmada

80 Respublikada subalp və alp yay otluqlarında mal-qaranın sistemsiz və normadan artıq otarılması nəticəsində torpaqlarının başdan-başa eroziyaya məruz qalan rayonlar hansılardır?

- Samux, Qazax, Yevlax, Mingəçevir, Şəki
- Lənkəran, Masallı, Astara, Yardımlı
- Qəbələ, İsmayilli, Şamaxı, Quba, Gədəbəy
- Kürdəmir, Ağdaş, Ağsu, Zərdab, Göyçay
- Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı, Qusar

81

Şimal buzlu okeandan 75° şimalda yerləşən adalarda hansı torpaq tipləri yayılmışdır?

- qara torpaqlar
- podzol, torflu torpaqlar
- Arktika və tundra torpaqları
- boz meşə torpaqları
- qonur meşə torpaqları

82 Tayqa zonasının tipik torpaq tipi necə adlanır?

- qırmızı torpaqlar
- boz meşə torpaqları
- qonur meşə torpaqları
- podzol torpaqları
- qara torpaqları

83 Boreal qurşaqda intrazonal torpaqlar kimi hansı tiplər yayılmışdır?

- çimli podzol və tipik podzol
- adi podzol, çimli podzol
- bataqlıq-podzol, torflu-podzol
- tipik tundra və tipik-arktik
- bataqlıq-podzol, qleyli-çimli-podzol

84 Qara torpaqların əmələ gəlməsində ilk elmi mülahizə hansı alimə məxsusdur?

- Sibirtsevə
- Pallas
- V.Dokuçayevə
- Lomonosova
- Kononbayevə

85 Bozqır yarımsəhra zonasında əsas torpaq tipi necə adlanır?

- şoran-şorakətli
- torflu-çəmən torpaqlar
- qonur-yarımsəhra
- boz- yarımsəhra
- boz-qonur

86 Qonur-yarımsəhra torpaqlarının profilində humus qatının qalınlığı neçə sm-dir?

- 20 sm-dən çox
- 0- 5 sm
- 5-10 sm
- 10-15 sm
- 15-20 sm

87 Boz-qonur torpaqların əmələ gəlməsində əsas hansı süxurlar iştirak edir?

- metamorfik süxurlar
- duzlu süxurlar
- çökmə süxurlar

- dəniz mənşəli süxurlar
- maqmatik süxurlur

88 Boz-qonur torpaqların ən geniş yayılmış ərazisini qeyd et

- Qaraqum səhrası
- Turan ovalığı
- Qızılqum səhrası
- Kür-Araz ovalığı
- Xəzərsahili düzənlik

89 Boreal donuşluq-tayqa vilayətlərində əsasən hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- torflu-qleyli torpaqlar
- lösləmiş podzol torpaqlar
- samanı donuşluq-tayqa torpaqlar
- karbonatlı-qleyli torpaqlar
- çəmən-çimli və bataqlıq torpaqları

90 Tundra ərazisinin az bir hissəsini əhatə edən dağ massivləri hansılardır ?

- İndiqirka, Ural, Viktoriya
- Ural , Qafqaz, Zabaykalye
- Şimali Kordilyer, Alp, Bırınqa
- Xibin , Çikot dağ massivi və Bruks
- Pribaykalye, Qutb Uralı, Tibet

91 Arktika zonasının relyefində üstünlük təşkil edən əsas formalar hansılardır?

- morenlər və lərekzarasyon səthlər
- buzlaq-abrazion və akkumlyativ
- dəniz terraslı və düzəltmə səthləri
- qumlu-karstlar, morenlər və qayalıqlar
- erozyon, mikrorelyeflər və paliqonlar

92 Eroziyaya uğramış və uğrama təhlükəsi olan dağ yamaclarında müxtəlif ağac, kol cinsləri və ot sərilməsi yolu ilə bitki örtüyünün bərpasından ibarət mübarizə tədbiri hansıdır?

- terraslaşdırma
- hidrotexniki
- biomeliorasiya
- fitomeliorativ
- fiziki meliorasiya

93 Torpaq səthinin müvəqqəti səthi axınlar vasitəsilə tədricən yuyulub aparılması prosesi eroziyanın hansı tipinə aiddir?

- xətti eroziya
- yarğan eroziyası
- külək eroziyası
- səthi eroziya
- irriqasiya eroziyası

94 Səth axınlarının yaratdığı şırımların və erozion oyuqların tədricən yarğanlara çevrilməsi və irriqasiya eroziyası formasında təzahür etməsi hansı eroziya tipini yaradır?

- səthi eroziya
- süxurların eroziyası
- yarğan eroziyası
- su eroziyası
- külək eroziyası

95 Humus itkisini bərpa etmək və onun miqdarını yüksəltmək üçün hansı tədbirlər görülür ?

- bioloji rekultivapsiyanın tətbiq olunması və alçaq boylu kolların əkinməsi
- torpağa üzvi və mineral gübrələr verilməli, növbəli əkinlər tətbiq olunmalıdır
- ərazilərdə meşə zolaqları salınmalı və dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunmalıdır

- torpaqların səthi turş maddələrlə zənginləşdirilir və duzlardan yuyulur
- əraziyə çoxillik otların əkilməsi və müxtəlif çirkləndiricilərdən təmizlənməlidir

96 Təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində təbii əlaqələri pozulmuş və xarici görünüşcə tamam dəyişmiş landşaftlar bütün dünyada nə qədərdir?

- 9 %
- 13 %
- 7 %
- 2 %
- 3,5 %

97 Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir?

- bataqlıq torpaqlarının hesabına
- dağlıq ərazilərin torpaqları
- şumlanan torpaqların hesabına
- faydalı qazıtılardan yayıldığı torpaqlar
- süni göllərin hesabında olan torpaqlar

98 Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi suvarılır ?

- 1,7 mln. km²
- 2,5 mln.km²
- 4,5 mln.km²
- 5 mln.km²
- 3 mln. km²

99 Yer kürəsində təxminən nə qədər torpaq sahəsi süni şəkildə qurudulmuşdur?

- 8 mln.km²
- 3 mln.km²
- 6 mln. km²
- 2,5 mln.km²
- 4,6 mln.km²

100 Şumlanma zamanı torpaqlardakı əsas hansı indikatorlar dəyişikliyə uğrayır ?

- landşaft növ və yarımnövləri
- torpaq tipləri və fəsiyalar
- hidroqrafik şəbəkə
- iqlim ünsürləri
- bitki örtüyü və heyvanat aləmi

101 Hansı qurşağ daxilində suvarılan torpaqlardakı məhsuldarlıq, dəmyə əkinçiliyi tətbiq olunan torpaqlara nisbətən çox yüksəkdir ?

- subekvatorial
- ekvatorial
- tropik
- mülayim
- subtropik

102 Kənd təsərrüfatına və torpaq sahələrinə kəskin ziyan vuran gəmiricilərin artmasına səbəb nədir ?

- meşələrin qırılması
- geniş sahələrin şumlanması
- yeraltı suların səviyyəsinin qalxması
- suvarma əkinçiliyinin inkişafı
- yamac eroziyalarının çoxalması

103 Dehumifikasiya prosesinin açıqlamasını göstər. ??

- torpaqların deqradasiyaya qarşı davamlılığı
- torpaqların gübrələrlə təmin olunması prosesi
- torpaqların mühafizəsi və deklarasiyası

- torpaq üzərindəki çəmən və örtlülərin istismarı
- torpaqların tərkibindəki humus ehtiyatı itkisi

104 Müxtəlif yollarla heyvanların yeminə və insan qidasına daxil olan maddələr hansıdır?

- azot gübrələri
- karbon oksidləri
- ağır metallar
- infraqırmızı şüalar
- pestisidlər

105 Torpağa edilən antropogen təsirlər ona nə kimi təsir göstərir?

- deqradasiyaya uğradır
- şoranlığı dəyişir
- məhsuldarlığı artırır
- deformasiyaya uğradır
- münbitliyini artırır

106 Torpağın əsas tərkib hissəsi hansı maddələrdən ibarətdir ?

- üzvi maddələr
- biokoz maddələr
- biogen maddələr
- kimyəvi maddələr
- atil maddələr

107 Canlıların fəaliyyətinin Yer qabığının dəyişməsində əsas amil olduğunu sübut edən V.İ. Vernadski hansı təlimi yaratmışdır ?

- sansız faktorların təsiri təlimi
- sansız faktorların təsiri təlimi
- Günəş enerjisinin bərabər paylanması təlimi
- canlı orqanizmlərin geoloji rolu təlimi
- təbii faktorların

108 Geoloji proseslərin yaranması, o cümlədən biosferdə baş verən hadisələrin əksəriyyəti nə ilə əlaqələndirilir?

- mürəkkəb kimyəvi reaksiyalarla
- günəş aktivliyi ilə
- kosmik sistemlərin təsiri ilə
- kataklizm prosesilə
- dağmələgəlmə prosesilə

109 Yer süxurlarının üst horizontlarında orqanizmləri bitki örtüyünün, atmosferin, hidrosferin uzunmüddətli mürəkkəb qarşılıqlı təsiri nəticəsində nə əmələ gəlmişdir?

- dənizlər əmələ gəlmişdir
- su əmələ gəlmişdir
- süxurlar əmələ gəlmişdir
- torpaq əmələ gəlmişdir
- gillər əmələ gəlmişdir

110 Azərbaycanda qara torpaqların hansı yarım tipləri mövcuddur?

- dağ-meşə-qonur, podzol-qleyli
- çimli-karbonatlı, çəmən-bataqlıq
- sodalı, tipik, açıq, bozumlu
- yuyulmuş, adi, karbonatlı, kipləşmiş
- çəmən-boz, ibtidai, podzollu

111 Şirvan şəhərində ətraf ərazilərin çirklənməsini sürətləndirən və kənd təsərrüfatına ciddi ziyan vuran əsas sənaye sahəsi hansıdır ?

- qara və əlvan metallurgiya
- «Şirvanneft» neft-qazçıxarma idarəsi

- Kükürlü mazut yanacağından istifadə edilən DRES
- inşaat materialları kombinatı
- mineral gübrələr istehsalı

112 Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və ən çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır?

- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu
- maqnezium, hidrogen-subfid, karbon qazı
- dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- helium qazı, dəmir oksidləri və natrium-xlor
- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar

113 Akkumlyativ dağ-mədən formalarının yayıldığı rayonlarda hansı təbii proseslər yaranır?

- müxtəlif bitki formasiyalarının yaranması
- sürüşmə sel və daşqınlar
- yeni tektonik proseslərin aktivləşməsi
- defilyasiya, abraziya və aşınma
- denudasiya, yuyulma və eroziya

114 Rekultivasiya üçün təcrübədən keçirilmiş və sınaq edilmiş etibarlı metodlardan ən əlverişlisi hansıdır?

- texniki metod
- coğrafi indikasiya metodu
- landşaft-ekoloji metod
- fenoloji analogiya metodu
- bioloji- texnogen metod

115 Abşeron yarımadasında ən az radioaktivlik müşahidə olunan ərazilər hansılardır?

- Qala, Sabunçu
- Ramana, Balaxanı
- Nardaran, Mərdəkan
- Suraxanı, Bilgəh
- Binəqədi, Bibiheybət

116 Neft istismarı qurtarıdıqdan sonra ərazidən buruqların, beton əsasların təmizlənməsi hansı rekultivasiya üsulu ilə yerinə yetirilir?

- texniki
- meliorativ
- kimyəvi
- bioloji
- aqrotexniki

117 Ümumiyyətlə respublika ərazisində nə qədər ərazi neft məhsulları ilə çirklənmişdir?

- 45,5 min ha
- 52,3 min ha
- 35 min ha
- 17 min ha
- 28,8 min ha

118 Hal-hazırda neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqlarında rekultivasiya aparılmış ərazilər hansılardır?

- Naftalan, Zəyəm, Mehmana
- Siyəzən, Şabran, Xızı
- Bülbülə, Ramana, Qaradağ
- Mərdəkan, Zirə, Pirəküşkül
- İmişli, Muradxanlı, Carlı

119 Abşeron torpaqlarının çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı tullantılar iştirak edir?

- məişət və bərk tullantılar vasitəsi ilə
- kimyəvi və mineral gübrələrin vasitəsi ilə

- metallurjiya, elektrotexnika və başqa sənaye tullantıları
- kənd təsərrüfatı məhsullarının tullantıları
- fermer (heyvandarlıq) təsərrüfatının tullantıları

120 Azərbaycanda sarı torpaqlar əsasən hansı vilayətdə yayılmışdır ?

- Kür-Araz ovalığı
- Naxçıvan MR
- Böyük Qafqazın şimal-şərqi
- Kiçik Qafqazın cənubu
- Lənkəran ovalığı

121 Azərbaycan ərazisində ibtidai torpaqlar qurşağı hansı yüksəklikdən keçir?

- 800 m
- 3000 m
- 2500 m
- 1600 m
- 2000 m

122 Yüksəkliyə qalxdıqca torpaqların dəyişməsinə səbəb nədir?

- istiliyin və rütubətin dəyişməsi
- günəş radiasiyasının azalması
- bitki örtüyünün seyrəkləşməsi
- heyvandarlığın inkişafı
- palıd meşələrinin sahəsinin azalması

123 Azərbaycan torpaqlarının birinci təsnifatını verən nə kim olmuşdur?

- A.N.Rozanov
- M.Ə.Salayev
- V.R.Volobuyev
- S.A.Zaxarov
- B.Ə.Budaqov

124 Respublika ərazisində boz torpaqların ən çox yayıldığı ərazilər hansılardır?

- Kür-Araz ovalığı, Naftalan, Abşeron yarmadası
- Qarabağ yaylası, Lənkəran ovalığı, Ordubad
- Cənub-şərqi, Qobustan, Abşeron, Cənub-Şərqi Şirvan
- Şəki-Zaqatala, Arazboyu düzənliklər, Daşkəsən
- Gəncə-Qazax, Cənub-şərqi Qafqaz, Quba-Qusar

125 Biosferdə baş verən proseslərin çox hissəsi bilavasitə hansı maddə ilə əlaqədardır ?

- ammoniyakla
- turşularla
- su ilə
- bitkilərlə
- hidrogenlə

126 Hidrosferə daxil olan hövzələrindən hansı ən az faizə malikdir?

- çaylar
- yeraltı sular
- buzlaqlar
- göllər
- torpaqdakı su

127 Yer səthində ekoloji sistemlərin inkişafı və həyatın mümkünlüyü hansı faktorlarla müəyyən olunur?

- torpağın şoranlığı və iqlimin quraqlığı
- torpağın məsaməliyi və havanın saxtılığı
- torpağın nəmliyi və havanın rütubəti
- torpağın quruluşu və havanın istiliyi

torpağın məhsuldarlığı və iqlim şəraiti

128 Qərbi Avropada geniş yayılmış qonur-meşə torpaqları hansı alimin şərafinə başqa cür səslənir

- teyer torpaqları
 Middendorf torpaqları
 Marbut torpaqları
 Libix torpaqları
 Ramann torpaqları

129 Rütubətli subtropik meşələrin Sarı torpaqlarının yayıldığı ərazini tap?

- Moldovanın cənubu, Çuluklar çayının hövzəsi
 Xəzər dənizi sahilləri, Lənkəran
 Qafqaz, Qara dəniz sahilləri, Acarıstan
 Uzaq şərq, Amur çayı hövzəsi
 Volqa çayı boyu ərazilər

130 Qonur dağ-meşə torpaqları hansı meşə bitkisi və iqlim qurşağında əmələ gəlmişdir?

- rütubətli tropik meşələr , tropik iqlim qurşağında
 enliyarpaqlı, mülayim isti, rütubətli subborial
 iynəyarpaqlı, mülayim
 ot bitkiləri altında, arid iqlim qurşağında
 kolluqlar altında, subborial iqlim qurşağında

131 Boz-meşə torpaqları hansı bitki formasiyaları əmələ gəlmişdir?

- iynəyarpaqlı və enliyarpaqlı meşələr altında
 enliyarpaqlı meşə bitkiləri
 ot bitkiləri
 iynəyarpaqlı meşə bitkiləri
 ot bitkiləri və enliyarpaqlı meşə bitkiləri

132 V.A.Kovdanın hesablamalarına əsasən deqradasiya prosesi nəticəsində ildə nə qədər torpaq sahəsi yararsız vəziyyətə düşür?

- 5-6 mln.ha
 9-10 mln.ha
 6-7 mln.ha
 2-3 mln.ha
 4-5 mln.ha

133 Azərbaycan Respublikasında Torpaq Məcəlləsi haqqında yeni qanun neçənci ildə qəbul edilmişdir?

- 1992-ci il
 1988-ci il
 1991-ci il
 1993-cü il
 1989-cu il

134 İnsanların plansız kənd təsərrüfatı fəaliyyəti ilə məşğul olması nəticəsində hansı eroziya formaları üzə çıxır?

- mərz və fəsiya
 yarğan və irriqasiya
 sirk və mörenlər
 yuyulmuş ana süxur
 takerlər və dyunlar

135 Azərbaycan ərazisində rekultivasiyaya ehtiyacı olan torpaq sahələri əsasən haradadır?

- Masallı, Daşkəsən, Abşeron
 Balakən, Şəki, Gəncə
 Abşeron, Siyəzən, Kür-Araz
 Siyəzən, Qəbələ, Lənkəran
 Sumqayıt, Beyləqan, Ağstafa

136 Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağ-mədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir?

- Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- Çin, Yaponiya, Avstraliya
- Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya
- Hindistan, Almaniya, Danimarka
- ABŞ, İngiltərə, Polşa

137 Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir?

- sarmaşiq və liyanalar
- alçaq boylu kollar
- mamır və şibyələr
- hidromorf bitkilər
- yosun və mikroorqanizmlər

138 Kənd təsərrüfatında əlaq otlarına, bitkilərdə göbələk xəstəliklərinə və ziyanvericilərə qarşı mübarizədə istifadə olunan zəhərli kimyəvi maddələr hansılardır ?

- ammonyak turşusu
- azot oksidləri
- fosforlu birləşmələr
- pestisidlər
- xlor ionları

139 Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür?

- soda və xlor istehsalında
- mədən tullantı ilə
- mühərrik yanacaqları ilə
- sement istehsalında
- yeraltı sularla

140 Statistik məlumatlara əsasən dünyada suvarılan torpaqların ümumi sahəsi nə qədərdir ?

- 410 mln.ha
- 132 mln.ha
- 300 mln.ha
- 220 mln.ha
- 86 mln.ha

141 Su səviyyəsinin böhran dərinliyinə çatması və suyun buxarlanması nəticəsində duzların torpaqda intensiv şəkildə toplanması hadisəsi necə adlanır?

- torpaqların ekzerasiyası
- torpaqların şorlaşması
- torpaqların dedradasiyası
- torpaqların eroziyası
- torpaqların defilyasiyası

142 Dağ rayonlarında torpaq örtüyünün 70-80%-nin eroziyaya məruz qaldığı əsas sahələr hansılardır?

- yeni salınmış meşə zolaqları
- suvarılan təbii otlaq və biçənək sahələri
- hidromeliorativ mübarizə tədbirləri aparılan ərazilər
- cərgələrarası becərilən bitkiçilik rayonları
- çay hövzələrinin suayrıcı və tranzit sahələri

143 Respublika ərazisində sel hadisəsi nəticəsində ən çox yuyulmaya məruz qalmış və məhsuldarlığını itirmiş torpaq sahələri hardadır?

- Şamaxı-İsmayıllıda
- Şəki-Zaqatalada
- Gəncə-Qazaxda
- Lənkaran-Astarada

Quba-Xaçmazda

144 Müasir dövrdə əkinçiliyin böyük ekoloji problemindən biri hansıdır?

- torpağın şoranlaşması
 torpağın deqradasiya olunması
 torpağın deformasiyaya uğraması
 torpağın münbitləşməsi
 torpağın duzlaşması

145 Torpağın nəmli qatını suyun hansı fazası yaradır

- cazibə suyu
 axar su
 kapilyar su
 durğun su
 çirkli su

146 Torpağın yaranmasını təmin edən səbəblərə necə adlanır?

- torpaqdağıtma amili deyilir
 torpaq bərpa etmə amili deyilir
 torpaqyığıma amili deyilir
 torpaqəmələgəlmə amili deyilir
 torpaqyaratma amili deyilir

147 Günəş şüasının yer səthinə düşən istiliyi təxminən bir dəqiqədə neçə kaloridir ?

- 1 sm²-ə 3,32 kalori
 1 sm²-ə 0,76 kalori
 1sm²-ə 2,575 kalori
 1 sm²-ə 1,946 kalori
 1 sm²-ə 3,32 kalori

148 Torpağın istilik rejimini təyin edən istilik xassələri hansılardır ?

- şüaudma, əksetdirmə, istilik keçirmə və buraxma
 torpaq əmələgəlmə, mineralların parçalanması
 istilik tutumu, humus qatı, gillərin formalaşması
 ana süxur, şüaudma, bərkimə
 albedo xüsusiyyəti, humus qatı, münbitlik

149 Torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı necə adlanır?

- humus qatı
 münbit qatı
 şoran qatı
 susuz qatı
 turşulu qatı

150 ən çox istilik keçirən təbii element hansıdır ?

- humus
 qum
 gil
 torf
 qarı

151 Yerin hansı en dairəsində olması, yamacın ekspozisiyası, torpağın mexaniki tərkibi və strukturluğu böyük rol oynayır :

- torpağın istilik balansında
 torpağın şüaudmasında
 torpağın istilik rejimində
 torpağın aqrotexniki tərkibində
 torpağın istilik əksetdirməsində

152 Torpağın kimyəvi xassələrini hansı elementlər və maddələr müəyyən edir?

- metallar və polimerlər
- mineral elementlər və üzvi maddələr
- metallar və qeyri-üzvi maddələr
- duzlar və polimer maddələr
- duzlar və üzvi maddələr

153 Su torpaqda neçə fazada olur?

- dəfətmə, mikroskopik, makroskopik
- cazibə, kapilyar, hiqroskopik
- dəfətmə, axıcı, makroskopik
- makroskopik, cazibə, axıcı
- axıcı, kapilyar, makroskopik

154 Rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması nəticəsində yaranan proses necə adlanır?

- susuzlaşma adlanır
- bataqlıqlaşma adlanır
- şoranlaşma adlanır
- duzlaşma adlanır
- turşulaşma adlanır

155 Torpağın şüaudmasını azaldan təbii kompleks hansıdır ?

- qar örtüyü
- ot örtüyü
- meşə örtüyü
- qumlu səhralar
- kserofit kolluqlar

156 Torpağın günəş şüasını əksətdirmə qabiliyyəti necə adlanır ?

- aqromeliorasiya
- istilik balansı
- kolloid
- diffuziya
- albedo

157 Torpağın istilik keçirmə qabiliyyəti əsasən hansı xüsuiyyətlərdən asılıdır ?

- qar örtüyündən və minerallardan
- gilli süxurlardan və yeraltı sülardan
- rütubətlilikdən və torpağın aerasiyasından
- kimyəvi elementlərdən və radiasiyadan
- çürüntü qatından və toz fraksiyasından

158 Bioloji aşınmanın yaranmasına səbəb olan amillər hansılardır?

- Antropogen amillər
- Təbiətdə qələn abiotik proseslər
- Biotik proseslər
- Mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə bağlı nitifikasiya prosesi
- Fulvoturşulara bənzər turşu ifraz edən ilkin minerallar

159 Torpağın udma qabiliyyəti hansı proseslərlə bağlıdır?

- torpaq məhlulu ilə
- torpağın sülb hissəsi ilə
- torpağın maye fazası ilə
- torpağın qaz tərkibi ilə
- dispersliyi və kolloid halı ilə

160 Torpağın udma qabiliyyətinin neçə növü mövcuddur?

- 2
- 3
- 4
- 5
- 1

161 Şoran torpaqlar hansı torpaqlara deyilir?

- Duzların maksimum 2 metrdən dərinədə yerləşməsinə
- Duzların maksimum torpaq profilinin orta hissəsində toplanmasına
- Duzların maksimum miqdarının üstdəki qatında toplanmasına
- Duzların torpağın aerasiya zonasında toplanmasına
- Duzların torpağın 1 metrdən dərinlikdə yerləşdiyi halına

162 Torpaq əmələgəlmənin energetikasını ilk dəfə dünya miqyasında hanı alim öyrənmişdir?

- Ponomaryova
- Rode
- Gerasimov
- Volobuyev
- Buyanovski

163 Qara torpaqlar əsasən hansı bitkilər altında əmələ gəlir?

- tropik meşələr altında
- enliyarpaqlı meşələr altında
- qarışıq meşələr altında
- iynəyarpaqlı meşələr altında
- ot bitkiləri altında

164 Subtropik qurşaqda hansı torpaq-aqroekoloji vilayətlər ayrılır? 1. rütubətli subtropik meşələr vilayəti 2. düzən və dağlar ərazilərin meşələri 3. ferralit və siallit-ferralit vilayət 4. subtropik kserofit-meşə və kollu bozqır vilayət 5. subtropik yarımsəhra və səhralar vilayəti 6. subtropik bərkimiş torpaqlar vilayəti

- 2, 5, 6
- 1, 3, 5
- 2, 3, 6
- 1, 4, 5
- 2, 4, 6

165 Subtropik qurşaqda kserofit-meşə və kolluqlu-bozqır vilayətlərin əsas torpaq tipi hansılardır?

- gilli və qleyli sarı
- Sarı və qırmızı
- qırmızımtıl - qara
- qəhvəyi və boz-qəhvəyi
- qara və şabalıdı

166 Torpaq əmələgəlmə prosesində iştirak edən elyüvial çöküntülər hansı çöküntülərdir?

- Qum və xırda hissəciklərə çevrilən və nəql edilən hissəciklər
- sel suları ilə aparılan daşlı-çay, çınqıllı-mineral şəklində olan çöküntülər
- nisbətən kiçik hissəciklərdir, dağların yamaclarında toplanırlar
- əmələ gəldikləri yerdə qalan çöküntülərdir
- su axarı ilə nəql edilən və çayların, kanalların hövzələrində toplanan

167 Torpaq kolloidlərinin tərkibi nədən ibarətdir?

- Mineral, üzvi və üzvi-mineral kompleksdən
- Üzvi maddələrdən
- Dispers sistemlərdən
- Minerallardan
- Sudan

168 Torpaq əmələgəlmədə ümumi enerjinin neçə faizi transpirasiyaya və buxurlanmaya səbəb olur?

- 100 %-dən çox
- 75-90 %
- 55-60 %
- 65-75 %
- 90-95 %

169 Subtropik qurşaq üçün xarakterik olan torpaq-əmələgəlmə prosesi hansılardır? 1. soranvari və şorakətli 5. boz torpaqlar 2. subtropik ferralitləşmə 6. subtropik bataqlıqlar 3. qəhvəli torpaqlar 7. siallit torpaqlar 4. lateritləşmə 8. subtropik bərkimə

- 4, 5, 7, 8
- 3, 4, 7, 8
- 1, 3, 5, 7
- 2, 4, 6, 8
- 2, 3, 5, 8

170 Subtropik qurşaqda sahəsə ən geniş yayılmış vilayətlər hansıdır?

- savanna vilayəti
- yarımsəhra və səhra vilayəti
- rütubətli meşələr vilayəti
- kserofit meşə vilayəti
- kolluq-bozqır vilayəti

171 Tipik qara torpaqlarda humus qatının qalınlığı necə santimetrdir?

- 40-60 sm
- 10-20 sm
- 1-2 sm
- 5-10 sm
- 20-40 sm

172 Torpağın kimyəvi tərkibi ən çox, hansı elementdən ibarətdir?

- kalsium və maqneziumdan
- alüminiumdan
- oksigendən
- silisiumdan
- dəmirdən

173 Subtropik üçün əsas torpaq-əmələgəlmə prosesləri hansıdır? 1. ferralitləşmə 2. podzollaşma 3. bərkimə 4. qəhvəyi 5. lateritləşmə 6. boz torpaq 7. qara torpaq 8. humidləşmə

- 3, 5, 7, 8
- 1, 3, 4, 6
- 1, 3, 7, 8
- 1, 2, 5, 7
- 2, 4, 6, 8

174 Bütün materiklərdə yayılan subtropik vilayət hansıdır?

- kserofit-meşə və kollu-bozqır vilayət
- qəhvəyi torpaqlar vilayəti
- rütubətli – meşə vilayət
- yarımsəhra və səhra vilayəti
- kserofit-meşə və savannalar vilayəti

175 Torpağın və bitki örtüyünün deqradasiyası, onların bioloji və iqtisadi məhsuldarlığının azalması, tamamilə itirilməsinə hansı hadisə səbəb olur

- bataqlaşma hadisəsi
- səhralaşma hadisəsi
- şoranlaşma hadisəsi
- duzlaşma hadisəsi
- eroziya hadisəsi

176 Biosenozun növ strukturunda əsas limitləşdirici faktorlar hansılardır ?

- mezoekosistemlərin antropogen təsirlərə məruz qalması
- temperatur, rütubətlik və qida maddələrinin çatışmazlığı
- temperatur və tiəzyiqin miqdarının çox olması
- ekosistemdə maddələrin bioloji dövranının pozulması
- kimyəvi birləşmələrin digər elementlərlə reaksiyaya girməsi

177 Sarı torpaqların bölündüyü əsas yarım tiplər hansılardır? 1. dağ-meşə sarı 4.podzollu sarı 2.şorlaşmış sarı 5.qleyli-podzollu sarı 3.qonur sarı 6.bataqlaşmış sarı

- 1, 4, 5
- 1, 2, 3
- 3, 4, 5
- 1, 3, 6
- 2, 4, 6

178 Podzollu sarı torpaqların tərkibinin formalaşmasının əsas xüsusiyyəti nədir?

- humusun miqdarının çox olması
- humusun miqdarının 1%-dən az olması
- yüksək gilləmə və turşuluğun az olması
- dənəvarı qumlu torpaqlar olması
- dəmir elementinin çox olması

179 Podzollu sarı torpaqların qleyləşməsinə əsas səbəb nədir?

- dəniz sahili ovalıqda qrunt sularının təsiri
- humusun miqdarının çox olması
- podzollaşmanın güclü inkişaf etməsi
- quraq günlərin çoxluğu
- gilli süxurların üstünlük təşkil etməsi

180 Subalp çəmənlərinin tipik və çox geniş yayılmış torpaq tipi hansıdır?

- dağ-çəmən çimli torpaqlar
- şabalıdı və qəhvəyi torpaqlar
- boz-qonur və şoranlaşmış torpaqlar
- podzollu-sarı-qleyli torpaqlar
- dağ-çəmən qaratorpağa bənzər torpaqlar

181 Hazırda təməmilə qırılmış və yerində podzollu sarı torpaqlar yaranan meşələr hansıdır?

- alçaqdağlığın qarışıq meşələri
- sitrus meyvəçiliyi inkişaf edən ərazilər
- ortadağlığın palıd və vələs meşələri
- Hirkan tipli düzən meşələri
- yüksəkdağlığın iynəarpaqlı meşələri

182 Yüksəkdağ çəmənliklərinin və meşədən çəmənələrə keçid zonanın əsl torpaq tipləri hansılardır? 1.podzollu sarı 4. dağ qara 2.dağ çəmən-bozqır 5.sarı-qleyli 3.dağ meşə-çəmən 6.dağ çəmən (Sürət 12.04.2012 12:45:33)

- 2, 3, 6
- 1, 2, 5
- 2, 4, 6
- 3, 4, 5
- 1, 3, 5

183 Dağ-mədən işləri aparılan ərazilərdə hansı texnologiya relyef formaları yaranır?

- qədim süxur qatları və torpaq tərəcikləri
- metal qırıntıları və aşınm materialları
- yeni yaranmış formalar və akkumlyativ formalar
- denidasyon frmaları və karyer çuxurları
- meliorativ formalar və tikinti qalıqları

184 Dağ-mədən işləri sahəsində yeni yaranmış formalar hansılardır?

- karyerlər, şaxtalar, çökəkliklər, tikinti ilə əlaqədar planlaşma işləri
- əkin sahələri, böyük fermer təsərrüfatları
- süni göl çuxurları, otarılma sahələri və yeni salınmış yollar
- karyerlərdən çıxarılan materialların yayılması, müxtəlif tipli fasiyalar
- sürüşmə və uçqun sahələri, çay yatağının istiqamətinin dəyişdirilməsi

185 Neft və neft tullantıları ilə çirklənmiş torpaqların rekultivasiyası hansı üsullarla həyata keçirilir?

- texniki və bioloji
- irriqasiya
- aqrotexniki
- kimyəvi və bioloji
- meliorativ və texniki

186 Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?

- dənli bitkilər əkinməlidir
- sahələr suvarılmalıdır
- mineral və yerli gübrələr verilməlidir
- tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
- morfoloji diaqnostika edilməlidir

187 Çirklənmiş torpaqlarda rekultivasiya işləri aparılan zaman ilk görülən tədbirlər hansılardır?

- əraziyə kimyəvi və mineral gübrələrin verilməsi
- əraziyə ağac və kol bitkilərinin əkilməsi
- neftlə çirklənmiş sahələrə başqa ərazilərdən gətirilmiş torpağın tökülməsi
- ərazinin metal qurğu və tullantılardan təmizlənməsi
- torpağın üst qatının təzyiqli su vasitəsi ilə yuyulması

188 Azərbaycanda ən geniş yayılmış torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- şabalıdı torpaqlar
- qara torpaqlar
- meşə torpaqlar
- boz torpaqlar
- sarı torpaqlar

189 Azərbaycanda takır torpaqlar varmı, əgər varsa hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Cənub –şərqi Şirvanda
- Böyük-Qafqazın ətəklərində
- Kür-Araz ovalığında
- Naxçıvanın Araz boyu düzənliyində
- Kiçik Qafqazın ətəklərində

190 Bataqlıq-laqun torpaq sahələri ən çox respublikanın hansı ərazilərində yayılmışdır ?

- Kür-Araz ovalığının Xəzərsahili hissələrində
- Naxçıvanın orta dağlığında
- Böyük Qafqazın cənub-şərqi
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqi
- Cənub-Şərqi Qafqazın şərqi

191 Respublika ərazisində orta və şiddətli şorlaşan torpaqlar nə qədər sahəni əhatə edir?

- 850 min.ha
- 500 min.ha
- 330 min. ha
- 1200 min.ha
- 650 min. ha

192 Ağac, kol və ot bitkilərinin istifadə etməklə torpaqların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?

- hidrotexniki
- kimyevi meliorasiya
- texniki meliorasiya
- fitomeliorasiya
- bioloji meliorasiya

193 Səhra və yarım səhralarda torpaqların şorlaşmasının və bataqlıqlaşmasının səbəbləri nədir?

- biçənəklərin olması
- suvarma əkinçiliyi
- dəmyə əkinçiliyi
- otarılma sahələri
- dağ-mədən sənayesi

194 Kimyevi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- torpaqların yenidən bərpa olunması
- ot bitkilərindən istifadə etməklə
- əhəngin və gübrələrin verilməsi
- mühəndis işləri aparmaqla
- rekreasiya tədbirlərinin görülməsi

195 Azərbaycanda dağətəyi və alçaq dağlıq quru meşələri və meşə-kolluqlarında yayılan torpaq tipi hansıdır?

- qırmızı-ferralit torpaqlar
- sarı torpaqlar
- qəhvəyi torpaqlar
- bataqlıq torpaqları
- qara torpaqları

196 Tipik qəhvəyi torpaqların əsas arealları hansı bölgələri əhatə edir ?

- Kür-Araz ovalığı və Dağlıq Şirvan
- Kiçik Qafqazın cənub yamaqları və Gəncə-Qazax
- Qarabağ yaylası, Dərələyəz silsiləsi və Ordubad
- Böyük Qafqazın şimal və şimal-şərqi, Şamaxı yaylası
- Arazyanı düzənliklər və Abşeron yarımadasının şimalı

197 Qəhvəyi dağ-meşə torpaqlarında eroziya və denudasiya proseslərinin yaranmasına əsas səbəb nədir?

- biçənək kimi istifadə olunması
- yalnız taxıl əkilməsi
- meşələrin qırılması
- torpaqların şumlanması
- heyvandarlığın inkişafı

198 Qəhvəyi torpaqlardan ən çox hansı kənd təsərrüfatı sahəsində istifadə olunur?

- heyvandarlıqda
- quşçuluq təsərrüfatında
- suvarma əkinçiliyində
- biçənəklər kimi
- dəmyə əkinçiliyində

199 Qonur meşə torpaqlarından nə üçün kənd təsərrüfatında istifadə edilmir?

- şoranlaşmış sahələr olduğuna görə
- humus miqdarının azlığına görə
- dik yamaqlarda yayıldığına görə
- eroziyaya məruz qaldığına görə
- sıx meşə örtüyü altında olduğuna görə

200 Azərbaycanın dağ-meşə qonur torpaqlarında əsasən hansı meşə ağacları yayılmışdır?

- yabanı alma və palıd
- şam və ardıc

- tozağacı və fisdıq
- palıd və qarağac
- fisdıq və vələs

201 Azərbaycanın tipik qonur-dağ meşə torpaqları hansı meşələr altında daha çox yayılmışdır?

- tuqay meşələri altında
- fisdıq və ardıc meşələri altında
- mezofil palıd və palıd-vələs meşələri altında
- dəniz səviyyəsindən yuxarı 120 m-də, iynəyarpaqlı şam və küknar meşələri altında
- palıd və fisdıq meşələri altında

202 Dik dağ yamaclarında eroziya və sürüşmə hadicələrinin qarşısının alınması üçün hansı tədbirlər görülür?

- terraslaşdırma
- betonlaşdırma
- meliorasiya
- irriqasiya
- rekultivasiya

203 Torpağa edilən antropogen təsirin əsas növləri hansılardır?

- torpağın çatlaması və duzlaşması
- torpağın quruması və çatlaması
- torpağın çirklənməsi və eroziyası
- torpağın şoranlaşması və eroziyası
- torpağın çatlaması və duzlaşması

204 Torpağın çirklənmə növləri hansılardır Hansı cavab düzgün deyil?

- torpağın münbitləşdirilməsi
- səhralaşma
- radionuklidlərlə çirklənmə
- pestisidlərlə çirklənmə
- şoranlaşma və bataqlılaşma

205 Torpağın üst münbit qatının yuyulub aparılması hadisəsi necə adlanır?

- susuzlaşma adlanır
- şoranlaşma adlanır
- bataqlılaşma adlanır
- eroziya adlanır
- duzsuzlaşma adlanır

206 Torpaqların külək tərəfindən sovrulub aparılması hansı eroziyanın yaranmasına səbəb olur?

- səth eroziyanın
- yağış eroziyası
- xətti eroziyanın
- külək eroziyasının
- su eroziyasının

207 əsasən torpağın hansı qatı çirklənməyə məruz qalır

- daşlar məruz qalır
- səthi məruz qalır
- dərinlikləri məruz qalır
- üst qatı məruz qalır
- süxurlar məruz qalır

208 Hər hansı yolla insan orqanizminə daxil olan üzvi xlor birləşmələr DDT orqanizmdə hansı dəyişikliklər yaradır?

- qan xəstəliyi və genetik dəyişikliyi
- sümük xəstəliyi və leykosit dəyişikliyi
- ciyər xəstəliyi və sümük dəyişikliyi
- böyrək xəstəliyi və qan dəyişikliyi

- şiş xəstəlikləri və genetik dəyişiklər

209 Torpağa verilən hansı gübrələr orada nitrat sulfat və xloridlərə çevrilərək bitkilərin məhsuldarlığına və inkişafına mənfi təsir göstərir?

- xlor və kalsium gübrələri
 azot və kalsium gübrələri
 azot və superfosfat gübrələri
 ikiqat superfosfat və azot gübrələri
 kalium və azot gübrələri

210 Torpağın tərkibində böyük qatılıqda olan hansı maddələr torpaqdakı canlı orqanizmlərə öldürücü təsir göstərir?

- pestisidlər və göbələklər
 duzlar və qələvilər
 kimyəvi birləşmələr və toksikatlər
 gübrələr və fosfatlar
 turşular və azotlar

211 Torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün ən təhlükəlisi hansı birləşmələrdir?

- radioaktiv tullantılar
 üzvi xlorbirləşmələri
 polimerlər
 üzvi maddələr
 gübrələr

212 Torpaq eroziyası ətraf mühitə necə təsir göstərir?

- ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırır
 ekoloji vəziyyəti nizamlayır
 ekoloji vəziyyət normalaşdırır
 ekoloji vəziyyəti pisləşdirir
 ekoloji vəziyyət təsir etmir

213 Torpaqda nitritlərin miqdarının çoxalması oksigenin azalmasına səbəb olduğundan atmosfərə hansı qazların atılmasına çoxalır?

- hisli qazların
 tüstü qazlarının
 "istixana" qazlarının
 fosforlu qazların
 azotlu qazların

214 Kimyəvi aşınmanın zəif getdiyi torpaq sahələrinin əsas xüsusiyyətini göstər:

- havanı yaxşı keçirən qumlu süxurlar
 humus qatı qalın olan üst təbəqə
 havanı pis keçirən gilli və ağır süxurlar
 şüaudma qabiliyyəti çox olan minerallar
 istilik keçirmə xüsusiyyəti çox olan süxurlar

215 Torpaqəmələgəlmə prosesinin sürətlə getdiyi süxurlar hansılardır?

- kimyəvi elementlərlə zəngin süxurlar
 yumşaq, məsaməli, hava və suyu yaxşı keçirən
 gilli, ağır, hava və suyu pis keçirən
 üzvi mineralların kasıb olduğu ağır süxurlar
 qumlu, ağır, istilik udma xüsusiyyəti pis olan

216 Müvəqqəti dağ sellərinin əmələ gətirdiyi seçilmiş buzlaq daşlı-çay materialı şəklində olan çöküntülər necə adlanır ?

- delüvial
 prolüvial
 erozion
 akkumliyativ

abrazion

217 Şabalıdı və qonur torpaqlar hansı təbii landşaft zonasının torpaqlarıdır?

- səhra zonasının
 çöl zonasının
 tundra zonasının
 tayqa zonasının
 quru çöllər və yarımsəhra zonasının

218 Şabalıdı və qonur torpaqlar əsasən hansı ölkələrin ərazilərində bütöv zolaq şəklində yayılmışdır?

- Hindistan , Banqladeş , Misir
 Qazaxstan, Çin, Monqolustan
 Rusiya, Moldova, Ukrayna
 Azərbaycan, Özbəkistan, Polşa
 Tacikstan, Gürcüstan, Qırğızıstan

219 Subtropik qurşağın sahəsinin tropik qurşağdan 2.2 dəfə az olmasına baxmayaraq, əkinçilikdə istifadə olunan torpaqları tropik qurşağıdakından neçə dəfə çoxdur?

- 3,7 dəfə
 4,5 dəfə
 6 dəfə
 3 dəfə
 2,4 dəfə

220 Subtropik vilayətlərdə sahəsi 180 mln.ha olan ekstremal ərazilər hansılardır?

- subtropik səhralar
 qumlu sovrulmuş torpaqlar
 subtropik allüvial torpaqlar
 subtropik şoranlar
 duz qabıqlı torpaq kütləsi

221 ən çox şoran və şorakət torpaqların yayıldığı qurşağ hansıdır ?

- tropik
 boreal
 ekvatorial
 subtropik
 mülayim

222 Yer kürəsində qara və şabalıdı torpaqların ən geniş yayıldığı subboreal bozqır vilayəti hansıdır?

- Şimal Amerika vilayəti
 Avrasiya vilayəti
 Avstraliya vilayəti
 Cənubi Amerika vilayəti
 Qərbi Avropa vilayəti

223 Dünyada əkinçilikdə istifadə olunan torpaqların təxminən yarısı hansı qurşağın payına düşür?

- ekvatorial
 subtropik
 tropik
 subboreal
 subekvatorial

224 Subboreal meşə vilayətləri hansı əsas xüsusiyyətinə görə digər vilayətlərdən seçilir?

- vilayətin əksər hissələri üfiqi zonallıq üzrə yerləşir
 daha çox Çin və Monqolustan ərazisində yayılmışdır
 əsasən dağlıq əraziləri əhatə edir
 torpaqlarındakı turşuluğun miqdarı sıfıra bərabərdir
 bütün materiklərin okean sahillərində yerləşir

225 Digər qurşaqlarla müqayisədə subboreal qurşaqda hansı tip torpaqlar daha geniş yayılmışdır?

- karbonatsız siallit
- şoran və şorakət
- meşə qonur və qəhvəyi
- bozqır şabalıdı
- qırmızı ferralit

226 Torpaq strukturunun hansı tipləri mövcuddur ?

- illüvial və lövhəvari formalı
- qumluca və ağır gilli formalı
- silindirik və mexaniki formalı
- silindirik və mexaniki formalı
- qarışıq və borucuqlar formalı

227 Torpaq kəsiyinin qatların nişanələri üzrə xarakterizə olunması necə adlanır ?

- torpağın rəngi
- torpağın morfologiyası
- torpağın strukturu
- torpağın genetikası
- torpağın quruluşu

228 Yüksəklik fərqi çox olan, lakin dağlıq ərazisi olmayan relyefin hansı yarım tipləri var?

- karst və akkumlyativ
- prolüvial və erozion
- akkumlyativ və denudasiyon
- elüvial və delüvial
- moren və erozion

229 Təpəliklərin yamacalarında süxurların aşınma məhsullarının yağış və qar suları ilə yuyulub aşağı aparılaraq gökdürülməsi prosesi hansıdır ?

- morenləşmə
- denudasion
- elüvial
- delüvial
- erozion

230 Torpaqəmələgəlmə prosesinin nəzəri əsasını vermiş alimlər hansılardır?

- Y.Odum, P.H.Məmmədov, N.A.Kaçinski
- İ.Ş.İsgəndərov, F.U.Klark, M.E.Salayev
- V.İ.Vernadski, Y.Odum, V.R.Volobuyev
- A.Tensli, N.İ.Qorbunov, A.A.Rode
- V.V.Dokuçayev, P.A.Kostıçyev, H.Zərdabi

231 Səthdən torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramamış, ana süxuradək yerləşən genetik qatların hamısı birlikdə necə adlanır ?

- çökmə süxurlar
- yerin relyefi
- torpaq profili
- torpağın yaşı
- karbonatsız çöküntülər

232 Torpağın üst qatından zəif torpaqəmələgəlmə prosesinə uğramış ana süxura qədər olan dərinlik necə adlanır ?

- torpağın morfologiyası
- torpağın rəngi
- torpağın strukturu
- torpağın qalınlığı
- torpağın genetik qatları

233 Ayrı – ayrı qatlardan və eləcə də torpağın tərkibinə daxil olan birləşmələrdən asılıdır:

- torpağın quruluşu
- torpağın rəngi
- torpağın yaşı
- torpağın strukturu
- torpağın mexaniki tərkibi

234 Torpağa tünd rəngi verən elementlər hansılardır ?

- kaolin, silisium oksid, maqnezium – karbonat
- viviant, kaolin, manqan – oksid
- kalsium, alüminium – hidroksid, silisium- oksid
- humus maddələri və manqan birləşmələri
- dəmir sulfat birləşmələri, dəmir oksidləri

235 Torpağa açıq rəngi verən elementlər hansılardır ?

- natrium – xlor, dəmir birləşmələri
- maqnezium karbonat, manqan birləşmələri
- kaolin, dəmir – sulfat, humus maddələri
- silisium – oksidlər, kalsium, alüminium – hidroksid
- viviant, asan həll olan duzlar

236 İrriqasiya təcrübələrinə əsasən torpağın dərin qatlarının çatlı olması, onun səthində hansı prosesə səbəb olur ?

- deformasiyaya uğramasına
- lil hissəciklərinin dağılmasına
- davamlılığın artmasına
- bataqlıqlaşmasına
- turşuluğun artmasına

237 Torpağın strukturu hansı formalarda olur ?

- ləşəbənzər və gillicəvari
- kaolin və qumluca
- morfoloji və aqronomik
- genetik və illüvial
- viviant və genetik

238 Su daşan zaman suyun gətirdiyi mineral və üzvi hissəciklərin toplanması nəticəsində çayın su basarında əmələ gələn çöküntülər hansılardır ?

- akkumlyativ
- göl – buzlaq
- allüvial
- dəniz çöküntüləri
- morenlər

239 Küləyin akkumlyativ fəaliyyəti nəticəsində əmələ gəlmiş törəmələr necə adlanır ?

- ləşəbənzər gillicələr
- buzlaq çöküntüləri
- örtük gillicələri
- göl çöküntüləri
- eol çöküntülər

240 Küləyin və suyun geoloji fəaliyyəti nəticəsində yaranan çöküntüləri göstər :

- metamorfik süxurlar
- löslər və ləşəbənzər gillicələr
- dəniz çöküntüləri
- eol çöküntülər
- göl – buzlaq çöküntüləri

241 Süxurların aşınması və parçalanmasından alınan, əmələ gəldikləri yerdə qalan müxtəlif məhsullar necə adlanır?

- akkumlyativ
- erozion
- elüvial
- delüvial
- prolüvial

242 Yer kürəsinin üst təbəqəsini təşkil edən süxurları əmələgəlmələrinə görə hansı qruplara bölünür ?

- metamorfik, kimyəvi elementlər
- gillicələr, radioaktiv elementlər
- qumlucalar, gil hissəcikləri
- maqmatik, gillicə, metamorfik
- törəmə minerallar, kvarsitlər

243 Torpaqəmələgəlmə prosesinin əsasını təşkil edən mənbələri seç: 1. Üzvi maddənin əmələ gəlməsi və parçalanması. 2. Mineralların parçalanması 3. Torpaqda eroziya və denudasiyanın güclənməsi 4. Rütubətin torpağa daxil olması 5. Torpağın şorlaşması 6. Günəş şüalarının udulması

- 2, 3, 4, 5
- 1, 2, 4, 6
- 2, 3, 5, 6
- 1, 3, 4, 5
- 3, 4, 5, 6

244 Qida maddələrinin bioloji dövrünü nəticəsində torpaqda hansı elementlər toplanır ?

- CO₂, N, P, S
- P, Mg, Fe, SO₃
- SO₃, N, Si, O₂
- O₂, P, Ag, C
- K, CO₂, NO₃, H

245 Yerlərin üst təbəqəsini təşkil edən dağ süxurları əmələ gəlməsinə görə hansı qruplara bölünür ?

- metamorfik, kimyəvi və üzvi
- çökmə süxurlar və qumlar
- maqmatik, gillicə, metamorfik
- üzvi və qeyri üzvi, maqmatik
- metamorfik, kimyəvi və üzvi

246 Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- Oksidləşmə-karbonlaşma prosesi ilə
- Torpağın mütləq yaşı ilə
- İqlim amili ilə
- Süxurların aşınması ilə
- Bitki və mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə

247 Palıd-vələs qarşıqlı kserofit meşələrin altında əsasən hansı torpaq tipii əmələ gəlir ?

- podzol torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- qəhvəyi torpaqlar
- boz-qəhvəyi torpaqlar
- sarı torpaqlar

248 Torpaqların müxtəlif dərinliklərində və aşınma qabığında toplanan dəmirli-kvarşlı konkresiyalar necə adlanır?

- Solonçaklar
- Lyoslaşma
- Lateritləşmə
- Brekçiyalar
- Terralitləşmə

249 əhalinin artım səviyyəsini nəzərə alaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- tropik meşələrin sürətlə qırılmasına
- sürüşmə hallarının intensivləşməsinə
- eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə
- okeanların süni şəkildə qurudulmasına

250 Azərbaycanda antropogen mənşəli landşaftlara aid torpaq tipi hansıdır?

- dağ qara torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- qırmızı-ferralit torpaqlar
- dağ qonur torpaqlar
- şoran torpaqları

251 Ferrallitləşmə prosesinin getməsi üçün lazım olan yağıntı miqdarını göstər:

- 800 – 1000 mm
- 1500 – 1600 mm
- 1000 – 1200 mm
- 500 – 800 mm
- 200 – 300 mm

252 Lateritləşmə prosesinin yaranması hansı təbii hadisənin hesabına baş verir?

- yodlu-bromlu məhlulların torpaq səthindən dərinliklərə yuyulması ilə
- dəmir birləşmələrinin, torpaq məhlullarının yan axınlarının gətirilməsi ilə
- quraq mövsümün daha uzun yağıntıların isə nisbətən az olduğu ərazilərdə
- kserofit meşə və quru savannalarda torpaqların mineralaşması ilə
- termik şəraitin oxşar olduğu torpaqların yayılmasında rütubətin çoxluğu ilə

253 Lateritləşmiş sahələrdə formalaşan dəmirli – kvarslı hissələr torpağın hansı sahələrində toplanır?

- termik şəraitin oxşar olduğu dərin qatlarda
- rütubətlənmə və torpaqəmələgətirici süxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə
- əhəng tərkibli süxurların üstünlük təşkil etdiyi sahələrdə
- torpaqların müxtəlif dərinliklərdə və aşınma qabığında
- bataqlıqlaşmanın intensiv getdiyi rütubətli sahələrdə.

254 Tropik qurşaqda meşə altındakı torpaqların günəş şüaları almaması nə ilə nəticələnir?

- torpağın səthi tez parçalanan üzvi qalıqlarla örtülür.
- torpaq səthi bəsitləşir və humusun miqdarı azalır
- qələvi və əhəng tipli süxurlar üstünlük təşkil edir
- lyanakimilərin miqdarı artır və cəngəlliklər yaranır
- rütubətin miqdarı və bataqlıqlaşma prosesi sürətlənir

255 Tropik rütubətli – meşələr vilayətində tünd qırmızı və tünd tropik meşə torpaqları əsasən hansı süxurlar üzərində formalaşmışdır?

- qələvi və əhəngli süxurlar üzərində
- laterit horizontlu süxurlar üzərində
- yura və təbaşir yaşlı süxurlar üzərində
- izafi turşuluğun mövcud olduğu dağ süxurlarında
- eroziyanın sürətli inkişaf etdiyi sahələrdə

256 İzafi turşuluğun olduğu, eroziyanın və səth laterit horizantların təsiri nəticəsində münbitliyi azalan və istifadəyə yaramayan torpaqlar hansı ərazilərdədir

- tropik səhra və yarımsəhralarda
- tropik qəhvəyi – qırmızı və qara torpaqlarda
- tropik kserofit – meşə qurşağında
- tropiklərin quru savannalarında
- tropik rütubətli – meşələr vilayətində

257 Qida maddələrinin müasir bioloji dövrünü hansı alimin elmi nəzəriyyəsinə əsaslanır ?

- V.İ.Vernadski
- H.Ə.Əliyev
- V.V. Dokuçayev
- B.B.Polinov
- H. Zərdabi

258 Azərbaycan ərazisində landşaftın yüksəklik qurşaqlarını yaradan təbii komplekslər hansılardır?

- aran meşələri, dağ-çəmən, alp və subalp çəmənlikləri
- tuqay meşələri, çöl və subalp çəmənlikləri
- yarımşəhra, alp çəmənlikləri, nival buzlaq
- meşə-çöl, dağ-meşə, subnival, nival
- yarımşəhra-quruçöl, dağ-meşə, dağ-çəmən, nival-buzlaq

259 Azərbaycan ərazisində yüksəkliyə doğru təbii komplekslərin böyük diapazonda dəyişməsinə əsas səbəb nədir?

- respublika ərazisində meşələrin intensiv qırılmasına görə.
- ərazinin yarımşəhra iqlim tipində yerləşməsinə görə
- düzənlik ərazilərin relyefinin çay şəbəkəsinin sıxlığına görə parçalanması
- ərazinin fəal orogen qurşaqda yerləşməsinə görə
- şərqi sahillərinin abraziya proseslərinə məruz qalması

260 Yüksəklik qurşağı üzrə respublika ərazisinin hansı hissəsində landşaft komplekslərinin qanunauyğunluğu pozulur?

- Talış dağları
- Böyük Qafqaz dağları
- Zəngəzur silsiləsi
- Kiçik Qafqaz dağları
- Dərələyəz silsiləsi

261 Landşaft anomaliyasının yaranmasının əsas səbəbi nədir?

- sel və daşqın hadisələrinin intensiv olması
- iqlim-ekoloji şəraitin əlverişsizliyi
- yeraltı suların səthə yaxın olması
- çay şəbəkəsinin sıxlığı və çay daşqınları
- yamaclarda eroziya və deqrodasiya proseslərinin çoxluğu

262 Talış dağlarında və Naxçıvan MR dağlıq bölgəsində landşaft anomaliyasının özünü daha qabarıq göstərməsinə səbəb nədir?

- landşaft zonallığının inversiyası
- intrazonal landşaftların geniş yayılması
- qədim yaşlı suxurların parçalanması
- üfüqi strukturda zonallığın pozulması
- landşaftdaxili differensiasiyasının baş verməsi

263 Respublikada adambaşına əkinçilikdə istifadə edilən torpaqlardan nə qədər düşür?

- 2 ha
- 0,2 ha
- 3,5 ha
- 0,5 ha
- 1,2 ha

264 Azərbaycanın ümumi torpaq sahəsindən yalnız nə qədər hissəsi kənd təsərrüfatında istifadə edilir ?

- 8,6 mln.ha
- 43 mln.ha
- 3,5 mln.ha
- 5 mln.ha
- 7 mln.ha

265 Xəzər dənizi səviyyəsinini tərəddüdləri ilə əlaqədar torpaq fondu təxminən nə qədər artır və ya azalır?

- 5-10 min ha

- 35-50 min ha
- 60 min ha
- 30-40 min ha
- 10-20 min ha

266 əkinçiliyə yararlı boz, boz-qonur torpaqlarda ən çox hansı kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirilir ?

- taxıl, kartof, çay, tütün
- banan , kivi, heyva, alma
- çəltik, pambıq, üzüm, fındıq
- üzüm, taxıl, pambıq, nar
- kətan, çəltik, fəraş, tərəvəzlər

267 Yarımsəhra düzənliklərinin və dağətəyinin əsas torpaqları hansı tiplərə ayrılır?

- boz, qırmızı-qleyli, sarı
- boz, boz-qonur, açıq şabalıdı
- şabalıdı, qəhvəyi və gillicəli
- bataqlıq, çəmən-şabalıdı, qara
- şoran, çəmən-meşə, çimli-karbonatlı

268 Azərbaycanda qurşağ təşkil etməyib, ayrı-ayrı massivlər şəklində yayılan torpaq tipi hansıdır?

- boz-qonur torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- dağ-qonur torpaqları
- şoran torpaqlar
- dağ-qara torpaqları

269 Meşə altından çıxmış, bərkimiş dağ-qara torpaqlar necə adlanır?

- podzollaşmış
- bozqırlaşmış
- soranlaşmış
- bataqlıqlaşmış
- səhralaşmış

270 Dəmyə əkinçiliyində istifadə olunan qara torpaqların eroziyaya uğramasının əsas səbəbi nədir?

- intensiv şümləmə prosesi
- intensiv suvarılmanın aparılması
- fasiləsiz taxılçılığın inkişafı
- kartofçuluğun inkişafı
- yamacların dik olması

271 ən əlverişli dəmyə əkinçilik üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- yarımsəhralara
- buzlaqlara
- quru çöllərə
- səhralara
- meşə sahələrinə

272 Azərbaycan ərazisində zəngin lanşaftları özündə birləşdirən və ən məhsuldar hesab olunan torpaq tipləri hansılardır?

- boz, boz qonur, şabalıdı torpaqlar
- dağ-meşə və qara torpaqlar
- meşə-çəmən və şorakətli torpaqlar
- açıq şabalıdı və sarı-rütubətli torpaqlar
- qəhvəyi və qırmızı-ferralit torpaqlar

273 Dağ-çəmən bozqır torpaqlar əsasən hansı sahələrdə yayılmışdır?

- yağıntılının yüksək olduğu alçaqdağlıqda
- quru iqlimli dağüstü yayla və yamaclarda
- səhralaşmaya məruz qalmış ərazilərdə

- yüksək rütubətli dik yamaclarda
- ortadağlığın meşə altındakı sahələrdə

274 Sarı torpaqların əsas yayıldığı ərazilər hansılardır?

- Naxçıvanın ortadağlığı və Arazboyu düzənliklər
- Böyük Qafqazın şimal-şərqi və Samur-Dəvəçi ovalığı
- Kür çayının su bazarı və Şirvan düzü
- Kiçik Qafqazın şimal-şərqi və Qarabağ yaylası
- Lənkəran ovalığı və Talış dağlarının ətəkləri

275 əsas genetik torpaq tipi olaraq Abşeronda ən çox hansı torpaqlar yayılmışdır?

- çəmən-boz torpaqlar
- boz torpaqlar
- qonur torpaqlar
- boz-çəmən torpaqlar
- çəmən torpaqlar

276 Dağ-meşə zonasının sərhədlərinin arasındakı məsafənin qısalmasına və bu ərazilərdə torpaq eroziyasının yaranmasına səbəb nədir ?

- süxurların fiziki aşınması
- təbii amillər
- antropogen təsirlər
- texnogen amillər
- denidasiya prosesləri

277 Aşağıdakılardan hansılar eroziyaya qarşı kompleks mübarizə tədbirləridir? 1. aqrotexniki 2. rekultivasiya 3. biokimyəvi 4. çəmən 5. meşə 6. mexaniki 7. hidromeliorativ 8. texniki

- 1,4,5, 7
- 1,2,3,4
- 2,4,6,8
- 1,3,5,8
- 3,4,5,6

278 Su eroziyası hansı tip torpaqların yayıldığı sahələrdə özünü daha çox biruzə verir? 1. boz meşə 2. qara və şabalıdı 3. qırmızı ferralit 4. sarı laterit 5. tayqa və şabalıdı 6. boz-meşə 7. tayqa-meşə 8. qəhvəyi

- 4, 6, 7,8
- 1,2,5,7
- 2, 4, 6,8
- 1, 3,4, 6
- 3,4, 5,8

279 ətraf mühitə daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir?

- oksigen, kömür, volfram, kvarsit
- hidrogen, azot, fosfor , kalium
- arqon, natrium, alüminium
- kalsium, dəmir, gümüş, hidrogen
- civə, qurğuşun, kadmium, flor

280 Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil ediyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir?

- su bakteriyalarının miqdarı artır və suyun səviyyəsi aşağı düşür
- suyun dövranı zəifləyir və buxarlanma azalır
- oksigen azalır və bu da balıqların məhvinə səbəb olur
- fosforlu birləşmələrin mütəhərrikiyi zəifləyir
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır

281 Eroziyaya qarşı müxtəlif ağac, kol cisimləri və ot səpilməsi ilə aparılan mübarizə tədbirləri necə adlanır ?

- Defilyasiya
- Rekultivasiya

- İrriqasiya
- Hidromeliorasiya
- Fitomeliorasiya

282 Meşə torpaqlarının turş mühitində ən geniş yayılmış mikrorqanizmlər hansılardır?

- silikat bakteriyalar
- bakteriyalar
- azot fiksatorlar
- fosfobakteriyalar
- göbələklər

283 Rütubətli subtropik meşələrin qırmızı torpaqları MDB ölkələri arasında əsasən hansı regionda yayılmışdır?

- Tacikistanda
- Uzaq şərqdə
- Acarıstanda
- Lənkəranda
- Moldovada

284 Boz-meşə torpaqlarının əmələ gəldiyi iqlim şəraitini, bitki örtüyünü və süxurlarını müəyyən et

- kontinental, toz ağacı və ağcaqonad , bolonlu-gillicəli
- kontinental, ot bitkiləri ilə zəngin enliyarpaqlı meşələr, ləşəbənzər gillicələr
- boreal, qara şam, torflu-qleyli (qalıq podzol)
- subtropik, relikt meşələr, metomorfik-çökmə
- ekvatorial, kolla və kolluqlar, şoranlıqlar

285 Bir çox ölkələrdə qida məhsullarının keyfiyyətinin pisləşməsi və aqrokimyəvi çirklənmənin əsas səbəbləri nədir?

- şorlaşmanın intensiv getməsi
- suvarmanın düzgün qaydada aparılması
- denudasiya proseslərinin güclənməsi
- gübrələrin verilməsinin optimal normalarının olmaması
- torpaqlarda eroziyanın xətti istiqamətdə getməsi

286 əsaslı kapital qoyuluşu sərf etməklə Yer kürəsində əkinçiliyə yararlı torpaqların sahəsini neçə dəfə artırmaq olar ?

- 3,6 dəfə
- 5 dəfə
- 6,5 dəfə
- 1,7 dəfə
- 2 dəfə

287 əhalinin artım səviyyəsini nəzərə olaraq, əkin sahələrinin genişləndirilməsi hansı ekoloji problemlərə gətirib çıxarır?

- sürüşmə hallarının intensivləşməsinə
- irriqasiya landşaftlarının genişlənməsinə
- eroziya və denudasiya proseslərinin artmasına
- tropik meşələrin sürətlə qırılmasına
- okeanların sünəli şəkildə qurudulmasına

288 Dəmyə əkinçiliyinin tətbiq olunduğu torpaq sahələri ən çox hansı qurşaqlarda yayılmışdır?

- yalnız mülayim qurşaq torpaqlarında
- subtropik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- tropik səhraların yayıldığı ərazilərdə
- subarktik və mülayim qurşaqların sərhəddi boyu
- subekvatorial qurşağın bütün sahələrində

289 Külək eroziyasına qarşı səmərəli mübarizə aparmaq üçün hansı tədbirlər görülür?

- müxtəlif suötürücü qurğuların yaradılması tələb olunur
- xam torpaqların şumlanması və torpaqların becərilməsi intensivləşdirilir
- quraqlığa və küləyə dözümlü ağac və kol bitkilərindən ibarət meşə zolağının salınması
- səth axınlarını təhlükəsiz şəkildə buraxmaq və yarpaqların böyüməsinin qarşısını almaq

- torpaqların üst qatına mineral gübrələrin verilməsi

290 Arktika torpaqları hansı yarımtyplərlə ayrılır ? 1. Arktika səhraları torpaqları 2. Arktika buzlaqları və sahil torpaqları 3. Arktika superarid torpaqları 4. Humuslu tipik Arktika torpaqları 5. Qleyləşmiş bataqlıq-arktika torpaqları

- 1,5
 2, 3
 1,4
 3, 4
 2, 5

291 Tundra zonasında əmələ gələn əsas torpaq tipləri hansılardır ?

- şoranvari, qumlu-boz, elyuvial-podzol
 podzol, boz-qılınur, illüvial-podzol
 qleyli-çürüntülü, qırmızımtıl-sarı
 dağ-meşə, humuslu-podzol, şorakətli
 qleyli, illüvial-humuslu, torflu-qleyli və bataqlıq

292 Boz-qonur səhra torpaqlarının sərbəst genetik tip kimi kim tərəfindən ayrılmışdır?

- Sibirtsev
 Rozanov
 Gerasimov
 Salayev
 Volobuyev

293 Qonur yarımsəhra torpaqlarının əsas zonal xüsusiyyəti nədən ibarətdir?

- qrunut sularının yaxında yerləşməsindən
 mexaniki tərkibin yüngül olmasından
 şorakət prosesinin yaranmasından
 mexaniki tərkibin ağır olmasından
 mikrobioloji prosesin zəif getməsindən

294 Səhraların bitki örtüyü əsasən hansı bitki qruplaşmalarından ibarətdir?

- ağac bitkilərindən
 şoran-kol efemerlərindən
 psammofit və efemeroidlərdən
 taxıl və ot bitkilərindən
 mamır və şibyələrdən

295 Arktika torpaqlarının əmələ gəlməsində hansı süxurlar iştirak edir?

- maqmatik-çökmə mənşəli süxurlar
 çöküntülü metamorfik və püskürülmüş, buzlaq mənşəli
 metamorfik-ağır mexaniki tərkibə malik
 karbonatlı-lösəbənzər çöküntülər
 karbonatlı delüvial yığıntılar

296 Dağ-meşə landşaftının differensiasiyasına əsasən hansı amillər daha çox təsir göstərir?

- orta illik yağıntıların miqdarı və litoloji tərkib
 hipsometrik şərait və yamacların ekspozisiyası
 yamacların deqredasiyası və heyvandarlıq təsərrüfatı
 süxurların yerləşməsi və dəmyə əkinçiliyi
 antropogen amillər və rütubətlənmə şəraiti

297 Azərbaycan ərazisində yalnız tarixi-təsviri sənət qoruğu hansıdır?

- Eldar şamı
 Şahdağ
 Altıağac
 Göygöl
 Qobustan

298 Dağ-meşə qurşağı zonalarının tərkibinə, strukturuna, torpaq xüsusiyyətlərinə və rütubətlənmə rejiminə görə fərqlənməsinin əsas səbəbi nədir?

- litoloji və hidroloji amil
- tektonik amil
- antropogen amil
- relyef-iqlim amili
- geobotanik amil

299 Relikt bitki növləri əsasən hansı qoruq landşaflarında yayılmışdır?

- Qızılağac, Zaqatala, İlisu
- Hirkan, Eldar, Vəsitçay
- Göyöl, Ağgöl, Qobustan
- Altıağac, Qarayazı, Şirvan
- Göyçay, Türyançay, Hirkan

300 Təbii landşaftlarının qorunması məqsədilə yaradılan və əsas hissəsi dağ-meşə landşaftı olan qoruqlar hansılardır?

- Qızılağac, Ağgöl, türyançay
- İsmayılı, Zaqatala, İlisu
- Göyçay, Şirvan, Hirkan
- Pirqulu, Qobustan, Bəsirtçay
- Qarayazı, Altıağac, Göygöl

301 Nadir ağac növlərinin qorunduğu qoruqlar hansılardır?

- İlisu, İsmayılı, Göygöl
- Bəsirtçay, Hirkan, Eldar qoruğu
- Pirqulu, Qızılağac, Şirvan
- Qobustna, Altıağac, Qarayazı
- Türyançay, Göyçay, Ağgöl

302 Hansı qoruqlar əsasən yarımsəhra landşaft sahəsində yerləşmişdir?

- Ağgöl, Qobustan, Şirvan
- Qızılağac, Bəsirtçay, Hirkan
- Eldar, Pirqulu, İsmayılı
- Zaqatala, Qobustan, Göygöl
- Türyançay, Şahdağ, Sultanbud

303 Azərbaycan ərazisində təbii landşaftlara, ilk insanların təsiri əsasən hansı dövrdən və hansı kənd təsərrüfatı sahəsinin inkişafından sonra başladı ?

- dəmir dövründən, əkinçiliyin inkişafı
- mezolit dövründən, heyvandarlığın inkişafı
- tunc dövründən, ovçuluğun inkişafı
- dəmir dövründən, dəmir və tuncdan istifadə olunması
- yuxarı daş dövrü, yığıcılıqla məşqul olma

304 Landşafta əsaslı təsirlərdən hesab edilən metal əridilməsi hansı dövrü əhatə edirdi?

- e.ə. X-VIII minilliklərdə, mezolit dövrü
- e.ə. VIII-V minilliklərdə, neolit dövrü
- e.ə. 10-12 min il əvvəl, paliolit dövrü
- e.ə. III-12 minilliklərdə, tunc dövrü
- e.ə. 1 milyon il əvvəl, aşağı paleolit dövrü

305 Azərbaycan ərazisində təbii landşaft kompleksləri ilə bərabər quşların mühafizə olunduğu qoruqlar hansılardır?

- Qızılağac, Ağgöl qoruğu
- Ağgöl, Hirkan qoruğu
- Eldar, Göygöl qoruğu
- Altıağac, Qızılağac qoruğu
- Bəsirtçay, Qarayazı qoruğu

306 Azərbaycan ərazisində yaşamış və təbii landşafta təsir göstərməyə başlamış ilk insanların yaşı təxminən nə qədərdir və onlar hansı dövrə aid edilirlər?

- e.ə. V – III minilliklər, eneolit
- 40-50 min il, yuxarı paleolit
- 1 milyon il, aşağı paleolit
- e.ə. X – VIII minilliklər, mezolit
- e.ə. VI – V minilliklər, neolit

307 əkin sahələrini genişləndirilməsi imkanlarının məhdud olduğu qurşaq və torpaq tipləri hansılardır?

- ekvatorial qurşağın rütubətli meşələri, çimli və çimlipodzol torpaqları
- tropik meşələr, qılıyli və gilli-rütubətli torpaqlar
- mülayim qurşağın iynəyarpaqlı meşələr sahəsi və şabalıdı torpaqlar
- rütubətli subtropik meşələr zonası, qırmızı və sarı torpaqlar
- rütubətli tropik qurşağın savannaları, qəhvəyi və boz-qonur torpaqları

308 Respublika ərazisində aqroirriqasiya tədbirləri aparılan torpaq sahələrində ən çox hansı landşaft növləri yaranır ?

- çəmən-bataqlıq landşaftı
- dağlıq landşaftı
- meşə landşaftı
- yarımsəhra landşaftı
- alp çəmənlikləri

309 Müxtəlif kimyəvi gübrələrlə, pestisidlərlə, defoliantlarla çirklənən torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Samur-Dəvəçi ovalığında
- Kür-Araz ovalığında
- Lənkəranın dənizsahili düzənliyində
- Arazboyu düzənliklərdə
- Qarabağ maili düzənliyində

310 Pambıqçılıq və üzümçülük rayonlarında torpaqlarda konsentrasiyanın artmasına səbəb nədir?

- irriqasiya sistemlərinin yalnız kollektor-drenaj sistemindən ibarət olması
- torpaqların təkrar şorlaşmaya məruz qalması
- DDT və defoliantlardan hər il fəsiləsiz istifadə edilməsi
- növbəli əkinçiliyin tətbiq olunması
- fəsiləsiz əkinçiliyin tətbiqi və mineral gübrələrin verilməsi

311 Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu ərazisinin torpaq sahələrinin çirklənməsinə səbəb olan sənaye müəssisəsi hansıdır?

- Kabel istehsalı zavodu
- Alüminium zavodu
- Maşınqayırma zavodu
- Elektron avadanlıqları zavodu
- Pambıqtəmizləmə zavodu

312 Azərbaycan ərazisində son 20 ildə ən çox antropogen təsirə məruz qalan meşə sahəsi hansıdır?

- İlisu meşəsi
- Sultanbud meşəsi
- Pirqulu meşəsi
- Hirkan meşəsi
- Tuqay meşəsi

313 Orta dağ-meşə qurşağında meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?

- korroziya
- defilyasiya
- eroziya
- abraziya
- akkumlyasiya

314 Kimyəvi meliorasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- torpaqların yenidən bərpa olunması
- ot bitkilərindən istifadə etməklə yaxşılaşdırma
- mühəndis işlərinin tətbiqi
- rekreasiya tədbirlərinin görülməsi
- torpaqlara əhəngin və gübrələrin verilməsi

315 Bioloji rekultivasiyada ilkin mərhələ olaraq hansı tədbirlər görülür?

- neft tullantı qalıqlarından təmizlənməlidir
- sahələr suvarılmalıdır
- dənli bitkilər əkilməlidir
- mineral və yerli gübrələr verilməlidir
- morfoloji diaqnostika edilməlidir

316 Abşeron yarımadasının hansı hissəsinin torpaqları daha çox çirklənməyə məruz qalmışdır?

- cənub hissəsi
- şimal hissəsi
- şimal-qərb hissəsi
- şimal-şərq hissəsi
- bütün sahil zolağı

317 Ağac, kol və ot bitkilərindən istifadə etməklə kompleksin vəziyyətinin yaxşılaşdırılması hansı meliorativ metod vasitəsi ilə aparılır?

- texniki meliorasiya
- fitomeliorativ
- kimyəvi meliorasiya
- hidrotexniki
- bioloji meliorasiya

318 ən nazik nə zəif strukturlu torpaq qatı hansı lansəft qurşağını əhatə edir?

- dağ-çəmən
- dağ-meşə
- yarımşəhra
- çöl-çəmən
- meşə-çöl

319 Şiddətli yuyulmuş torpaqların yayıldığı ərazilərin gələcəkdə yağın və dərələrlə daha çox parçalanmasının qarşısını almaq üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- texniki, terraslaşdırma və meşəsalma
- fasiləsiz əkinçilik tədbirləri
- kanallar vasitəsi ilə suvarma
- kimyəvi və üzvi gübrələrin verilməsi
- rekultivasiya və meliorasiya tədbirləri

320 Dağlıq ərazilərdə torpaqların korlanmasına insanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə yanaşı hansı təbii hadisələrdə səbəb olur?

- radioaktiv elementlərin şüalanması
- sürüşmə, uçqun, sel hadisələri
- yeraltı suların təsiri ilə şorlaşma
- neft quyularının fontan vurması
- heyvandarlıq təsərrüfatının inkişafı

321 Azərbaycanda torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi sahələr hansılardır?

- Böyük Qafqazın şimal-Şərqi və Gəncə-Qazax düzü
- Xəzəryanı zona və Kür-Araz ovalığı
- Talış dağları və Lənkəran düzənliyi
- Naxçıvanın yüksəkdaqlığı və Arazboyu düzənliklər
- Qərbi Azərbaycan və Xəzəryanı zona

322 Azərbaycanda kollektor-drenaj şəbəkəsinin əsas əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- növbəli əkinçiliyin inkişaf etdirilməsi
- suvarma və meliorasiya işlərinin həyata keçirilməsi
- rekultivasiya proseslərinin tətbiqi üçün
- torpaqlarda külək eroziyasının qarşısının alınması
- əhalinin içməli su ilə təminatı üçün

323 Kür çayının geniş subasarlarında su altında qalmış münbit torpaqların təsərrüfat dövriyyəindən çıxarılmasına səbəb nədir?

- su kanalları
- su kəmərləri
- bataqlıqlar
- su anbarları
- kollektorlar

324 Neolit dövründə əkinçiliyin və heyvandarlığın başladığı vaxtda Azərbaycan ərazisində neçə faiz meşə ilə örtülü ərazi olmuşdur?

- 9 %
- 11 %
- 60 %
- 30 %
- 25 %

325 Azərbaycanın torpaq ehtiyatlarının kənd təsərrüfatı çirklənməsi ilə eyni zamanda hansı tullantılarla həddindən çox çirklənmişdir?

- nəqliyyat tullantıları ilə
- məişət tullantıları ilə
- məişət sularının axıdılması ilə
- toksik maddələr və metallarla
- azot və fosfor gübrələri ilə

326 Kimyəvi gübrələrdən və pestisidlərdən istifadə torpaq sahələrinin çirklənməsi ilə yanaşı, başqa hansı problemlər yaradır?

- insanlarda bir sıra xəstəliklərin və bədxassəli şişlərin yaranmasına səbəb olur
- bitkilərin məhsuldarlığını və inkişafını zəiflədir
- gübrəli bitkilərlə qidalanan heyvanların məhvinə səbəb olur
- torpağın üst hissəsində buxarlanmanı azaldır və ziyanvericilərin sayı artır
- torpağın üst məhsuldar hissəsini aşındırır və şorlaşmaya səbəb olur

327 Torpaqların çirklənməsinə qarşı sənaye tullantılarının tənzimlənməsi üçün hansı qaydalar tətbiq olunur?

- zavodlar bağlanır
- yalnız monitoring olunur
- yerli müşahidələr aparılır
- dövlət standartları tətbiq olunur
- istehsalat azaldılır

328 Səhra, yarım səhra və digər quraqlığa davamlı ərazilərin torpaqlarının şorlaşmasının və bataqlıqlaşmasının səbəbləri nədir?

- biçənəklərin istifadəsi
- dəmyə əkinçiliyi
- otarılma təsərrüfatı
- suvarma əkinçiliyi
- dağ-mədən sənayesi

329 Dağlıq ərazilərdə meşə altındakı torpaqların strukturunun subnival və nival ərazilərlə müqayisədə daha möhkəm olmasının səbəbləri aşağıdakılardan hansıdır ?

- meşə torpaqlarında aşınma və denudasiya prosesləri daha güclüdür

- yamaclar meşə bitkilərinin kökləri ilə yaxşı bərkiyir
- meşə sahəsində rütubətin daha çox olması
- meşə komplekslərinə antropogen təsirlər daha intensivdir
- burada taksonomik dərəcəli bir sıra fiziki-coğrafi komplekslər vardır

330 Dağlıq ərazilərdə ot bitkilərinin qruplaşması, torpağın qalınlığı və biotik komponentlərin məhsuldarlığı hansı amillərdən asılıdır?

- buzlaq ekzarasiyası və akkumlyasiyasının intensivliyindən
- qar örtüyünün qalın olması və buzlaşmasından
- kənd təsərrüfatı sahələrinin düzgün yerləşdirilməsindən
- ərazinin relyef və mikroiklim xüsusiyyətlərindən
- yamacları təşkil edən süxurların litoloji tərkibindən

331 Tropik qurşaqlarda ferralitləşmə prosesi əsasən hansı iqlim xüsusiyyətlərindən asılıdır?

- hava şəraiti quru və isti olmalıdır
- ərazinin 30 %-dən çoxu dağlıq olmalıdır
- temperatur 30-35 ° olmalıdır
- günəşli saatların miqdarı 2500 saat/il olmalıdır
- yağıntıların miqdarı 800-1000 mm-dən çox olmalıdır

332 Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiklim vilayətləri fərqləndirilir?

- kserofit, ferralit-arid, rütubətli
- intrazonal, kserofit, semihumid
- savanna, humid, azonal
- humid və semihumid, semiarid, arid
- hidromorf, semiarid, podzol

333 Tropik qurşaq daxilində hansı torpaq-bioiklim vilayətləri fərqləndirilir? 1. tropik rütubətli və dəyişən rütubətli meşələr 2. tropik bataqlıq və torflu torpaq sahələri 3. tropik iynəyarpaqlı meşələr 4. tropik quraq kserofit-meşə və savannalar 5. tropik meşələrin ferralit torpaqlı sahələri 6. tropik səhra və yarımsəhralar

- 2, 4, 6
- 1, 4, 6
- 3, 5, 6
- 2, 3, 6
- 1, 3, 5

334 Meşə torpaqlarının bozqırlaşmasının əsas səbəbi nədir?

- avtomorf torpaq əmələgəlmə şəraiti
- karbonatların yuyulması
- meşələrin seyrəkləşməsi
- üzvi maddənin azlığı
- rütubət çatışmazlığı

335 Yay otlaqları kimi istifadə edilən və ən çox eroziya prosesinin intensiv inkişafı müşahidə edilən rayonlar hansılardır?

- Masallı, Lənkəran, Yardımlı, Lerik
- Yevlax, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir
- Füzuli, Beyləqan, İmişli, Ağcabədi
- Gəncə, Qazax, Ağstafa, Goranboy
- Quba, Gədəbəy, Daşkəsən, Şəki

336 Respublikamızda əsasən səthi axınların nizamlanması yolu ilə eroziyanın qarşısının alınması və məhsuldarlığın artırılması üçün hansı əkinçilik sistemi tətbiq edilir?

- kontur-meliorativ əkinçilik sistemi
- mühəndis-bioloji sistem
- suötürücü və susaxlayıcı sistem
- hidrotexniki qurğular sistemi
- aqrotexniki tədbirlər sistemi

337 İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- 750 min.ha
- 1 mln.ha
- 2,3 mln.ha
- 5 mln.ha
- 500 min ha

338 Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- Sarı torpaqlar
- boz-çəmən torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- çəmən torpaqları
- boz torpaqlar

339 Son 100 ildə eroziya prosesi nəticəsində itirilən məhsuldar torpaqların miqdarı nə qədərdir ?

- 2 milyard ha
- 800 milyon ha
- 500 milyon ha
- 350 milyon ha
- 1,5 milyard ha

340 Pedosfer təbəqəsi hansı sahəni əhatə edir ?

- mantiyanın üst hissəsini
- su ilə örtülü hissəni
- qazlarla əhatələnən hissəsini
- hündür dağ zirvələrini
- torpaqla örtülü hissəsini

341 Nival və arid zonalarda torpağın aşınma qabığı necə formalaşmışdır ?

- yüksək minerallaşmış
- nazik və sadə quruluşlu
- qalın və strukturlu
- humusun çox olması
- humusun çox olması

342 Bitki və mikroorqanizmlərin torpaqdakı fəaliyyəti hansı elementlərin toplanmasına səbəb olur ?

- oksigen və radiumun
- dəmir və maqneziumun
- fosfor və kalsiumun
- karbonun və azotun
- alüminium və kükürdün

343 Bonitirovka nədir ?

- torpaqların şorlaşması
- torpaqların aşınması
- torpaqların eroziyası
- torpaqların məhsuldarlığı
- torpaqların deqradasiyası

344 Soda və xlor istehsalında torpağı çirkləndirən hansı element ətraf mühitə tullanır ?

- civə
- qurğuşun
- sulfat
- ammoniyak
- dəmir

345 Mexaniki tərkibinə görə torpaqlar hansı növlərə ayrılır ?

- qumluca, qumsal, gillicə
- əhəngli, dendritli, qumlu
- qumsal, kolloidli, kimyəvi
- konresiyalı, duzlu, ləkəli
- ləkəli, borucuqlu, ağır gilli

346 Litosfer təbəqəsindən fərqli olaraq torpağın tərkibində hansı maddələrin miqdarı 20 və 10 dəfə çoxdur ?

- maqnezium və dəmir
- karbon və azot
- kalsium və oksigen
- natrium və hidrogen
- alüminium və kalium

347 Torpaqəmələgətirən süxurlar tərkiblərindəki qələvi torpaq metalların və əsasların miqdarına görə hansı süxur növlərinə bölünür?

- karbonatlı və qələvi
- merqalit və qələvi
- turş və siallit
- silisiumlu və azotlu
- əhəngdaşlı və turş

348 Torpağın bərk fazasını təşkil edən minerallar mənşəyinə görə hansı növlərə bölünür?

- turş və borucuqlu
- humuslu və siallit
- ilkin və törəmə
- qələvi və çökmə
- kimyəvi və bərk

349 Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir ?

- sarmaşiq və liyanalar
- alçaq boylu kollar
- mamır və şibyələr
- hidromorf bitkilər
- yosun və mikroorqanizmlər

350 Oksigeni sürətlə mənimsəyən yosunların çoxluq təşkil etdiyi sututarlarda nə kimi ekoloji pozulma baş verir ?

- fosforlu birləşmələrin mütəhərrikliyi azalır
- suyun dövrəni zəifləyir və buxarlanma azalır
- oksigen azalır və balıqlar məhv olur
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır
- sututarlarda torfun qalınlığı artır və bataqlıq yaranır

351 Tayqa-meşə landşaftlarının torpaqları hansı bitki formasiyaları altında əmələ gəlir?

- bataqlıq bitkiləri altında
- kollar və çəmənlik bitkiləri altında
- iynə yarpaqlı meşələr altında
- enli yarpaqlı meşələr altında
- tropik zonanın rütubətli meşələri altında

352 İynəyarpaqlı meşələr üçün üstünlük təşkil edən bitki örtüyü nədən ibarətdir?

- pılıq, ağcaqayın, çinar
- palıd, vələs, fisdıq
- sidr ağacı, fisdıq, ağcaqayın
- ağ şam, qara şam, küknar
- fisdıq, vələs, qara şam

353 Boz torpağın mənşəyini və morfoloji əlamətlərinin öyrənilməsi hansı alimə məxsusdur?

- Volobuyevə

- Nenstruyevə
- Salayevə
- Rozanova
- Gerasimova

354 Karel və ya Tundra nə deməkdir?

- bitkisiz yer
- meşəsiz yer
- şaxtalı yer
- bataqlıq
- soyuq ərazi

355 Tundra torpaq əmələgətirici süxurlar arasında əsas üstünlük təşkil edən elementlər hansılardır?

- qranulometrik elementlər
- skeletli elyuval süxurlar
- buzlaq çöküntüləri
- delyuvial çöküntülər
- termokarst süxurlar

356 Arktika ərazisinin torpaqlarından hansı məqsədlər üçün istifadə olun bilər?

- balıqçılığın inkişafı məqsədilə
- əkinçilik üçün
- heyvandarlığın inkişafı üçün
- ovçuluq və qoruq məqsədilə
- sənaye müəsisələrinin inkişafı üçün

357 Yarıq eroziyasına qarşı daha geniş tətbiq olunan mübarizə tədbirləri necə adlanır?

- rekultivasiya
- hidrotexniki
- fitomeliorasiya
- aqrotexniki
- kimyəvi meliorasiya

358 Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır

- qara metallurgiya
- neft sənayesi
- avtomobillər
- əlvan metallurgiya
- yeyinti sənayesi

359 Torpağın kimyəvi tərkibini təşkil edən əsas elementlər hansılardır ?

- Mg, O₂, N, H
- N, SO₃, He, Al
- O₂, Si, Al, Fe
- Ag, C, F, NO₃
- Ca, Na, K, Ag

360 Düzənlik torpaqlarından fərqli olaraq, dağlıq ərazilərdə ən çox əkilən kənd təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- bostan bitkiləri
- pambıq və taxıl
- qarğıdalı və çəltik
- arpa və kartof
- çəltik və günəbaxan

361 Dünyada kənd təsərrüfatı məhsullarının neçə faizi suvarılan torpaqların payına düşür ?

- 60 %-dən çox
- 35 %-dən az
- 50 %-dən çox

- 70 %-dən az
- 47 %-dən az

362 ən əlverişli dəmyə əkinçiliyi üçün yararlı olan torpaqlar hansı ərazilərə uyğun gəlir?

- yarımsəhralara
- səhralara
- buzlaqlara
- meşə sahələrinə
- quru çöllərə

363 İlk dəfə torpaqların mühafizəsi izrə deklarasiya və fəaliyyət planı neçənci ildə harada qəbul edilmişdir?

- 1976-cı ildə San-Fransiskoda
- 1991-ci ildə Bakıda
- 1972-ci ildə Stekholmda
- 1964-cü ildə Londonda
- 1985-ci ildə Vyanada

364 Torpaqların istifadə qaydalarını əks etdirən Torpaq Məcəlləsi haqqında qanun neçənci ildə qəbul edilmişdi?

- 1990-ci ilin mayında
- 1988-ci ilin avqustunda
- 1994-cü ilin sentyabrında
- 1991-ci ilin noyabrında
- 1992-ci ilin martında

365 Humus itkisinin qarşısının alınması üçün torpaqlarda hansı aqrotexniki işlər aparılır?

- kimyəvi gübrələrlə təmin olunmalıdır
- yamaclar terraslaşdırılmalıdır
- eninə şumlanma aparılmalıdır
- torpaq səthi əhənglənməlidir
- meliorasiya tədbirləri görülməlidir

366 Torpağın tərkibinin 80 – 90%-ni hansı maddələr təşkil edir ?

- qələvilər
- minerallar
- humus
- süxurlar
- gübrələr

367 Litosferin üst hissəsinin 25%-ni təşkil edən süxurlar hansılardır?

- maqmatik
- təbaşir
- metomorfik
- əhəngdaşı
- siallit

368 Torpağın təbii radioaktivliyi hansı elementlərin izotoplarının miqdarından asılıdır?

- uran, radium, torium, kalium
- kalium, silisium, dəmir
- maqnezium, uran, karbon
- torium, kalsium, molibden
- radium, alüminium, gümüş

369 İlkin minerallara aşağıdakılardan hansılar aiddir?

- dəmir, əhəngdaşı, laterit, kvars
- kvars, çöl şpatı, mikalar, piroksen
- gips, qum, kalsium, azot
- gil, silisium, hürinbelid, torf
- təbaşir, mergel, kalium, dəmir

370 Böyük Qafqazın cənub-şərq yamacında landşaftın yüksəklik qurşaqlığı spektrində dağ-meşə kompleksinin olmaması landşaftda hansı problemi yaradır?

- landşaft anomaliyasını
- landşaft genezisini
- landşaft dinamikasını
- landşaft təkamülünü
- landşaft strukturunu

371 Azərbaycan ərazisi landşaftları hansı landşaft sinifinə bölünmüşdür?

- yüksək dağlıq landşaftı sinifinə
- dağətəyi ərazilərin landşaft sinifinə
- dağlıq ölkə landşaft sinifinə
- düzənlik sahələrin landşaft sinifinə
- yarımsəhra landşaftı sinifinə

372 Azərbaycan ərazisində yarımsəhra kompleksinin yuxarı sərhədi göstərilən hipsometrik həddən 800-1000 m yuxarı qalxan sahələr haradadır?

- Talış dağlarının şərqində
- Açınohur-Ceyrançol
- Böyük Qafqazın cənubunda
- Naxçıvan MR-da
- Kiçik qafqazın Cənub Şərqində

373 Yarımsəhra landşaftı zonasında hansı iqlim hakimdir?

- subtropik
- mülayim
- subekvatorial
- tropik
- ekvatorial

374 Azərbaycanın yarımsəhralarında torpaqların şorlaşmasına əsas səbəb nədir?

- əkinçilikdə əsasən taxıl bitkisinin becərilməsi
- intensiv otarılma və yağıntıların orta illik miqdarının aşağı olması
- ərazidəki torpaqların allüvial, prolüvial gətirmələrdən təşkil olunması
- torpaq əmələgətirən süxur və çöküntülərin tərkibindəki duzların çoxluğu, yeraltı suların səthə yaxınlığı
- Kür çayı və onun qollarının fəsildən asılı olarıq daşması

375 Yarımsəhra ərazilərin yayıldığı sahələrdə əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?

- nar kolları, dəmirağaç, yovsan, akasiya
- yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri
- mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-efemer bitkiləri
- seyrək kollar, palıd və sarmaşıq
- qaraqan, moruq, fıstıq, şoranotu

376 Hal-hazırda aran meşələri kompleksi, əsasən hansı ərazilərdə saxlanılmışdır?

- Qarayazı düzündə, Şirvan qoruğu ərazisində
- Lənkəran ovalığı, Qarabağ maili düzənliyi
- Samur-Dəvəçi ovalığı, Qanıx-Əyriçay vadisi və Qarayazı düzü
- Cənub-Şərqi Şirvanda, Açınohur-Ceyrançöldə
- Kür çayının sağ sahilində, Samur-Dəvəçi ovalığında

377 Samur-Dəvəçi ovalığında aran meşələri landşaft kompleksində yayılan bitki növləri dinamikasına təsir göstərən amil nədir?

- Xəzər dənizi səviyyəsinin qalxıb-enməsi
- çay şəbəkəsinin seyrək olması
- ərazinin dəniz səviyyəsindən aşağı olması
- şimaldan gələn kontinental hava axınının təsiri

- seliteb landşaft komplekslərinin sıx yerləşməsi

378 Tuqay meşə kompleksinin təmamilə məhv olması səbəbləri nədir?

- Kür çayının normadan artıq çirklənməsi
 Mingəçevir su anbarının tikilməsi
 insanın təsərrüfat fəaliyyəti
 Kür çayında baş verən daşqınlar
 yeni maqistral yolların çəkilməsi

379 Antropogen təsirlərin mövcud olmadığı zamanlarda dağ meşələri ilə aran meşələrinin qovuşduğu ərazilər hara olmuşdur?

- Açınohur-Ceyrançöldə, Pirsaatçay boyunda
 Qanux-Həftəran vadisi, Qudyalçay və Qusarçay boyunda
 Kürboyu ərazilərdə, Qobustan alçaq tirələrində
 Qarabağ maili düzənliyində, Lənkəran ovalığında
 Naxçıvanın ortadağlığında, Yuxarı Şirvanda

380 Alçaq dağ-meşə landşaft zonasında palıd, palıd-vələs meşələrinin aşağı sərhəddinin yüksəyə qalxmasının əsas səbəbləri nədir?

- ərazinin çay dərələri ilə kəsilməsi
 eroziya-denudasyon proseslər
 antropogen təsirlər
 dik yamacların ekspozisiyası
 torpaq-quruntun nəmlənmə dərəcəsinin aşağı olması

381 Azərbaycanda təxminən nə qədər ərazi səhrələşməyə məruz qalmışdır?

- 6 mln.ha
 4,2 mln.ha
 3,6 mln.ha
 8,6 mln.ha
 5,5 mln.ha

382 Azərbaycanın bütün dağlıq ərazilərinin mənimsənilməsi təxminən neçə faizdir?

- 48%
 35%
 59%
 67%
 53%

383 Respublika ərazisinin müasir təbii ərazi komplekslərinin mənşəyi əsasən hansı dövrün landşaftları ilə zəngindir?

- Pont və Ağcagil
 Sarmat və Xvalın
 Pleystosen və holosen
 Neogen və antropogen
 Daş dövrü paleogen

384 Azərbaycanda landşaftın ərazi differensiasiyasının iki əsas növü hansılardır?

- şaquli və horizontal
 eninə və uzununa
 tropik və mülayim
 çöl və meşə-çöl
 üfüqi və yüksəklik

385 Landşaftın üfüqi differensiasiyasının əsas səbəbi nədir?

- iqlimin meridional istiqamətdə dəyişməsi
 torpaqların horizontal paylanmasının qanunauyğunluğu
 landşaftların qarşaqarşılıq yayılması
 iqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi

- ərazinin zoocoğrafi cəhətdən əyalətlərə bölünməsi

386 Düzənliklərdəki landşaftın üfqi diffensiasiyasını yaradan əsas amillər hansıdır?

- təbii komplekslərin yüksək qurşaqlıq üzrə dəyişməsi
 yüksəklik fərqi və dağların baryer təsiri
 bitki örtüyü və onların əmələ gətirdiyi formasiyalar
 temperatur orta illik miqdarını yüksək olması
 aran meşələrin geniş sahələrdə yayılması

387 Dağlıq ərazilərdəki yamacların baxarlığı və yaxud da ekspozisiya amili landşaft daxilində dəyişikliyi yaradır?

- qonşu landşaft kompleksləri arasında əlaqəni azaldır
 landşaftdaxili differensiasiyanı
 yarımsəhra landşaftlarının sahəsi artır
 mikro və mezorelyeflərin yaranması
 yamaclarda eroziya və deqradasiya proseslərini gücləndirir

388 Yarımsəhra iqlim-ekoloji şəraitində olduqca müxtəlif təbii koampləkslərin yaranması hansı yerli amillərin təsiri altında baş verir?

- bolsulu çayların çoxluğu, günəş radiasiyasının aşağı həddi.
 dağ-dərə küləklərinin əsməsi, yağıntının çoxluğu
 çayların mövcud olması, litoloji tərkib və insanın təsərrüfat fəaliyyəti.
 rütubətlənmə əmsalının 1-dən yüksək olması
 sürüşmə və sel hadisələrinin təsiri ilə

389 Azərbaycan ərazisində landşaft anomaliyasını səciyyələndirən ən böyük nümunə hansı regiondadır?

- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
 Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
 Talış dağlarının cənubunda
 Böyük Qafqazın qərbində
 Naxçıvanın yüksək dağlığında

390 Dağətəyi maili düzənliklərin aşağı pilləsində yerləşən yarımsəhra və yuxarı pilləsində yerləşən quruçöl kompleksləri arasındakı fərqi əsas səbəbi nədir?

- quruçöl landşaftlarının əraziləri zəngin bitki növləri ilə örtülmüşdür
 aralarında heç bir hündürlük fərqi yoxdur
 quruçöl landşaftları, yarımsəhra landşaftlarından 200-400 m yüksəkdə yerləşir
 quruçöl landşaftlarında mümkün buxarlanmanın miqdarı 300 mm çoxdur.
 yarımsəhra landşaftlarında orta illik temperatur 1-1,50 C aşağı, yağıntıların miqdarı isə 100-150 mm çox olur

391 Düzənliklərin morfoqenetik fərqləri eyni iqlim-ekoloji şəraitində yaranmış yarımsəhra landşaftları daxilində hansı kompleksləri əmələ gətirir?

- mərz, zonal və intrazonal landşaftlar
 batial, subaktival və surerakval
 nival-buzlaq və subnival
 yarımip, növ, mərz və fasiya
 növ, sinif, dağ-meşə, qobu

392 Azərbaycanda üfqi və yüksəklik qurşaqları landşaftın hansı əsas hissələridir?

- ərazi differensiasiyasının
 hündürlük strukturunun
 mərtəbəlilik quruluşunun
 azonal differensiasiyasının
 coğrafi qurşaqlığın

393 İqlimin coğrafi enlikdən asılı olaraq dəyişməsi landşaftın hansı hissəsinə aiddir ?

- ərazi differensiasiyasına
 enlik strukturlarına
 yayılma areallarına

- üfüqi differensiasiyaya
 şaquli differensiasiyaya

394 Yarımsəhra-quru çöl, dağ-meşə, dağ-çəmən və nivalbuzlaq kompleksləri landşaftın hansı hissəsini yaradır ?

- şaquli zonallığı
 yüksəklik qurşaqlarını
 üzüqi zonallığı
 zonal strukturunu
 intrazonal landşaftları

395 Talış dağlarında yüksəklik qurşağı üzrə qanunauyğunluğun pozulması nəticəsində hansı landşaftlar yaranır?

- azonal
 şaquli
 zonal
 üfiqi
 intrazonal

396 İqlim ekoloji şəraitin əlverişsizliyi landşaftda hansı dəyişkənliyi yaradır ?

- ritmikani
 təkamülü
 anomaliyanı
 differensiasiyanı
 dinamikani

397 Azərbaycanda landşaft zonallığının inversiyası hansı dağlıq bölgələrdə özünü daha qabarıq göstərir ?

- Böyük Qafqazın cənub-şərqində
 Kiçik Qafqazın şimal-şərqində
 Böyük Qafqazın şimal- qərbində
 Dərələyəz və Burovar silsilələrində
 Talış dağları və Naxçıvan MK

398 Yüksək dağ-meşə zonasında əsas meşə əmələ gətirən ağac növləri hansılardır?

- saqqızağacı və şam
 ardıc və fisdıq
 vələs və şərq palıdı
 qızılağac və qovaq
 dəmirağac və küknar

399 Yuyulmuş dağ qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Şamaxı yaylasında, Qudyalçay və Qusarçayın orta axırlarında, Kiçik Qafqazda
 Kür çayının ot axınlarında, Gəncə-Qazaxda
 Qarabağ düzündə, Abşeron yarımadasının cənubunda
 Böyük Qafqazın şimal rayonlarında, Lənkəran düzənliyində

400 Dağ-qara torpaqlar ən çox Böyük və Kiçik Qafqaz torpaq vilayətlərinin hansı zonalarında yayılmışdır?

- bataqlıqlaşmış
 podzol və yarımsəhra
 bozqır və meşə-bozqır
 səhra və şorlaşmış
 bozqır və dağətəyi

401 Dağ-qara torpaqlarda yetişdirilən əsas kənd-təsərrüfatı bitkiləri hansılardır?

- qarğıdal, limon, çay
 kətan, qazangülü, pambıq
 çay, zəfəran, çəltik
 taxıl, üzüm, kartof
 tərəvəz, bostan bitkiləri

402 Azərbaycanda dağ qara torpaqların yayıldığı ərazilərin relyefi necədir?

- karbonatlı suxurlar üzə çıxan yamaqlardır
- mailliyi çox olan dağ yamaqlarıdır
- az maili qədim düzəlmə səthləridir
- yarımsəhra iqlimə malik düzənliklərdir
- vulkanik yaylalardan ibarətdir

403 Kimyəvi rekultivasiya zamanı hansı tədbirlər görülür?

- ərazilər hamarlanmalı, nəqliyyat xətlərinin çəkilməsi lazımdır
- torpaqların üst çirkli hissəsi götürülməsi və yeni torpaq kütləsi həmin yerə tökülməlidir
- üst qatın xassələrini yaxşılaşdırmaq üçün çoxillik otlar əkilməlidir
- əraziyə əhəng verilməli, üzəri süxur və torpaqla örtülməli, gübrələr verilməlidir
- əvvəlcə torpaqların aerasiya şəraitini yaxşılaşdırmaq və mikrob-bioloji prosesləri sürətləndirməli

404 Rekultivasiya zamanı istifadə edilən torpaqlardan maksimum məhsul götürmək məqsədilə torpaqların tam bərpası ilə yanaşı hansı tədbirlər görülür?

- sənaye müəsisələrinin ərazisinə axıdılmış texniki suların təmizlənməsi
- torpaqların üst şorlaşmış hissəsi texniki üsulla yuyulur
- alçaqboylu kolların salınması və terrasların yaradılması
- insanların təbii şəraitin digər sahələrinə olan tələbatının ödənilməsi
- həmin sahələrin təbii xüsusiyyətlərinin məqsədəuyğun formada bərpası

405 Hansı sənaye torpaqlarında denudasiya və yuyulma prosesləri qüvvətlənir, yeni eroziya tsiklları əmələ gəlir?

- qara və əlvan metallurqiya sənayelərinin torpaqlarında
- fasiləsiz əkinçilik tətbiq olunan torpaqlarda
- karyerlər, şaxtalar formalaşan torpaqlarda
- neft quyuları qazılan və istismar edilən torpaqlarda
- meşə sahələrinin qırıldığı və seyrəkləşdirildiyi ərazilərdə

406 Dağ-mədən işləri sahəsində əvvəlkindən fərqlənən hansı texnogen torpaq formaları yaranır?

- yeni formalar və akkumlyativ formalar
- başdırılmış formalar və səth formaları
- maqmatik formalar və yeni formalar
- ovuntu materialları və texnogen formalar
- metamorfik formalar və səpinti materialları

407 Çıxarılan dağ süxurlarının səthdə yayılması torpaqların morfoloji xüsusiyyətlərinin dəyişməsinin nə üçün sürətləndirir?

- faydalı qazıntı məhsulları karyerlərinin dərinliyinin 500 m, eninin isə 5000 m-ə çatması
- faydalı qazıntılar çıxarılan zaman filiz qırıntıları ətrafa sərələnir
- ərazinin səth hissəsində eroziya prosesləri güclənir və intensivləşir
- çökmə süxurlar qazıntı torpaqların altına gömülür və məhsuldarlıq azalır
- torpaqların üst hissəsi təkrar şoranlaşmaya məruz qalır

408 Azərbaycanın sənaye şəhərlərində müəsisələrin ətraf mühitə atdığı tullantılar içərisində üstünlük təşkil edən maddələr hansılardır ?

- alüminium, qurğuşun, uran və kükürd
- karbon, kükürd, azot oksidləri və qurğuşun
- silisium, uran, karbon oksidi və molibden
- dəm qazı, helium, fosfor və dəmir
- azot oksidi, mərgümüş və radioaktiv elementlər

409 Dəyərlərinə görə respublikanın potensial ahtiyatının 10,7 %-ni təşkil edən qara metallurgiyanın mineral-xammal bazaları hansılardır? 1. Daşkəsən dəmir filizi yataqları 2. Naxçıvanın daş duz yataqları 3. Zəngilanın qızıl yataqları 4. Daşsalahlı bentonit gili yataqları 5. Xoşbulaq flyuz əhəngdaşı yataqları 6. Abşeron kvarts qumları yataqları

- 2, 3, 4
- 1, 2, 3

- 2, 4, 6
- 1, 4, 5
- 3, 5, 6

410 Hansı təbii proses məkan daxilində artdıqca torpağın deqradasiyasi sürətlənərək səhrələşmə riskini daha da çoxaldır?

- Kontinentallıq əmsalı
- Rütubətlənmə əmsalı
- Soyuq hava kütlələri
- Yağıntılarn intensivliyi
- Şimal küləyinin sürəti

411 əsas bitki formasıyalarının məhv olması, otarılmadan əlavə, hansı səbəblərdən asılıdır ?

- həşərat və ziyanvericilərin ərazilərdə çox yayılması
- heyvanların tapdağı altında torpağın bərkiməsi
- ifrat rütubətlənməyə görə bitkilərin çürüməsi
- intensiv sürüşmə və eroziya prosesləri
- əkinçilik sahələrinin genişləndirilməsi məqsədilə şumlanma

412 Dağlıq ekosistemlərdə antropogen təsirlərin yaratdıqları əsas ekoloji problemlər hansılardır ?

- təbii ekosistemlərin şumlanmış sahələri, otlaqlar, təkrar meşəliklər və antropogenləşməsi
- Kənd əhalisinin işsizlik problemi ilə əlaqədar olaraq şəhərlərə axın etməsi
- Qış otlaqlarının ləğv edilməsi və fermer təsərrüfatlarının azaldılması
- SES-nin inşası onların tam gücü ilə istifadə edilməsi
- Sənaye əhəmiyyətli olan heyvanların, xüsusilə məməlilərin sayının artırılması

413 Azərbaycan torpaqlarının çirklənməsində neft məhsulları ilə yanaşı hansı ağır metallar vasitəsilə çirklənmə yüksək dərəcədədir ?

- çuqun, duralüminium, qurğuşun
- dəmir,manqan, volfram, civə
- qızıl, alüminium, mis, qalay
- fenol, azot,sink, gümüş
- qurğuşun, kadmium, sink, mis

414 Terraslaşdırma metodundan hansı problemlərin qarşısının alınması üçün istifadə edilir?

- rütubətli ərazilərdə bataqlıqların sahəsinin genişlənməməsi məqsədi ilə
- şiddətli yuyulmuş torpaqların yarıq və dərələrlə parçalanmasının qarşısını almaq üçün
- kənd təsərrüfatının əsas sahəsi olan çəltikçiliyin inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə
- gilli süxurların üstünlük təşkil etdiyi ərazilərdə sürüşmələrin qarşısının alınması üçün
- irriqasiya landşaftlarının geniş yayıldığı sahələrdə şoranlaşmanın dərəcəsini azaltmaq üçün

415 Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaqların külək eroziyasından zərər çəkdiyi əsas sahələr hansılardır?

- Qanx-Əyriçay vadisi və Talış dağlarının ətəkləri
- Böyük Qafqazın cənub-şərqi və Lənkəran ovalığı
- Şimal-şərqi Qafqaz və Kiçik Qafqazın cənub-şərqi
- Xəzərtrafi ovalıqlar və Acınohur-Ceyrançöl
- Qərbi Azərbaycan və Xəzəryanı zona

416 Dünyanın torpaq fondu Yer səthi sahəsinin neçə hissəsini təşkil edir ?

- 1/4
- 2/4
- 1/3
- 3/5
- 2/3

417 Biosferaya daxil olan tullantılardan hansılar daha təhlükəlidir ?

- karbon, azot, fosfor, uran
- civə, qurğuşun, kadmium, flor
- oksigen, kömür, volfram, kvartsit

- kalstun, dəmir, polad , hidrogen
- arqon, natrium, alüminium

418 ən çox nəzər cəlb edən və daha çox müşahidə olunan eroziya forması hansıdır?

- intensiv
- səthi
- şaquli
- yamac
- xətti

419 əsasən orta və qismən şiddətli yuyulmuş torpaqlarda eroziya prosesinin qarşısını almaq məqsədilə hansı mübarizə tədbirləri görülür?

- mineral gübrələr verilməlidir
- növbəli əkinlərdə dənli bitkilərə üstünlük verilir
- torpaq qoruyucu alçaq boylu ağaclar əkilməlidir
- yalnız biçənəklər kimi istifadə olunmalıdır
- ümumiyyətlə əkin işləri aparılmamalıdır

420 Dünya praktikasında torpaqların məhsuldarlığına görə müqayisəli qiymətləndirilməsi necə adlanır?

- qranulometriya
- rekultivasiya
- meliorasiya
- bonitirovka
- kartoqram

421 Litosferin müxtəlif maddələrlə, o cümlədən neftlə çirklənməsi prosesi necə adlanır?

- kimyəvi çirklənmə
- biogen çirklənmə
- texnogen çirklənmə
- radioaktiv çirklənmə
- pestisidli çirklənmə

422 Azərbaycan Respublikası ərazisində torpaq ehtiyatları ən çox hansı tullantılarla çirklənmişdir?

- azot və fosfor gübrələri ilə
- məişət tullantıları ilə
- nəqliyyat tullantıları ilə
- toksik maddələr və metallarla
- məişət sularının axıdılması ilə

423 Külək, su, texniki təsir nəticəsində torpağın dağılması necə adlanır ?

- abrakziya
- şorlaşma
- aridləşmə
- eroziya
- defilyasiya

424 Yer kürəsi quru hissəsinin neçə faizi əkin sahələrinin payına düşür ?

- 32 %
- 15 %
- 10 %
- 23 %
- 18 %

425 Dünya regionları arasında torpaq ehtiyatlarından əkinçilik məqsədilə ən çox istifadə edən region hansıdır ?

- Cənubi Amerika
- Şərqi Avropa
- Şimali Qazaxstan
- Qərbi Avropa

Şimali Afrika

426 Torpağın məhsuldarlığının azalmasına səbəb olan arıdləşmə hansı kompleks təsirlərin nəticəsidir?

- intensiv suvarılma
- ifrat rütubətlənmə
- tullantılarla çirklənmə
- gübrələrin istifadə edilməsi
- nəmliyin azalması

427 Meşə örtüyünün və digər bitki formasiyalarının formalaşdığı bitki örtüyünün sıradan çıxmasına nəticədə növün arealında parçalanmaların yaranmasına səbəb nədir?

- yeraltı təkanların baş verməsi
- sel hadisəsi, dağ uçqunu, sürüşmə
- fəlakətli meşə yanğınları
- yüksək temperatur və quraqlığın baş verməsi
- kütləvi otarılmanın olması

428 Sel, daşqın və sürüşmə hadisələrinin ən çox təsi göstərdiyi dağlıq torpaq sahələri hansı regionun payına düşür ?

- Kiçik Qafqaz
- Dərələyəz silsiləsi
- Talış dağları
- Böyük Qafqaz
- Zəngəzur silsiləsi

429 Orta dağ-meşə qurşağında meşəsizləşdirilmiş ərazilərdə intensiv əkin- çiliyin inkişaf etdirilməsi hansı prosesi gücləndirir?

- korroziya
- eroziya
- defilyasiya
- abraziya
- akkumlyasiya

430 İl ərzində təxminən nə qədər ərazi yuyulma(səthi) eroziyasına məruz qalır?

- 1 mln.ha
- 2,3 mln.ha
- 5 mln.ha
- 750 min.ha
- 500 min ha

431 Quru bozqır zonanın əsas genetik torpaq tipi hansı torpaqlardır?

- çəmən torpaqları
- boz-çəmən torpaqları
- şabalıdı torpaqlar
- boz torpaqlar
- Sarı torpaqlar

432 İstismar olunaraq pozulmuş torpaqların rekultivasiyası hansı mərhələlərdə aparılır?

- termiki və fiziki
- hırdro və fitoloji
- hırdro və fitoloji
- texniki və kimyəvi
- kimyəvi və bioloji

433 Hansı ərazilərdə litosfer bilavasitə atmosferlə əlaqədə olur?

- qara torpaqlarda
- arktikada
- çəmənlikdə
- səhrada

bataqlıqda

434 Hansı proses aqroekosistemlərin stabilliyini pozur və torpağın fiziki strukturunu dəyişir?

- heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi
 fasiləsiz suvarma əkinçiliyinin tətbiqi
 şumlanmanın horizontal formada aparılması
 kimyəvi gübrələrin normadan artıq istifadəsi
 yamaclarda baş verən sürüşmə hadisələri

435 Torpaqda karbonun və azotun toplanması hansı amillə bağlıdır?

- oksidləşmə prosesi ilə
 iqlim amili ilə
 torpağın mütləq yaşı ilə
 bitki və mikroorqanizmlərin fəaliyyəti ilə
 süxurların aşınması ilə

436 Torpağın kimyəvi tərkibi ən çox hansı elementdən ibarətdir ?

- maqneziumdan
 oksigendən
 alüminiumdan
 dəmirdən
 silisiumdan

437 Hesablamalara görə yer səthində yaşayan hər adambaşına il ərzində nə qədər tullantı əmələ gəlir ?

- 2 ton
 1 ton
 3,5 ton
 500 kq
 50 kq

438 Torpağın çirklənməsində müəyyən rol oynayan civə ətraf mühitə necə düşür ?

- soda və xlor istehsalında
 mədən tullantıları ilə
 mühərrik yanacaqları ilə
 yeraltı sularla
 sement istehsalında

439 Litosferin ən mühüm hissəsi olan torpağın əmələgəlmə prosesi necə baş verir ?

- vulkanların püskürmə materiallarının yığılaraq, formalaşmasından yaranır
 geoloji quruluşun və relyef formalarının təsiri nəticəsində formalaşan uzvi-mineral kompleksdir
 zaman daxilində süxurların, relyefin, bitki və heyvanat aləminin qarşılıqlı təsiri ilə yaranan təbii-tarixi cisimdir
 dağ süxurlarının və mineralların fiziki-kimyəvi aşınmasıdır
 iqlim elementlərinin paylanması nəticəsində əmələ gələn maddədir

440 Boz torpaqlar Respublika ərazisində əsasən hansı bölgələrdə yayılmışdır?

- Cənub-Şərqi Qobustanda, Abşeronda, Cənub-Şərqi Şirvan, Naxçıvan MR
 Böyük Qafqazın cənubunda, Lənkəranda, Mil düzündə
 Qarabağ malili düzənliyində, Kiçik Qafqazın şimalında
 Qarayazı düzündə, cənub-şərqi Şirvanda, Naxçıvan MR
 Böyük Qafqazın cənub-şərqində, Lənkəranda, Qobustanda

441 Yarımsəhra ərazilərin boz, boz-qonur torpaqlarında əsasən hansı bitki formasiyaları üstünlük təşkil edir?

- yovşan, şoranotu, efemer-şoran bitkiləri
 mamır, şibyə, şam ağacı, yovşan-fermer bitkiləri
 seyrək kollar, pəlid və sarmaşlıq
 qarağan, moruq, fisdıq, şoranotu
 nar kolları, dəmirağac, yovşan, akasiya

442 Boz, boz-qonur torpaq tipləri inkişaf etmiş düzənlik ərazilərdə meşə landşaftının yaranmasının əsas səbəbi nədir?

- səhra iqlimi göstəricilərinin yüksək olması
- yağıntıların orta illik miqdarının azlığı
- Günəşli saatların miqdarının çox olması
- ərazinin dağlara nisbətən şərqli hissədə yerləşməsi
- yeraltı suların səthə yaxınlığı və rütubətlənmə dərəcəsi

443 Azərbaycan ərazisində şabalıdı torpaqların geniş yayıldığı sahələr hansılardır?

- Qarabağ yaylası, Lənkəran-Astara, Abşeron
- Ceyrançöl-Acınohur, Aran, Qobustan, NMR
- Şəki-Zaqatala, Ləngəbiz tirəsi, Aran
- Gəncə-Qazax, Naxçıvan, Quba-Xaçmaz
- Şimal-şərqi Qafqaz, Dağlıq Şirvan, Abşeron

444 Azərbaycanın düzənlik və dağətəyi vilayətlərində yayılmış torpaqlar arasında ən məhsuldar və tamamilə kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar hansılardır?

- tünd şabalıdı torpaqlar
- boz-çəmən torpaqları
- qırmızı-ferralit torpaqlar
- dağ-meşə qara torpaqları
- boz-qəhvəyi torpaqlar

445 Şabalıdı torpaqların mühafizəsində əsasən hansı tədbirlər görülür?

- pestisid və defoliantlardan istifadə olunması
- fasiləli əkinə nəzarətin gücləndirilməsi
- suvarma nəticəsində duzların yuyulması
- şumlanmanın dərinədən aparılması
- yalnız pambıq bitkisinin əkilməsi

446 Respublika ərazisində gəclə şabalıdı torpaqlardan tikinti materialı kimi hansı ərazidən istifadə edilir?

- Bakı şəhəri ətrafından
- Gəncə şəhəri ətrafından
- Qobustanın alcaqdağlığından
- Qarabağ yaylasından
- Lənkəran düzənliyindən

447 Gəclə şabalıdı torpaqların təsərrüfat baxımından yararsız hala düşməsinin səbəbi nədir ?

- gəcdən suvaq materialı kimi istifadə edilməsi
- suvarma nəticəsində şorlaşması
- mineral gübrələrdən çox istifadə olunması
- gəmiricilərin sayının çox olması
- yeraltı suların səthə yaxın olması

448 Şabalıdı torpaqların əsas ekoloji problemi nədir ?

- torpaqların çox karbonatlılığı ilə fərqlənməsi
- delüvial-prolüvial gilicələrə zəngin olması
- əhəngli, gipsli-duzlu süxurların səthə çıxması
- meyilliyi çox olan yamaclarda üst qatın yuyulması
- humus horizontunun qalınlığının az olması

449 Şabalıdı torpaqlar zonası dəniz səviyyəsindən hansı yüksəklikdə yerləşir?

- 800-1000 m
- 200-400 m
- 100-200 m
- 400-600 m
- 400-800 m

450 Takir nədir?

- səth sularının yerində əmələ gələn relyef formasıdır
- süxurdur
- xüsusi torpaq əmələ gətirən elementdir
- səhrada, digər torpaqlarda kompleks şəkildə yayılan hamar və bərk səthdir
- kiçik hissələrdən ibarət parçalardır

451 Takırlar əsasən hansı əyalətlərdə yayılmışdır?

- delüvial-prolüvial səth axınlarında
- dağlıq ərazilərdə
- dağ ətəklərində
- səhrada axan çayların vadilərində
- buzlaq göl formalarında

452 Sarı torpaqların tərkibində əsas hansı birləşmələr üstünlük təşkil edir?

- silisiumlu
- humuslu
- alüminiumlu
- dəmir birləşmələri
- karbonatlı

453 Qırmızı torpaqların genezisi haqqında ilk tədqiqatlar hansı alimin adı ilə bağlıdır?

- Vilyamski
- V.V.Dokuçayev
- Daraseliyanın
- Kovalyovun
- Sabaşvili

454 Sarı torpaqlarda genetik qatların daha aydın müşahidə olunmasına təsir edən proses nədir ?

- üzvi aşınma
- karbonlaşma
- podzollaşma
- hidroliz
- kaolinləşmə

455 Torpaq ehtiyatları əsas neçə qrupa bölünür?

- 4
- 2
- 3
- 5
- 6

456 Azərbaycan ərazisində əsas neçə torpaq tipi təsnifatı ayrılmışdır ?

- 4
- 3
- 2
- 5
- 6

457 Azərbaycanda torpaq örtüyündən məhrum olan ərazilər hansılardır ?

- bataqlıq, antropogen göllər və neft çalaları
- sürüşmə,ufantı, palçıq vulkanı brekçiləri
- orta dağlıq və örüş sahələri
- yarımsəhrələr və quru çöllər
- alp, subnival və nival buzlaqlar

458 Tipik səhra boz torpaqların əmələ gəlməsi üçün əsas hansı ekoloji şəraitin olması vacibdir?

- illik yağıntılar 200 mm-dən az, buxarlanma 1000-1200 mm olmalıdır
-

günəş radiasiyası 130-135 kkal/sm² , temperatur 12-13⁰ C olmalıdır

- yağıntılar 1000 mm,buxarlanma 600-700 mm olmalıdır
- şaquli zonallıq üzrə yağıntılar düzgün paylanmalıdır
- üfüqi zonallıq üzrə günəşli saatların bərabər paylanması

459 Boz torpaqların az məhsuldar olmasının əsas səbəbi nədir?

- humusun miqdarı 1,4-1,5 %-dən az olması
- mineral gübrələrdən istifadə olunması
- sel və daşqınlara məruz qalması
- şorlaşmaların baş verməsi
- fasiləsiz əkinçiliyin tətbiqi

460 əsasən hansı tip torpaqların alt qatında şornlaşma və gips kristalları dənələrinin əmələ gəlməsi prosesi gedir?

- çəmən-boz torpaqlar
- bataqlıq torpaqları
- tünd şabalıdı torpaqlar
- boz-qəhvəyi torpaqlar
- çəmən-bataqlıq torpaqları

461 M.ə.Salayev yeni torpaq təsnifatı üçün hansı taksonomik vahidlər sistemini qəbul etmişdir?

- sahə, kompleks,növ, cins
- ekocoğrafi, yarım tip, tip
- tip, yarım tip, cins, növ
- genetik, tip, sahə, cins
- komponent, yarım tip, tip

462 V.R.Volbuyevin təklif etdiyi təsnifatında Azərbaycanda hansı əsas torpaq zonaları ayrılmışdır? 1. boz torpaqlar 4.qəhvəyi torpaqlar 7. şoran torpaqlar 2. qırmızı torpaqlar 5. bataqlıq torpaqlar 8.sarı torpaqlar 3.şabalıdı torpaqlar 6.çimli-podzol torpaqlar

- 1, 3, 7,8, 5
- 2, 5, 6, 7, 8
- 2, 3, 7, 9, 1
- 1, 3, 4, 6, 8
- 3, 4, 5, 6, 7

463 Azərbaycan ərazisində olan əsas torpaq tipləri hansılardır? 1.Alp çəmənləri və çəmən steplərinin torpaqları 2.Qırmızı-bozqır torpaqlar 3.Çürüntülü-şabalıdı torpaqlar 4.Rütubətli və yarımrütubətli subtropiklərin torpaqları 5.Mezofil meşələrin torpaqları 6.Çəmən-çimli və laylı-ibtidai torpaqlar 7.Kserofil meşələrin və yarımsəhraların torpaqları 8.Qleyvari gilli-əhəngdaşlı torpaqlar

- 2, 3, 7, 8
- 1, 4, 5, 7
- 3, 5, 6, 7
- 1, 4, 6, 8
- 2, 4, 6, 7

464 Azərbaycanda qara torpaqlar əsasən hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Böyük Qafqazın cənub-şərqində və kiçik Qafqazın şimal-qərb yamaclarında
- Kiçik Qafqazın vulkanik yaylasında və Lənkəran ovalığında
- Böyük Qafqazın Cənub yamacında və Naxçıvan MR-da
- Kür-Araz düzənliyində və Samur-Dəvəçi ovalığında
- Böyük Qafqazın mərkəzi hissəsində və Talış dağlarında

465 Şabalıdı torpaqlar ən çox Azərbaycanın hansı təbii zonasında yayılmışdır?

- Lənkəran
- Quba-Xaçmaz
- Mil-Qarabağ
- Gəncə-Qazax
- Kür-Araz

466 Meliorativ tədbirlərin neçə metodu mövcuddur?

- 3
- 2
- 5
- 6
- 4

467 Kür-Araz ovalığında müasir suvarm əkinçiliyi altında istifadə edilən torpaqların nə qədəri təkrar şorlaşmaya məruz qalmışdır?

- 70 %
- 35 %
- 67 %
- 50 %
- 45 %

468 Landşaft komplekslərinin yaxşılaşdırılmasına torpaqların yuyulmasına doğru yönəldilmiş tədbirlər sistemi necə adlanır?

- aqroirriqasiya
- şumlama
- meliorasiya
- irriqasiya
- rekultivasiya

469 Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları Azərbaycanın əsasən hansı yüksəklik sahələrində yayılmışdır?

- alp çəmənliklərində
- dağətəyi düzənliklərdə
- subalp çəmənliklərdə
- yüksək dağlıqda
- alçaq və ortadağlıqda

470 Dağətəyi boz-qəhvəyi torpaqlarda əsasən hansı əkinçilik sahəsi inkişaf etdirilir?

- tərəvəzçilik
- taxılçılıq
- üzümçülük
- pambıqçılıq
- çayçılıq

471 Torpağın səhrələşməsi necə formada özünün göstərir?

- intensivləşmə və sabitləşmə formalarında
- dezertifikasiya və dərinləşmə formalarında
- yayılma və dərinləşmə formalarında
- genişlənmə və dayazlaşma formalarında
- daralma və susuzlaşma formalarında

472 ətraf mühitə atılan bərk tullantılar hansı ekoloji problemlər yaradır. Hansı cavab düzgün deyil?

- bitkilərin çirklənmə mənbəyidir
- atmosfer havasının çirkləndirir
- səth və yeraltı suları çirkləndirir
- torpağın böyük sahəsini tutaraq onu çirkləndirir
- ətraf mühitdə heç bir problem yaratmır

473 Nəqliyyat vasitələrindən təbiətə atılan və an çox sinir-əsəb, qan-damar, əqli çatmamazlıqlar kimi xəstəliklərin yaranmasına şərait yaradan kimyəvi maddələr hansılardır ?

- karbon oksidləri, benzol, təsirsiz qazlar
- dəm qazı, azot oksidləri, qurğuşun
- maqnezium, hidrogen-sulfid, karbon qazı
- helium qazı, dəmir oksidləri, natrium-xlor

- hidrogen xlorid, metallik nikel, sulfat turşusu

474 Torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi hansı ekoloji metodlarla aparılır?

- bioloji, iki qat duzsuzlaşdırma
 bioloji, duzsuzlaşdırma
 fiziki, susuzlaşdırma
 bioloji, aqrotexniki
 kimyəvi, bataqlaşdırma

475 Torpaq möhtəviyyəti nədir?

- Üzvi maddələrin çatlar vasitəsi ilə dərinliyə daxil olmasıdır
 Torpağın rəngini əks etdirən morfoloji əlamətdir
 Torpaqda olan, lakin torpaq əmələgəlmə prosesi ilə əlaqəsi olmayan üzvi və mineral mənşəli cisimlərdir
 Bioloji yeni törəmədir
 Torpağın strukturunu əks etdirən elementin

476 Subboreal qurşaş daxilində torpaq-aqroekoloji vilayətlərinin üç əsas tipi hansılardır? 1.subboreal rütubətli meşə vəlayətləri 2.subboreal şorakətəmələgəlmə vilayəti 3.subboreal siallit gilləşmə vilayəti 4.subboreal quraq bozqır vilayətləri 5.subboreal yarımsəhra və səhra vilayətləri 6.subboreal bozqır qara torpaqlar vilayəti

- 2, 3,6
 1, 2, 4
 2,4, 6
 3, 5, 6
 1, 4, 5

477 Şabalıdı torpaqlar subboreal qurşağın əsasən hansı zonalarında yayılmışdır?

- yüksək dağlıq zonalarında
 yarımsəhra zonalarında
 quru bozqır zonalarında
 oksan sahili zonalarında
 rütubətli düzənliklərdə

478 Yarımsəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- 40 %-ə qədər
 65 %-dən çox
 20 %-i
 37,5 %-i
 53%-dən çox

479 Yarımsəhra və səhra ərazilərinin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır

- Simali Amerika, Afrika
 Şimali Amerika-Avstraliya
 Afrika-Asiya, Cənubi Amerika
 Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
 Cənubi Afrika, Şimali Avropa

480 Yarımsəhra və səhra əraziləri subtropik qurşağın neçə faizini əhatə edir?

- 53%-dən çox
 40 %-ə qədər
 65 %-dən çox
 20 %-i
 37,5 %-i

481 Yarımsəhra və səhra ərazilərinin yayıldığı ən böyük vilayətlər hansılardır?

- Simali Amerika, Afrika
 Şimali Amerika-Avstraliya
 Afrika-Asiya, Cənubi Amerika

- Avstraliya, Cənub-Şərqi Asiya
- Cənubi Afrika, Şimali Avropa

482 Subboreal meşə vilayətinin meşə örtüyündən məhrum olduğu ərazilər hansılardır?

- Afrikanın Aralıq dənizi sahilləri
- Şərqi Asiya və Şimali Amerikanın qərbi
- Qərbi Avropa və Şimali Amerika
- Cənubi Amerika və Avstraliyanın cənubu
- Şərqi Avropa və Cənubi Asiya

483 Subboreal bozqır vilayətin Avrasiya hissəsini tutan əsas ölkələri göstər

- Azərbaycan, Türkmənistan, Qazaxstan
- Yaponiya, Qazaxstan, Azərbaycan
- Ukrayna, Hindistan, Nepal, Tayvan
- Polşa, Rusiya, Qazaxstan, Koreya
- Rusiya, Ukrayna, Çin, Monqolustan

484 Subboreal bozqır vilayətlərin əsas ekoloji problemləri hansılardır?

- torpaqların həddindən çox rütubətlənməsi və lateritləşməsi
- torpaqların daha çox siallit və duzlu asınma qabığı üzərində yayılması
- su balansının , gübrə və qida rejiminin pozulması, eroziya
- genetik cəhətcə dəyişilməsi və səhrələşməyə məruz qalması
- qara torpaqların az məhsuldar olması və şorlaşması

485 Torpağın bərk hissəcikləri və onlar arasındakı fazaların ölçüləri onun hansı xüsusiyyətini müəyyən edir?

- strukturunu
- fəza qəfəsini
- müqavimətini
- istilik keçirməsini
- məhsuldarlığını

486 Üzvi maddələrin (qalıqların) kimyəvi tərkibinin neçə faizi sudan ibarətdir?

- 100%-i
- 50-75%-i
- 10-20 %-i
- 25-50 %-i
- 75-90%-i

487 Torpaqda yaşayan mikroorqanizmlər üçün enerji və qida mənbəyi nədən ibarətdir ?

- Torpaqda olan karbon qazının miqdarından
- Torpaqda olan fosforun miqdarından
- Torpaqda olan azotun miqdarından
- Torpaqda olan üzvi maddələrin miqdarından
- Torpaqda olan kükürdün miqdarından

488 Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir?

- 4 mln.ha
- 2-3 mln. ha
- 6-7 mln.ha
- 3,5 mln.ha
- 5,4 mln.ha

489 Torpaq ehtiyatları aşağıdakılardan hansılardır? 1. məhsuldar 4. az məhsuldar 2.şorəkətli 5.qleyləşmiş 3.bataqlıq 6.qeyri-məhsuldar

- 2, 4, 6
- 2, 3,4
- 1, 3, 5

- 3, 5, 6
 1, 4, 6

490 Məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- 4200 mln. ha
 5700 mln. ha
 6000 mln. ha
 8500 mln. ha
 7300 mln. ha

491 Becərilən sahələr ümumi torpaq fondunun necə faizini təşkil edir ?

- 11,2%-ni
 5 %-ni
 8 %-ni
 6,7 %-ni
 9,3 %-ni

492 Afrika regionunun torpaq ehtiyatlarından əsasən hansı istiqamətdə istifadə edilir?

- faydalı qazıntılar
 sənaye sahələri
 ölümlər kimi
 əkinçilik üçün
 bağ sahələri

493 Amerika regionun ən çox mənimsənilən hissəsi haradadır?

- Mərkəzi Amerika
 Latin Amerikası
 ABŞ ərazisi
 Kanada ərazisi
 Argentina ərazisi

494 Torpaq sahələrinin ekoloji şəraitini nəzərə almaqla genişləndirilməsi əsasən hansı ərazilərin hesabına mümkündür ?

- bedlən ərazilər
 meşə sahələri
 bağ çəmənləri
 yarım səhralar
 arid çöllər

495 Hal-hazırda hər il sahəsi genişlənərək yararlı torpaqları məhv edən səhralar hansılardır?

- Viktoriya, Atakama, Qızılqum
 Qızılqum, Qobi, Viktoriya
 Namibiya, Qaraqum, Təklə-Məkan
 Hibson, Rub-əçli-Xali, Kaklaxari
 Atakama, Tar, Böyük Səhra

496 Bütün dünyada ekstra arid səhraların sahəsi nə qədərdir ?

- 22, 5 mln.km²
 9 mln. km²
 17 mln.km²
 38,5 mln.km²
 5,3 mln.km²

497 Bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə şəhərlərin ərazisi hansı torpaqların hesabına genişləndirilir ?

- qurudulmuş bataqlıqlar
 faydalı qazıntı çıxarılan ərazilər
 şumlanmış torpaq sahələri
 qurudulmuş göl çalaları
 dağlıq ərazilərin torpaqları

498 Son 300 ildə Yer kürəsinin əsas sahələri olan meşə, otlaq və əkin sahələrində artım və azalma nisbəti necə dəyişmişdir?

- meşə-artmış, otlaq-artmış, əkin-dəyişməmişdir
- meşə-azalmış, otlaq-dəyişməmiş, əkin-artmışdır
- meşə-azalmış, otlaq-artmış, əkin-azalmışdır
- meşə-dəyişməmiş, otlaq-azalmış, əkin-azalmışdır
- meşə-artmış, otlaq-azalmış, əkin-artmışdır

499 Hal-hazırda dünya əhalisinin sayına görə əkin sahələrinin paylanması hansı nisbətdə baş verir?

- okeanın qurudulması prosesləri gücləndirilmişdir
- əkin sahələri artmışdır
- əkinə yararlı sahələr dəyişməmişdir
- dağlıq ərazilərdən istifadə çoxalmışdır
- əkin sahələri azalmışdır

500 Qırmızı-sarı ferralit torpaqların yaranması üçün əsasən hansı iqlim şəraiti lazımdır?

- daha soyuq və tayqa iqlim şəraitində
- daha quru və isti iqlim şəraiti
- daha isti və rütubətli şərait
- gecə və gündüz arasında temperatur fərqi çox olduqda
- yağıntıların miqdarı çox, temperatur az olduqda

501 Tropik qurşaqlarda əkinçilik məqsədilə ən çox hansı tip torpaqlardan istifadə edilir?

- şabalıdı və tünd qəhvəli torpaqlardan
- marqalit və bərkimiş qara torpaqlardan
- rütubətli və qırmızı-sarı torpaqlardan
- açıq boz və boz-qonur torpaqlardan
- duzların səthə çıxdığı səhra torpaqlardan

502 Tropik qurşağın digər qurşaqlarla müqayisədə əkinçiliyin arealını hansı sahələrin hesabına artırmaq mümkündür?

- rütubətli tropik meşə sahələrinin hesabına
- tropik səhraların hesabına
- dağlıq ərazilərin torpaqlarının hesabına
- vulkanik mənşəli torpaqların hesabına
- karbonatlı qırmızımtıl və şorakətli torpaqların hesabına

503 Bozqır vilayətlər deyəndə nə başa düşürsünüz?

- açıq qəhvəli torpaqların yayıldığı ortadağlıq
- boz torpaqlı yarımsəhra ərazilər
- şoranlaşmış ərazilərin çəmənlikləri
- meşələrdən azad edilmiş çəmənliklər
- alp və subalp çəmənliklərinin torpaqları

504 Boz torpaqların hansı yarım tipləri mövcuddur? 1. şorakətli 4.kirəcli 2.tünd 5.açıq-boz 3. tipik 6. rütubətli

- 1, 3, 4
- 2, 4, 6
- 1, 3, 5
- 2, 3, 5
- 4, 5, 6

505 Subtropik qurşaqlarda əkinçilikdə ən çox hansı tip torpaqlardan istifadə olunur?

- duzların səthə çıxdığı şoran torpaqlardan
- şabalıdı və şoran torpaqlardan
- qəhvəyi və bərkimiş qara torpaqlardan
- boz-podzol və podzol-qleyli torpaqlardan
- sarı-qırmızı və ferralitləşmiş torpaqlardan

506 Qazaxstanın subtropik ərazilərində yerləşən Qaraqum və Qızılqum səhralarının şorlaşmasına və bataqlıqlaşmasına

səbəb nədir?

- heyvandarlıq sahələrinin inkişaf etdirilməsi
- Azov dənizinin suyunun artılması məqsədilə çəkilmiş su kanalları
- orta illik yağıntıların çox olması və buxarlanmanın az olması
- bəzi sahələrinə kənd təsərrüfatının intensiv inkişaf etdirilməsi
- Amudərya və Sırdərya çaylarından çəkilmiş suvarma kanalları

507 Dünya regionları arasında torpaq ehtiyatlarından əkinçilik məqsədilə ən çox istifadə edilən region hansıdır?

- Cənubi Amerika
- Şimali Afrika
- Şərqi Avropa
- Şimali Qazaxıstan
- Qərbi Avropa

508 Az məhsuldar sahələrə planetin hansı hissələri aid edilir?

- tundra, meşə-tundra və bataqlıqlar
- səhralar, tundra və meşə-kolluqlar
- qumluqlar, çəmən və örtüşlər
- bağ və plantasiyalar, buzlaqlar
- yarıqanlar, qobular, qar sahələri

509 Afrikanın əkinçilik aqrolandşaftları hansı hissələri əhatə edir?

- Atlantik sahilı boyu
- materik daxili mussonlarda
- ekvator boyu və Efiopiya
- şimal və cənub ucqarlarda
- şərq və qərb hissələrində

510 Amerika qitəsinin əsas hissəsini hansı tip əkinçilik sahələri əhatə edir?

- suvarma əkinçiliyi sahələri
- dəmiyə əkinçiliyi sahələri
- monokultur tarlaçılıq landşaftları
- bağ və plantasiya əraziləri
- tütünçülük və çayçılıq

511 İnsanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq yamacların kənd təsərrüfatı bitkiləri altında istifadə edilməsi, otlaq və örtüşlərin intensiv otarılması, meşələrin məhv edilməsi hansı prosesin sürətlənməsinə səbəb olur?

- quraqlaşma hadisəsinin
- bataqlıqlaşma hadisəsinin
- eroziya hadisəsinin
- susuzlaşma hadisəsinin
- səhralaşma hadisəsinin

512 Ana süxurun torpağa çevrilməsi üçün əsas şərt nədən ibarətdir ?

- Ali bitkilərin və bəzi fotosintezə səbəb olan bakteriyaların təsirindən
- Süxurların bioloji aşınmasından
- Meşə döşəyinin aşınmasından
- Torpaq səthinə tökülmüş və anatomik quruluşunu itirmiş bitki qalıqlarından
- Parçalanmaya məruz qalmış üzvi-mineral birləşmələrdən

513 Humus nədir?

- Əsasən azot və hidrogen ionlarından ibarət birləşmədir
- İlkin üzvi qalıqların kütləsidir
- Üzvi maddələrin mürəkkəb kompleksidir
- İlkin üzvi qalıqların çevrilməsinin aralıq məhsullarıdır
- Qələvi məhlullu suda tez həll olan maddədir

514 Üzvi maddənin (qalıqların) neçə faizini karbohidratlar, zülallar, liqvin aşılama maddələr təşkil edir?

- 15-25 %-ni
- 1-5 %-ni
- 5-10 %-ni
- 10-15 %-ni
- 10-20 %-ni

515 öl zonasının əsas torpaq tipini qeyd et:

- podzol
- şabalıdı
- qara
- boz
- sarı

516 Torpaq tiplərinin ən mühüm qanunu olan şaquli (yüksəklik) zonallıq qanunu hansı alim tərəfindən müəyyən edilmişdir?

- V.V.Dokuçayev
- K.D.Qlinka
- L.İ.Prasolov
- Ç.E.Kelloq
- D.Q.Vilenski

517 Torpaq ehtiyatları əsas neçə böyük qrupa ayrılır?

- 6
- 3
- 2
- 4
- 5

518 Dünyanın torpaq fondu Yer səthi sahəsinin neçə hissəsinin təşkil edir?

- 1/3
- 2/4
- 1/4
- 3/5
- 2/3

519 Avropanın hansı hissəsində torpaq ehtiyatlarının 30 %-i becərilən torpaqların payına düşür ?

- Şimali Avropa
- Qərbi Avropa
- Cənubi Avropa
- Orta Avropa
- Şərqi Avropa

520 Asiya regionunda ərazinin yarısının əkin sahəsi kimi istifadə olunan ölkə hansıdır?

- Monqolistan
- Çin
- Qazaxıstan
- Rusiya
- Hindistan

521 Hal-hazırda Avstraliya ərazisinin neçə faizi mənimsənilmişdir?

- 40,5 %
- 35 %-i
- 43,7 %-i
- 21 %-i
- 25 %-i

522 Yer kürəsi quru hissəsinin neçə faizi əkin sahəsinin payına düşür?

- 37 %

- 15 %
- 10%
- 23 %
- 18 %

523 Tropik yarımşəhra və səhra vilayətlərinin formalaşmasında hansı coğrafi element böyük rol oynayır?

- şimal-qərb küləkləri
- isti okean cərəyanları
- rütubətli musson küləkləri
- quru passat küləkləri
- qərb küləkləri cərəyanı

524 ən böyük subtropik səhra və yarımşəhra vilayəti hansıdır?

- Afrika-Asiya vilayəti
- Avstraliya vilayəti
- Cənubi Amerika vilayəti
- Şimali Amerika vilayəti
- Cənubi Afrika vilayəti

525 Orta hesabla bir nəfər planet sakini üçün ərzaq istehsalından ötrü nə qədər torpaq sahəsi tələb olunur?

- 0,5 – 1,5 ha
- 0,02 – 01 ha
- 0,3 – 0,5 ha
- 1,2 – 2 ha
- 3,2 – 3,5 ha

526 Dünyanın ümumi torpaq fondu nə qədərdir?

- 19810 milyon ha
- 14055 milyon ha
- 8608 milyon ha
- 13392 milyon ha
- 15500 milyon ha

527 Amerika qitəsində hansı ölkənin 50%-ə qədəri əzməhsuldar və qeyri-məhsuldar sahələrdən ibarətdir?

- Brazilya
- Kanada
- Argentina
- Boliviya
- Meksika

528 Torpaq neçə fazadan ibarətdir?

- qaz, su, buxar
- plazma, ion, qaz
- maye, axıcı, plazma
- bərk, maye, qaz
- qaz, su, buxar

529 Mineral və üzvi hissəciklə hansı suxurların tərkib hissəsini təşkil edir?

- əhəng suxurların
- Daş suxurların
- düz ssuxurların
- torpaqəmələgətirən ana suxurların
- qranit süxurların

530 Torpaqəmələgətirən ana suxurların tərkib hissəsi hansı hissələrdən ibarətdir?

- əhəng və qum hissələrdən
- mineral və üzvi hissələrdən
- suxurlardan və pəlcıq hissələrdən

- daş hissəsindən və kimyəvi hissələrdən
- əhəng və qum hissələrdən

531 Yer səthində litosferin mineral və biosferin üzvi maddələrinin təkamülü prosesi nəticəsində əmələ gələn törəməyə nə deyilir?

- palçıq deyilir
- suxur deyilir
- torpaq deyilir
- daş deyilir
- gil deyilir

532 Kapilyar su torpağın hansı qatını yaradır

- Gil qatını
- münbit qatını
- quru qatını
- makroskopik qatını
- nəmli qatını

533 Torpağın fazalarının nisbəti onun hansı xassələrini müəyyən edir?

- termik xassələrini
- elektrik xassələrini
- kimyəvi xassələrini
- mexaniki xassələrini
- fiziki xassələrini

534 Y.Oдум və C.M.Andersonun tədqiqatları ekologiya elminin hansı inkişaf mərhələsinə təsadüf edir ?

- coğrafiya elminin yarandığı dövrlərə
- XX əsrin 50-ci illərinə
- orta əsrlərə
- XIX əsrin 60-ci illərinə
- XIX əsrin 50-ci illərinə qədər

535 Torpaq örtüyünü biosferin bir elementi kimi öyrənən alim kim olmuşdur ?

- V.R.Volobuyev
- A.P.Vinoqradov
- D.L.Armand
- İ.P.Gerasimov
- K.K.Markov

536 Respublika ərazisində terrislaşdırma və quru iqlimə dözümlü ağaclardan istifadə edərək meşəsalma işləri hansı rayonlarda həyata keçirilmişdir?

- İmişli, Füzuli, Beyləqan, Ağcabədi
- Kürdəmir, Zərdab, Ucar, Ağdaş
- Şabran, Siyəzən, Abşeron, Ağsu
- Masallı, Lənkəran, Yardımlı, Astara
- Ordubad, Şərur, Şahbuz, Sədərək

537 Respublika ərazisində təkrar şorlaşmaya səbəb nədir?

- illik yağıntıların normadan çox olması
- yeraltı suların səthə yaxınlığı
- suvarma əkinçiliyinin üstün olması
- intensiv otarılmanın aparılması
- maili düzənliklərdə irriqsiyanın tətbiqi

538 İrriqasiya torpaqları hansılardır?

- əkinçiliyə yararlı
- duzlardan təmizlənən
- bərpa olunan

- meşə sahəsi salınan
- suvarılan

539 Hal-hazırda Azərbaycanın ümumi meşə ehtiyatının təxminən 50 %-i hansı regionun payına düşür?

- Zəngəzur silsiləsi
- Kiçik Qafqaz
- Böyük Qafqazın cənubu
- Talış dağları
- Cənub-Şərqi Qafqaz

540 Kür-Araz ovalığı torpaqları kompleksinin şorlaşmasına səbəb nədir?

- torpaqda həllolmayan mineralların çoxluğu
- quraq iqlim şəraiti
- yüksək temperatur
- çökəklik olması
- yeraltı suların səthə yaxınlığı

541 Neft istismarı qurtardıqdan sonra ərazidən buruqların, beton əsasların təmizlənməsi hansı rekültivasiya üsulu ilə yerinə yetirilir?

- aqrotexniki
- meliorativ
- bioloji
- kimyəvi
- texniki

542 Torpaqların kəskin çirklənməsi və ekoloji tarazlığın pozulması prosesi necə adlanır ?

- radioaktiv çirklənmə
- texnogen çirklənmə
- antropogen çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə
- biogen çirklənmə

543 Kür-Araz ovalığında müasir suvarma əkinçiliyi altında istifadə edilən torpaqların nə qədər təkrar şorlaşmaya məruz qalmışdır?

- 70 %
- 35 %
- 67 %
- 50 %
- 45 %

544 Azərbaycanın ümumi torpaq sahəsindən yalnız nə qədər hissəsi kənd təsərrüfatında istifadə edilir?

- 5,5 mln.ha
- 8,6 mln.ha
- 3,5 mln.ha
- 4,3 mln.ha
- 7 mln.ha

545 Respublika ərazisində orta və şiddətli şorlaşan torpaqlar nə qədər sahəni əhatə edir ?

- 335 min.ha
- 500 min.ha
- 850 min.ha
- 1200 min.ha
- 712 min.ha

546 Torpağın udma qabiliyyətinin hansı növləri var?

- mexaniki, bioloji, fiziki, kimyəvi
- kimyəvi, texniki, termiki, radioaktiv
- fiziki, termiki, kimyəvi, riyazi

- radioaktiv, texniki, mexaniki, bioloji
- aqrotexniki, morfoloji, kimyevi, texniki

547 Rütubətli ərazilərdə meşələrin qırmızı və Sarı torpaqları yayılan ərazilərdə yağıntuların çox hissəsi ilin hansı mövsümünə təsadüf edir?

- yalnız qış
- yaz və payız
- payız və qış
- qış və yaz
- yay və payız

548 Dağlıq vilayətlərin torpaqları ən çox hansı qitənin ərazisində yayılmışdır?

- Avropada
- Şimali Amerikada
- Afrikada
- Asiyada
- Cənubi Amerikada

549 Torpağın yararlı olan üst münbit qatının yağış, qar və şiddətli külək tərəfindən yuyulub aparılması hansı ekoloji problemi yaradır?

- torpağın irriqasiyası
- torpağın ekzerasiyası
- torpağın eroziyası
- torpağın defilyasiyası
- torpağın deqradasiyası

550 Azərbaycan Respublikasında müxtəlif dərəcədə eroziyaya məruz qalmış torpaqların sahəsi nə qədərdir?

- 62,5 %
- 53,5 %
- 37 %
- 42 %
- 49 %

551 İnsanların təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində torpaqların pozulmuş və yararsız hissələrinin mühafizəsi necə adlanır ?

- Dehumifikasiya
- Reaktivasiya
- Defilyasiya
- Meliorasiya
- Hidroirriqasiya

552 Pozulmuş landşaftların torpaqlarının reaktivasiyası hansı mərhələlərdə aparılır?

- texniki və fitoloji
- hidro və fitoloji
- texniki və bioloji
- texniki və fiziki
- kimyevi və bioloji

553 Daha dözümlü struktura malik pestisidlər hansı vasitələrlə yayılırlar?

- torpaq şumlanması ilə
- su və küləklə
- atmosfer yağıntıları ilə
- buz kütlələri ilə
- cərəyanlarla

554 Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır?

- yeyinti sənayesi
- neft sənayesi
- avtomobillər

- qara metallurgiya
- əlvan metallurgiya

555 Azərbaycanda bütün torpaqların (100 %) yuyulma və drenaj sisteminə ehtiyacı olan rayon hansıdır?

- Salyan
- Kürdəmir
- Beyləqan
- Ağstafa
- İsmayıllı

556 Respublika ərazisində eroziyaya məruz qalmış torpaqlar ümumi sahənin neçə faizini təşkil edir?

- 50,3%-ni
- 36,4%-ni
- 60,0%-ni
- 27,7%-ni
- 45,5%-ni

557 Qısa müddət ərzində çoxlu miqdarda gətirmələrə malik olan axın hansı hadisəni xarakterizə edir?

- zəlzələ
- sel
- sürüşmə
- eroziya
- sunami

558 Humus haqqında ilk fəzziyyələr hansı alimlərə məxsusdur?

- Dokuçayevə, Sibirtsevə
- Dokuçayevə, Zaxarova
- Qlinkaya, Dokuçayevə
- Kostıçevə, Qlinkaya
- Kostıçevə, Vilyamsa

559 Humusun miqdarına görə hansı torpaqlar normal torpaqlar hesab olunur?

- 3-5 %
- 10 % -dən çox
- 5-10 %
- 5-7%
- 1-2 %

560 əsasən qədim və müasir allüvial çöküntülər üzərində hansı torpaqlar əmələ gəlir?

- sarı torpaqlar
- çəmən torpaqlar
- boz torpaqlar
- boz-qonur torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar

561 Tropik meşələrin qırılıb məhv edildiyi bir çox sahələrdə hansı tip bitkilər əmələ gəlmişdir?

- kserofit meşələr
- alçaq boylu kollar
- epifitlər və lianlar
- arid meşələr
- rütubətli meşələr

562 ən zəif mənimsənilmiş və yalnız özünəməxsus kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirilən qurşaq hansıdır?

- ekvatorial qurşaq
- subtropik qurşaq
- subboreal qurşaq
- mülayim qurşaq
- tropik qurşaq

563 Tropik qurşağın torpaq kütləsinin mineral hissəsinin dəyişməsi prosesi necə adlanır?

- lateritləşmə
- şoranlaşma
- ferralitləşmə
- bataqlıqlaşma
- takirlaşma

564 Tropik rütubətli və dəyişən rütubətli meşələr torpaq-bioiqlim vilayəti daxilində necə adlandırılır?

- arid və kserofil
- humid və arid
- semiarid və semihumid
- kserofit və humid
- humid və semihumid

565 Tropiklərin quru savannalarının qaratorpaqları ən çox hansı ərazilərdə yayılmışdır?

- Cənubi Amerika, İndoneziyada, Efiopiyada
- Aralıq dənizi sahillərində, Qvineya körfəzi sahillərində
- Çinin cənubunda, Orta Asiyada və Avropada
- Avstraliya, Şimali Amerika, Cənubi Afrikada
- Hindistanda, Afrikada, Avstraliyada

566 Bir çox alimlərin məlumatına əsasən torpaqda maksimum üzvi qalıq hansı təbii komplekslərin hesabına toplanır ?

- heyvanların
- meşələrin
- mikroorqanizmlərin
- quşların
- süxurların

567 Torpaqəmələgəlmə prosesində iştirak edən əsas 5 maili göstərin alim:

- N.M.Sibirtsev
- E.M.Salayev
- V.V.Dokuçayev
- L.E.Podina
- V.R.Volobuyev

568 Torpaq profilini əmələ gətirən genetik qatların əlaqələnməsi necə adlanır ?

- istilik qatı
- torpağın rəngləri
- torpağın quruluşu
- torpaq eroziyası
- humus qatı

569 Genetik qatların morfoloji əlamətləri aşağıdakılardan hansılardır ?

- fiziki, nəmlik
- rəngi, strukturu
- humus qatı, eroziyası
- quruluşu, istilik rejimi
- aqronomik, kimyəvi

570 Torpağın strukturu hansı formalarda olur ?

- genetik və kimyəvi
- nəmlik və fiziki
- genetik və morfoloji
- aqronomik və bioloji
- morfoloji və aqronomik

571 Hansı struktur dedikdə müəyyən ölçüdə, suyadavamlı və məsaməli olan aqreqatlar başa düşülür ?

- mexaniki
- kimyevi
- genetik
- morfoloji
- aqronomik

572 Torpaqda baş verən eroziya hadisəsi onun hansı xassələrinin pisləşməsinə səbəb olur?

- mexaniki və istilik xassələrini
- kapillyarlıq və duzluluq xassələrini
- fiziki və kimyevi xassələrini
- termiki və kimyevi xassələrini
- maqnit və elektrik xassələrini

573 Hansı sistemlərin torpaqları yüksək dərəcədə deqradasiyaya məruz qalır?

- biosenozların
- biotopların
- ekosistemlərin
- biosistemlərin
- aqrosistemlərin

574 Torpağın mineral hissəsini təşkil edən kimyevi elementlər birləşmə şəkilində torpağa necə təsir edir?

- torpağı münbitləşdirir
- torpağı şoranlaşdırır
- torpağı susuzlaşdırır
- torpağı zənginləşdirir
- torpağı duzlandırır

575 Torpaqların fiziki və mexaniki xassələrini hansı kimyevi elementlər müəyyən edir?

- kimyevi reaksiyaları neytrallaşdırırlar
- kimyevi reaksiyaları zəiflədirlər
- kimyevi reaksiyalarda iştirak etməyənlər
- kimyevi reaksiyalarda iştirak etməyənlər
- kimyevi reaksiyaları sürətləndirirlər

576 Torpaqəmələgəlmə prosesində aşağıdakı bitki və heyvanlar mühüm rol oynayır. Hansı cavab düzgün deyil?

- onurğasız canlılar, molyuskalar
- otlar, ağaclar, kollar, ibtidai bitkilər
- bakteriyalar, qurdlar
- vəhşi heyvanlar
- ali bitkilər

577 Torpaq sahələrinin neftlə çirklənməsi və ekoloji tarazlığının pozulması prosesi necə adlanır?

- radioaktiv çirklənmə
- kimyevi çirklənmə
- antropogen çirklənmə
- biogen çirklənmə
- texnogen çirklənmə

578 Abşeron yarımadasının ən çox çirklənmiş hissəsi haradır?

- şimal-şərq hissəsi
- şimal-qərb hissəsi
- şimal hissəsi
- cənub hissəsi
- bütün sahil zolağı

579 Abşeron yarımadası torpaqlarının neçə hektarı neftlə çirklənmişdir?

- 22 min. ha
- 28,8 min. ha

- 30 min. ha
- 35 min. ha
- 17 min. ha

580 Respublika ərazisində neft məhssulları ilə müxtəlif dərəcədə çirklənmiş torpaqlar əsasən hansı zonadadır və sahəsi nə qədərdir?

- Abşeronda, 22 min. ha
- Naxçıvanda, 32,5 min. ha
- Siyəzəndə, 18, 7 min. ha
- Naftalanda, 28 min. ha
- Neftçalada, 37 min. ha

581 Azərbaycan ərazisində ağır metallarla çirklənən torpaqlar əsasən hansı regiondadır?

- Abşeron
- Gəncə-Qazax
- Lənkəran-Astara
- Naxçıvan MR
- Şəki-Zaqatala

582 Abşeron yarımadasında hansı ərazilərin radiasiya fonu çoxdur və radiasiyasının normadan yüksək olmasına əsas səbəb nədir?

- Hövsan, Türkan, Nardaran, Zirə-kənd təsərrüfatı
- Sabunçu, Ramana, Balaxanı, Qala-neft mədənləri
- Suraxanı, Mərdəkan, Binəqədi-tikinti materialları
- Bibiheybət, Bilgəh, Sənqaçal-yodlu-bromlu sular
- Qarabağ, Qobustan, Sahil-Qaradağ sement zavodu

583 Neftlə çirklənmiş torpaqlarda mikroelementlərin miqdarının aşağı düşməsinə səbəb nədir ?

- lay sularının səviyyəsinin qalxması
- dərin quyuların qazılması
- torpaqların dərin qatlarında kimyəvi elementlərin yığılması
- ağır metalların miqdarının artması
- neftli sahələrdə radioaktiv elementlərin çoxluğu

584 Respublikada adambaşına təxminən nə qədər torpaq sahəsi düşür?

- 5,2 ha
- 7,4 ha
- 3,5 ha
- 2,2 ha
- 1,17 ha

585 Respublikada adambaşına düşən əkinə yararlı torpaq sahələrinin az olmasının əsas səbəbləri nədir?

- torpaqların əsas hissəsinin çay, göl və bataqlıqların altında olması
- torpaqların xeyli hissəsinin eroziyaya, şorlaşmaya və bataqlaşmaya məruz qalması
- torpaqların əsasən dik yamaclarda, uçurumlarda və qar-buzlaq altında olması
- torpaqların əsasən yaşayış məntəqələrinin altında olması
- torpaqların çox hissəsinin meşə landsaftlarının altında olması

586 Hansı halda eroziyaya uğramış torpaqlardan kənd təsərrüfatında istifadə edilir?

- eroziyanın şiddətli getdiyi dağ torpaqlarından
- təkrarən şorlaşmış və duzlaşmış torpaqlardan
- sürüşmə sahələrindən və bedlən torpaqlardan
- zəif və orta dərəcədə yuyulmuş torpaqlardan
- sel hadisələri nəticəsində səthi yuyulmuş torpaqlardan

587 Azərbaycan ərazisində dik yamaclardan istifadə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilir?

- dəmyə əkinçiliyi üsulundan
- suvarma üsulundan

- növbəli əkin üsulundan
- quru meliorasiya üsulundan
- terraslaşdırma üsulundan

588 Azərbaycanın dağlıq ərazilərinin təsərrüfat cəhətdən ən çox mənimlənilən torpaqları haradadır?

- Böyük Qafqazın şimal-şərqi, dağətəyi və alçaq dağlığı
- Talış dağlarının orta dağlığı və dağətəyi əraziləri
- Kürboyu düzənliklər və Ləngəbiz tirəsi
- Kiçik Qafqazın orta və yüksək dağlığı
- Böyük Qafqazın cənubu və yüksək dağlığı

589 Respublikada adam başına cəmi neçə hektar torpaq sahəsi və əkinçilikdə istifadə edilən sahə düşür?

- 1 ha və 3 ha
- 1,17 ha və 0,2 ha
- 2 ha və 1,5 ha
- 3,5 ha və 0,5 ha
- 1,5 ha və 1 ha

590 Subtropiklər üçün aşağıdakı torpaqəmələgəlmə proseslərindən hansılar xarakterikdir? 1. subtropik ferralitleşmə 2.səhrələşmə və şoranlaşma 3. bataqlıqlaşma prosesi 4.qəhvəyi torpaqəmələgəlmə 5. boz torpaqəmələgəlmə 6.sarı rütubətli torpaqlar 7.subtropik bərkimə 8.qara torpaqların yayılması

- 3, 4, 6, 8
- 4,5,7, 8
- 2, 4,6, 7
- 1, 3, 4, 6
- 1, 4, 5,7

591 Mülayim qurşağın torpaqəmələgəlmə prosesləri aşağıdakılardan hansılardır? 1. meşə qonur torpaqəmələgəlmə 2.tundra-podzol torpaqəmələgəlmə 3.torflu-bataqlıq torpaqəmələgəlmə 4.bozqır qara torpaqəmələgəlmə 5.qonur yarımsəhra torpaqəmələgəlmə 6.şabalıdı torpaqəmələgəlmə 7.sarı-ferralit torpaqəmələgəlmə 8.subboreal şorakətəmələgəlmə

- 1, 3, 5, 7
- 2, 4, 6, 8
- 3, 4, 6, 7
- 2, 3, 5, 6
- 1, 4, 5, 8

592 Qışda soyumanın getmədiyi subtropik istilik rejimi və su rejimi şəraitində formalaşan torpaqlar hansılardır?

- sarı-qırmızı torpaqlar
- boz torpaqlar
- qara torpaqlar
- şabalıdı torpaqlar
- qəhvəyi torpaqlar

593 Qırmızı torpaqlar əsasən hansı tip süxurlar üzərində formalaşmışdır?

- şoranlaşmaya məruz qalmış çökmə süxurlar üzərində
- püskürmə süxurlarının qırmızı rəngli aşınma məhsulları üzərində
- lil hissəcikləri ilə zəngin olan aşınmış sahələrdə
- boz torpaqların formalaşdığı səhra və yarımsəhralarda
- dağlıq ərazilərdə qədim süxurlar üzərində

594 Nə üçün tropik qurşaqda əkinçilik cəhətdən quraq və quru tropik vilayətlər daha çox istifadə olunur?

- quraq və quru tropik vilayətlərdən başqa digər ərazilərə oksan cərəyanlarının kəskin təsiri
- vilayətin qərb hissəsində vulkanik torpaqların geniş sahədə yayılması
- tropik qurşaqda rütubətli ərazilərin meşələrlə örtülü olması
- tropiklərdə səhra əkinçiliyinin praktiki əhəmiyyətə malik olmaması
- rütubətli ərazilərə orta illik yağıntıların həddindən çox düşməsi

595 Rütubətli ekvatorial zonaların geniş massivlərindən əkinçilikdə istifadə edilməsinin zəruriliyi nədən ibarətdir?

- əhali artımı ilə əlaqədar ərzaq probleminin yaranması
- Afrika materikində şəhərlərin sahəsinin artması
- tropik qurşağın torpaqlarının məhsuldarlığının azalması
- mülayim qurşaqda torpaqların bataqlıqlaşması
- ekvatorial zonada əhalinin sıxlığının artması

596 əhalinin artması ilə əlaqədar kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlar hansı ekoloji problemlərlə üzləşir?

- əkin sahələri fasiləsiz əkilir və suvarma nəticəsində şorlaşır və eroziyaya məruz qalır
- pestisidlər, defoliantlar və kimyəvi gübrələrin miqdarı çoxaldılır
- məişət tullantılarının çoxluğu və sənaye müəssisələrinin tullantıları ilə çirklənir
- şumlanma sahələri artırılır və irriqasiya sistemləri artırılır
- şəhər kateqoriyası üçün yaşayış məntəqələri kənd təsərrüfatına yararlı sahələrdə salınır

597 Dünyanın torpaq ehtiyatlarının mənimsənilməsinə görə qurşaqların düzgün ardıcılığını göstər: 1. tropik 4. subtropik 2. mülayim 5. subarktik 3. boreal 6. arktik

- 5, 3, 1, 4, 2, 6
- 1, 3, 2, 4, 6, 5
- 2, 5, 4, 1, 3, 6
- 2, 4, 1, 3, 5, 6
- 4, 6, 3, 5, 1, 2

598 Ana süxurun torpağa çevrilməsi üçün əsas şərt nədən ibarətdir ?

- süxurun yaşından asılı olaraq zaman daxilində dəyişməsi
- süxurun aşınması və orxalanması
- süxurun və iqlim rejiminin dəyişməsi
- süxurda mikrorqanizmlərin və yaşıl bitkilərin məskən salması
- bitki və heyvan qalıqlarının çürüməsi

599 Torpağın profili boyu dərinliyinə getdikcə bakteriyaların miqdarı necə dəyişir ?

- mövcud olmur
- dəyişmir
- azalır
- çevrilir
- artır

600 Torpağa münbitlik verən çürüntü qatı necə adlanır ?

- kolloidlər
- azot birləşmələri
- dəmir birləşmələri
- humus təbəqəsi
- fosfor turşusu

601 Zülalların, aşıləyıcı maddələrin və üzvi birləşmələrin tədricən hidrolizi və biokimyəvi oksidləşməsi nəticəsində humusabənzər maddənin əmələgəlməsi prosesi necə adlanır ?

- dehumifikasiya
- sulfifikasiya
- humifikasiya
- nitrifikasiya
- azotifikasiya

602 Kimyəvi reaksiyalarda iştirak etməyən kimyəvi elementlər torpağın hansı xassələrini müəyyən edir?

- Elektromaqnit və optik xassələrini
- fiziki və mexaniki xassələrini
- kimyəvi və optik xassələrini
- Elektrik və maqnit xassələrini
- Radioaktiv və maqnit xassələrini

603 Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır ?

- 4/5
- 1/2
- 1/3
- 3/4
- 1/5

604 Karbon və azotun torpaqla toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır ?

- insanın təsərrüfat fəaliyyəti
- dağ süxurları və mineralları
- bitki və heyvan qalıqları
- iqlim elementləri
- maqmatik süxurlar

605 Dünya əhalisinin sürətlə artması və düzgün olmayan təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində hər il nə qədər məhsuldar torpaqlar itirilir ?

- 4 mln.ha
- 2-3 mln.ha
- 6-7 mln.ha
- 3, 5 mln.ha
- 5,5 mln.ha

606 Optimal hidrotermik və optimal su – hava şəraitində humusun toplanması, hansı torpaq tiplərinə xasdır ?

- çəmən - bataqlıq
- şabalıdı
- dağ – qəhvəyi
- boz, boz – qonur
- qaratorpaqlarda

607 Torpağın dərinliyində parçalanaraq, onun tərkibini kalsiumla zənginləşdirən bitkilər hansılardır ?

- yoncaqimilər
- paxla fəsiləsinə aid
- yabanı bitkilər
- ot bitkiləri
- ağac kökləri

608 Humusun torpağa əlverişli təsiri yalnız tərkibində hansı maddələr olduqda müşahidə edilir ?

- fulvioturşular
- humin turşuları
- azot oksidləri
- ferrium oksidləri
- amin turşular

609 Dünyada ən çox açıq üsulla çıxarılan dağmədən sənayesi məhsulları hansı ölkə ərazisindədir ?

- ABŞ, İngiltərə, Polşa
- Rusiya, ABŞ, İndoneziya
- Çin, Yaponiya, Avstraliya
- Azərbaycan, Türkiyə, Brazilya
- Hindistan, Almaniya, Danimarka

610 Dünyada məhsuldar sahələrin ümumi sahəsi təxminən nə qədərdir?

- 4200 mln.ha
- 5700 mln.ha
- 6000 mln.ha
- 8500 mln.ha
- 7300 mln.ha

611 Ümumiyyətlə becərilən sahələr ümumi torpaq fondunun neçə faizini təşkil edir ?

- 11,2 %-ni
- 5 %-ni
- 8 %-ni
- 6,7 %-ni
- 9,5 %-ni

612 İynəyarpaqlı meşə zonasının torpaqlarının hansı rəng çalarları vardır?

- Sarı və qırmızı
- açıq, boz, küləbənzər
- boz və tünd-boz
- tünd boz və qara
- şabalıdı və qonur

613 Boreal torpaq-bioiqlim qurşağı yalnız hansı materiklərdə inkişaf etmişdir?

- Afrikanın cənubi və Avstraliya
- Şimali Amerika və Avrasiya
- Şimali Amerika və Antarktida
- Avrasiya və Cənubi Amerika
- Cənubi Amerika və Avstraliya

614 Boreal tayqa-meşə vilayətinin əsas iki tipi hansılardır? 1. tayqa vilayəti 2. tundra vilayəti 3. meşə-çöl vilayəti 4. çəmən-meşə vilayəti

- 1, 3
- 2,3
- 1, 4
- 1, 2
- 3, 4

615 Boreal qurşaqda intrazonal torpaqlar kimi rast gəlinən torpaq tipləri hansılardır?

- qleyli-çimli, karbonatlı-podzol torpaqlar
- elementar, lösləşmiş torpaqlar
- çimli-podzol, allüvial-dənirli torpaqlar
- bataqlıq-podzol, torflu-qleyli-podzol torpaqlar
- çınqıllı dağ-tundra torpaqları

616 Tayqa-meşə vilayətlərinin hakim torpaq tipləri hansılardır?

- podzol və çimli-podzol
- akırlar və boz-qonur
- dağ-meşə və şabalıdı
- Sarı-ferralit və ibtidai
- adi boz və qəhvəyi meşə

617 Yalnız şimal yarımkürəsində yaxşı inkişaf etmiş torpaq-iqlim qurşağı hansıdır?

- subtropik
- subekvatorial
- boreal
- tropik
- subboreal

618 Boreal torpaq-iqlim qurşağında üstünlük təşkil edən iqlim tipini göstər.

- humid iqlim tipi
- arid iqlim tipi
- semiarid iqlim tipi
- kontinental iqlim tipi
- ekstrakontinental iqlim

619 Boreal qurşağın torpaqları hansı aqroekoloji siniflərə bölünür? 1. rütubətli sarı 2. mişayim soyuq 3. soyuq donan 4. soyuq semiarid 5. buzlu podzol 6. donuşluq

- 2, 3, 6
- 1, 2, 4
- 2, 4, 5
- 1, 3, 4
- 4, 5, 6

620 Podzollaşma prosesi necə izah olunur?

- turş məhsulların dəmirli qabığı dağıtması
- Lilin pozulmamış halda aşağıya hərəkəti
- mövsümi qleyli-ellüvial prosesin getməsi
- lil hissəciklərinin parçalanması
- çimli-torflu prosesin aktivləşməsi

621 Mineral elementlər və üzvi maddələr torpağın hansı xassələrini müəyyən edir?

- maqnit xassələri
- fiziki xassələrini
- optik xassələrini
- kimyəvi xassələrini
- elektromaqnit xassələri

622 Torpaqdan humus miqdarı haqqında ilk nəzəriyyələr hansı alimlərə məxsusdur ?

- V.V.Dokuçayev, N.M.Sibirtsev, P.A.Kostiçyev
- A.A.Polinov, V.İ.Vernadski, Y.Odum
- İ.A.Zaxarov, D.A.İvanov, V.A.Romanov
- M.E.Salayev, V.P.Volobuyev, N.A.Dimo
- A.A Şmuk, Q.S.Stadnikova, A. Tensli

623 Üzvi maddələrin parçalanması üçün digər proseslərdən fərqli olaraq, göbələklər hansı mühitdə inkişaf edir ?

- soyuq
- isti
- neytral
- qələbi
- turş

624 Aparılan elmi təcrübələrə əsasən 1 ha sahənin şum qatında nə qədər bakteriya kütləsi olur ?

- 2 – 5 ton
- 10 – 12 ton
- 1 – 2 ton
- 7 – 8 ton
- 3 – 7 ton

625 Torpağın kipliyi, məsaməlilik və çatlama dərəcəsi necə adlanır ?

- torpağın profili
- torpağın rəngi
- torpağın yaşı
- torpağın genetikası
- torpağın quruluşu

626 Xam torpaqların istifadəsində, xüsusən əkin qatında humus və azot ehtiyatı azaldıqca, istifadə müddəti isə artdıqca hansı proses güclənir ?

- lösləşmə
- padzollaşma
- qleyləşmə
- çəmənləşmə
- ferralitləşmə

627 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində yaranan ekoloji nəticələr aşağıdakı göstərilən proseslərdə özünü göstərir. Hansı cavab düzgün deyil?

- “qırmızı qalxmaların” yaranması
- ekosistemlərin dayanıqlılığının pozulması
- balıqların sürətlə çoxalması
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşməsi]
- biotopa kimyəvi toksikatlardan yığılması

628 Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində hansı ekoloji problemlər yaranır. Hansı cavab düzgün deyil

- canlılarda kimyəvi toksikatlardan yığılır
- dəniz mühitində konsegenlər əmələ gəlir
- dəniz mühitində mutagenlər əmələ gəlir
- yeni qiymətli balıq növləri yaranır
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşür

629 İnsanın hansı növ çirklənmiş sularla kontakt zamanı onun dərisinə parazitlərin daxil olması nəticəsində ağır xəstəliklər yarana bilər?

- fiziki çirklənmə
- mexaniki çirklənmə
- bakteroloji çirklənmiş
- termiki çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə

630 Azərbaycanın quru subtropik iqlimə malik olan rayonlarında aşınmanın hansı tipi inkişaf etmişdir

- laterit aşınma tipi
- allit aşınma tipi
- ferralit aşınma tipi
- boreal aşınma tipi
- siallit aşınma tipi

631 Quru subtropiklərin boz torpaqları əsas diaqnostik göstəriciləri nədən ibarətdir?

- udulmuş kationlar arasında natriumun xeyli çox olmasından
- silisium-oksidi çoxluğundan
- humusun miqdarının aşağı qatlara doğru artmasından
- üst akkumlyativ qatda karbonatların miqdarının azlıq təşkil etməsindən
- karbonatların aşağı qatlarda maksimum toplanmasından

632 Yağıntılı tropik meşə landşaftlarının torpaqları əsasən yayılmışdır?

- Alp, Karpat, Ural dağlarında yayılmış meşələrdə
- Acarıyada, Dağıstanda, Talışda
- İran yaylasında, Kiçik Qafqazın orta hündürlüyə malik sahələrində
- Cənubi Amerikada, Madaqaskarda, İndoneziyada
- Uzaq şərqin enliyarpaqlı meşələrində, çinin mərkəzi əyalətlərində

633 Təcrübə stansiyaların əraziləri, qiymətli və çoxillik bitkilərin müşahidəsi və s. Üçün tərtib olunan torpaq xəritələri necə adlanır

- kartoqramlar
- müfəssəl xəritələr
- orta miqyaslı xəritələr
- iri miqyaslı xəritələr
- icmal xəritələr

634 Torpaqların məhsuldarlığına görə müqayisəli qiymətləndirilməsi necə adlanır?

- rekultivasiya
- qranulometriya
- bonitirovka
- kartoqram
- meliorasiya

635 Kənd təsərrüfatında istifadə olunan torpaqların eroziya prosesinə məruz qalmasına əsas səbəb nədir?

- heyvandarlıq sahələrinin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi
- əhalinin sürətlə artması və ərzağa tələbatın artması
- yamac boyu şumlanma, intensiv otarılma və meşələrin məhv edilməsi
- dağ yamaclarında yalnız irriqasiya əkinçiliyindən istifadə olunması
- düzənlik ərazilərdə yalnız taxılçılığın inkişaf etdirilməsi

636 Respublika ərazisində insanların təsərrüfat fəaliyyətindən asılı olaraq ən çox eroziya prosesinə məruz qalan iqtisadi-coğrafi rayon hansıdır?

- Gəncə-Qazax rayonunda
- Quba-Xaçmaz rayonunda
- Şəki-Zaqatala zonasında
- Naxçıvan MR-da
- Lənkəran-Astara rayonunda

637 Eroziyaya qarşı mübarizə tədbirləri hansılardan ibarətdir?

- meşə salma, fiziki meliorasiya
- rekultivasiya, texniki, bioloji
- fitomeliorasiya, aqrotexniki və hidromeliorasiya
- kimyəvi meliorasiya, terraslaşdırma
- biomeliorasiya, hidrotexniki, bioloji

638 Yamacları eroziyadan qorumaq üçün kənd təsərrüfatı bitkilərin becərilməsində tətbiq edilən torpaq-qoruyucu tədbirlər necə adlanır?

- terraslaşdırma
- fitomeliorativ
- hidrotexniki
- aqrotexniki
- rekultativ

639 Rütubətli subtropik ərazilərin torpaqlarında öz-özünü təmizləmə xüsusiyyəti nə üçün sürətli gedir ?

- bütün toksikoloji normaların yüksək səviyyədə olmasına görə
- rütubətin az olması və quru iqlim şəraitinə görə
- rütubətin və istiliyin optimal olmasına görə
- yeraltı suların səthə yaxınlığına görə
- geokimyəvi anomalyanın yüksək olması ilə

640 Hansı şəhərlərdə səth suları ilə yanaşı yeraltı sular da çirklənməyə məruz qalır?

- paytaxt şəhərlərində
- qəsəbələrdə
- kəndlərdə
- rayonlarda
- iri sənaye şəhərlərində

641 Kommunal – məişət və sənaye sularının, neft quyularının çirkab sularının, çirkab suların yığıldığı anbarlardakı çirkab suların sızmaları nəticəsində hansı su hövzələri çirklənir?

- yeraltı sular
- səth suları
- yağış suları
- çay suları
- dəniz suları

642 Su hövzələrinə daxil olmuş texnoloji isti sular suda hansı çirklənməni yaradır?

- istilik çirklənməsini
- fiziki çirklənməni
- kimyəvi çirklənməni
- mexaniki çirklənməni
- bioloji çirklənməni

643 Sual: Antropogen təsirlərdən su mühitinə düşmüş biogen maddələr şirinsudakı ekosistemlərə mənfi təsir göstərərək hansı hidrocanlıların çoxalması şərait yaradır?

- virusların
- fitoplantların
- göbələklərin
- bakteriyalar
- bionların

644 Qrunt sularının səviyyəsini aşağı salmaq üçün drenajlardan, kanallardan, axar suların qarşısını almaq üçün tikililərdən istifadə etməklə torpaqda gedən hansı proseslərin qarşısını almaq mümkündür?

- duzlaşmanın
- şoranlaşmanın
- bataqlıqlaşmanın
- turşulaşmanın
- susuzlaşmanın

645 Torpaq uzun müddət səpin altında qaldıqda onun hansı ehtiyatı 60% azalır?

- duzluluq ehtiyatı
- humus ehtiyatı
- mineral ehtiyatı
- su ehtiyatı
- hava ehtiyatı

646 Torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması prosesi necə adlanır?

- qar eroziyası
- hava eroziyası
- külək eroziyası
- su eroziyası
- yağış eroziyası

647 Hansı proses nəticəsində torpaqda azot, fosfor, kaliumun mənimsənilməsi və mikroelementlərin azalması baş verir?

- dağıdıcı eroziya nəticəsində
- su eroziyası nəticəsində
- külək eroziyası nəticəsində
- şoran eroziya nəticəsində
- səthi eroziya nəticəsində

648 Torpaq əmələgətirən süxurlar tərkibindəki qələvi metalların və əsasların miqdarına görə hansı süxurlara bölünür?

- çökmə və qələvi
- metqomrfik və çökmə
- maqmatik və çökmə
- maqmatik və metomorfik
- karbonafli və qələvi

649 Torpağın bərk fazasını hansı minerallar təşkil edir?

- maqmatik və çökmə
- metomorfik
- maqmatik
- törəmə
- ilkin və törəmə

650 Torpaq nədir?

- torpaq, torpaq əmələgətirən amillərin birgə və qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranan cisimdir
- bitki və heyvanat aləmi, insanlar və bütün canlıların yaşayış məskənidir
- bitki yetişən yerin üst səthidir
- həyat üçün vacib amildir
- torpaq mineral maddədir

651 Takırlar nədir?

- gilli səhraların torpaqlarıdır
- natrinin-xloridli torpaqlardır
- küləşi-boz torpaqlardır
- humusu çox olan torpaqlardır
- qələvili və udma tutumu az olan torpaqlardır

652 Tropik qurşağın əsasən hansı vilayətlərində çilik daha çox inkişaf etmişdir?

- vulkanik və laterifləşmiş vilayətlərdə
- quru tropik vilayətlərdə
- rütubətli tropik vilayətlərdə
- savanna vilayətlərində
- ferralitləşmiş vilayətlərdə

653 Torpağın maye fazasının bitki üçün əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- mikroorqanizmlərin mineralaşmasından
- üzvi birləşmələrlə qidalanmasından
- mineral maddələrdə qidalanmasından
- anion tərkibinin dəyişməsindən
- kation tərkibinin dəyişməsindən

654 Quru passat küləklərinin təsiri altında olan təbii qurşaq hansıdır?

- tropik qurşağın quru savannaları
- subtropik qurşağın rütubətli əraziləri
- mülayim qurşağın səhra və yarımsəhraları
- şimal və cənub qütblərin buzlaq sahələri
- tropik qurşağın səhra və yarımsəhraları

655 Yarımsəhra vilayətlərində seyrəkləşmiş, səhralaşmış savannalarda hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- qırmızımtıl-qonur torpaqlar
- açıq şabalıdı torpaqlar
- boz, boz-qonur torpaqlar
- duzlu-gilli podzol torpaqlar
- rütubətli sarı torpaqlar

656 Tropik qurşağın ən çox mənimşənən torpaqları hansı ərazilərə məxsusdur?

- qırmızımtıl-ferralit torpaqlara
- yarımsəhra ərazilərə
- dağlıq ərazilərə
- savannalara
- rütubətli meşələrə

657 Kaliforniya rayonunu əhatə edən Şimali Amerika vilayəti hansı qurşağın ərazisinə aiddir?

- subtropik qurşağın səhra və yarımsəhralarına
- tropik qurşağın səhra və yarımsəhralarına
- mülayim qurşağın qaratorpaqlarına
- tropik qurşağın savannalarına
- tropik qurşağın dağ səhralarına

658 Akademik V.V.Polinova görə hansı kimyəvi elementlər fəal miqrasiya olunma xassəsinə malikdir?

- mis, molibden, cıvə
- silisium, dəmir, alüminium
- sirkonium, cıvə, stronsium
- kükürd, brom, yod
- molibden, gümüş, sink

659 Rütubətli tropik vilayətlərdə daha çox becərilən torpaq tipləri hansılardır?

- rütubətli ferralit və podzollaşmış çimli torpaqlar
- qırmızı-sarı və rütubətli laterit torpaqlar
- tünd qırmızı marqalit və bərkimiş qara torpaqlar
- siallit karbonatlı və kobud qurunlu torpaqlar
- duzlu-gilli və quru yarımşəhra torpaqları

660 Subboreal yarımşəhra və səhra vilayətləri əsasən hansı əraziləri əhatə edir?

- Mərkəzi Asiya, Avstraliyanın şimalı və qərbi
- Orta və Mərkəzi Asiya, Şimali və Cənubi Amerika
- Şərqi Avropa, Avstraliyanın cənubi və şərq
- Asiyanın Şərqi, Mərkəzi Afrika və Cənubi Amerika
- Cənubi Afrika, Qərbi və Cənubi Asiya

661 Subboreal qurşağın neçə faizi əkinçikdə istifadə olunur?

- 28 %
- 35 %
- 42,7 %
- 17 %
- 21 %

662 Subboreal yarımşəhra və səhra vilayətləri əsasən hansı əraziləri əhatə edir?

- Mərkəzi Asiya, Şimali Afrika və Avropa
- Orta və Mərkəzi Asiya Şimali və Cənubi Amerika
- Cənubi Afrika, Mərkəzi Asiya və Avstraliya
- Şimali Amerika, Cənub-Şərqi Asiya
- Şərqi Avropa, Afrika və Qərbi Avstraliya

663 Tropik yarımşəhra vilayətlərində əsasən hansı tip torpaqlar yayılmışdır?

- qumlu sarı torpaqlar
- qırmızımtıl-qonur torpaqlar
- podzol, böz-qonur torpaqlar
- dağ-meşə qara torpaqları
- şoranvari və şorakətli torpaqlar

664 Bütün tərkib hissələri bir – birilə və torpağın mineral hissələri ilə sıx qarşılıqlı təsirdə olan mürəkkəb kompleks necə adlanır ?

- ana süxur
- gillicələr
- kolloidlər
- humus qatı
- qumluqlar

665 Qrunt suları üzdə olduqda torpaqda hansı xoşagəlməz xüsusiyyətlər yaranır?

- rütubət çox yüksəlir və oksigen çoxalması yaranır
- rütubət azalır və oksigen çoxalması yaranır
- rütubət yox olur və oksigenin azalması yaranır
- izafi rütubət və oksigen çatışmamazlığı yaranır
- rütubət çox azalır və oksigen azalması yaranır

666 Torpağın istilik, enerji və su ilə təmin olunmasında hansı torpaqəmələgəlmə amili mühümdür?

- bitki amili
- relyef amili
- iqlim amili
- zaman amili
- suxur amili

667 Hansı suların təsirindən xüsusi torpaq tipləri yaranır?

- dəniz sularının

- yerüstü suların
- qrunt sularının
- çay sularının
- okean sularının

668 Torpaq havasında olan hansı elementlər həm torpağın xassələrinə, həm də bitkilərin məhsuldarlığına bilavasitə təsir göstərir ?

- silisium və azot
- oksigen və karbon
- azot və fosfor
- dəmir və oksigen
- karbon və fosfor

669 Biosferdə baş verən bir çox prosesləri nə müəyyən edir?

- çınqıl örtüyü
- gil örtüyü
- süxur örtüyü
- qum örtüyü
- torpaq örtüyü

670 Torpağın münbit qatının qalınlığı nə qədərdir?

- 2.5÷4 m
- 4÷7 m
- 3÷4 m
- 2÷6 m
- 5÷6 m

671 Litosferin üst təbəqəsi necə adlanır?

- çınqıl adlanır
- qum qatı adlanır
- torpaq adlanır
- gil qatı adlanır
- süxur adlanır

672 Torpağın keyfiyyəti hansı göstərici ilə müəyyən olunur?

- turşuluğu ilə
- şoranlığı ilə
- münbitliyi ilə
- pH-i ilə
- məsaməliyi ilə

673 Elmi dildə torpaq necə adlanır?

- biotop adlanır
- biosenoz adlanır
- biogeosenoz adlanır
- biokos adlanır
- biosfer adlanır

674 V.V.Dokuçayevin fikrincə torpaq beş amilin təsirindən yaranmışdır. Hansı cavab düzgün deyil?

- zaman
- torpaq əmələ gətirən suxurlardan
- bitki və heyvan qalıqlarından
- iqlim və relyef
- su və daşdan

675 Torpaqşünas alimlərin fikrincə hansı sular toraq tiplərinin təkamülünə və torpaq daxili proseslərə xeyli təsir edir?

- qrunt suları
- dəniz suları

- bulaq suları
- çay suları
- duzlu sular

676 Yer səthinin örtən, mantiyanın üst təbəqəsi və yer qabığından ibarət olan Yerin bərk örtük hissəsinə nə deyilir?

- litosfer deyilir
- hidrosfer deyilir
- atmosfer deyilir
- ozonosfer deyilir
- troposfer deyilir

677 Torpağın eroziyasının neçə növü vardır?

- gil və qum eroziyaları
- bataqlıq və şoran eroziyalar
- su və külək eroziyaları
- torpaq və su eroziyaları
- su və qum eroziyaları

678 Yer kürəsinin daş örtüyünə nə deyilir?

- efir fəzası
- litosfer deyilir
- atmosfer deyilir
- hidrosfer deyilir
- kosmik fəza

679 Litosfer Yer kürəsinin hansı hissəsidir?

- kömür örtüyü
- "daş" örtüyü
- Gil örtüyü
- qum örtüyü
- torpaq örtüyü

680 V.V.Dokuçayevin fikrincə torpaq neçə amilin təsirindən yaranmışdır?

- 6 amilin
- 3 amilin
- 7 amilin
- 5 amilin
- 4 amilin

681 Torpaq əmələgəlmə prosesi nədir?

- Zaman daxilində süxurların, relyefin, bitki və heyvanat aləminin qarşılıqlı təsiri nəticəsində yaranan təbii-tarixi cisimdir
- Dağ süxurlarının və mineralların aşınmasıdır
- İqlim elementlərinin, yəni istiliyin və rütubətin paylanması nəticəsində əmələ gələn maddədir
- Bitki və heyvanat aləmi qalıqlarının çürüməsindən əmələ gələn üzvi-mineral birləşmədir
- Geoloji quruluşun və relyef formalarının təsiri nəticəsində formalaşan üzvi-mineral kompleksidir

682 Fiziki aşınma nədir?

- Süxur kütləsinin qeyri-bərabər qızması və soyuması nəticəsində öz bütövlüyünü itirən xırdalanma prosesidir
- Süxurların ilkin yarandığı mühitdə termodinamik bir prosesdir
- Yüksək təzyiq nəticəsində əmələ gəlmiş süxurları təşkil edən mineral birləşmələr kompleksidir
- Təzyiq prosesləri nəticəsində substrat əmələ gətirməsidir
- Yer qabığını təşkil edən süxurların əmələ gəlmə şəraitidir

683 Kimyəvi aşınma nəyə deyilir?

- Kimyəvi aşınma süxurların və mineralların yeni birləşmələr əmələ gətirməsidir
- Hidrogen ionlarının təsirindən yaranan qalıqların birləşməsidir
- Yeni mineralların temperatur rejiminə təsir göstərən amildir
- Əsasən su, karbon qazı və oksigenin təsiri nəticəsində mineralların kimyəvi tərkibinin dəyişməsidir

- Suya karbon qazının daxil olduğu halda yaranan turş mühitdir

684 Torpaq profilində A indeksi ilə ayrılan genetik horizont necə adlanır?

- Elyüvial horizont
 Qleyli qat
 Döşmə şüxur qatı
 Üzvi maddələrin akkumlyasiyası horizontu
 İllüvial və yaxud anna süxura keçid horizontu

685 Materiklərin birinci torpaq xəritəsi kim tərəfindən hazırlanmışdır?

- Ç.E.Kelloq
 L.İ.Praslov
 V.Q.Kozanov
 V.V.Dokuçayev
 İ.P.Gerasimov

686 Torpaq xəritələrinin legendasında torpaq tiplərinin neçə qruppası ayrılmışdır?

- 26
 12
 18
 31
 20

687 Torpağın kimyəvi tərkibin hansı alimlər öyrənmişlər ?

- Dokuçayev, Tyurin
 Fersman, Vinqradov
 Aleksandrova, Kononova
 N.Əliyev, Q.Məmmədov
 Dokuçayev, Sibirsev

688 Aqrogeologiya, aqrokuturkimya və torpaq xəstəliyinin təşəkkül tapması və inkişafı hansı alimlərin adı ilə bağlıdır?

- A.Teyer, Y.Libix
 A.Humboldt, L.İ.Prosolov
 V.İ.Vernadski, A.Kyulbelin
 V.V..Dokuçayev, S.S.Nestruev
 K.D.Qlinka, B.B.Polinov